

تورکيه جمهوریتی قانون مدنیسی

ԹՈՒՐԿ ԶԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ .

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔՆԵՐ

(ԹՈՒՐԿԻԱ ՃԵՄՇԻՐԻԻԹԻ ԳԱՆՈՒՆՐ ՄԷՏԼԵՆԻՍԻ)

مذبحی ق. سولاقیان

ԹՍՐԳՄԱՆԻՉ

Կ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ

(ԻՐԱԿԱԳԷՏ ԵՒ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼ)

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագրութիւն Բ. Մ. Սէթեան

1927

46043

تورکيه جمهوريتى قانون مدنيسى

ԹՈՒՐԻԲ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔՆԵՐ

(ԹԻՒՐԻԲԻԱ ՃԻՄՇՀՈՒՐԻԵԹԻ ԳԱՆՈՒՆԸ ՄԷՏԷՆԻՍԻ)

مترجمى ق. صولاقیان

Թ. Ս. Բ. Գ. Մ. Ա. Ն. Ե. Յ.

Կ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ

(Druckgela)

Կ. ՊՈՒԻՍ

Տպագրութիւն Յ. Մ. Սէթեան

1926

46043

Յ. Մ. ՍԷԹԵԱՆ

Տ Պ Ա Ր Ա Ն

Կ Ա Ջ Մ Ա Տ Ո Ւ Ն

Թ Ղ Թ Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԶԱՔՄԱՔՃԸԼԱՐ

№ 95

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Ինչպէս որ մարդ իրեն կազմական անհեցման եւ ժամանակին փոփոխմամբ իրեն հագուստն ալ փոխելու պէտքը կը զգայ, նոյնպէս կեանքի հոլովման եւ յառաջդիմութեան մէջ, օրէնքին ձեւափոխութեան պէտքն ալ անհրաժեշտ է :

Անտարակոյս, արդի քաղաքակրթեալ մարդկութիւն՝ այլ եւս չի կրնար կառավարուիլ նախնի տարրական օրէնքներով, որով կը ստիպուի եղածները սրբագրելու եւ չեղածներն ընդօրինակելու կամ հեղինակելու :

Թուրք հանրապետական կառաւարութիւն՝ նկատելով որ մարդկութեան զարգացման հեղեղը խօլարշաւ կը դիմէ դէպի յառաջդիմութիւն, օրմէ ընկրկիլը լծացում եւ փտտում յառաջ պիտի բերէ : Հետեւաբար, պէտք զգաց եւրոպական ամենազարգացեալ ազգերէն Զուիցերիոյ օրէնքները ընդօրինակելու եւ անոր միջոցաւ մասնակցիլ յառաջդիմութեան արշաւին :

Զուիցերիական օրէնքները Արեւմտեան ազգերու վարքերուն ու բարքերուն վրայ ձեւուած են. ասոնց չափերը թերեւս մասամբ մը չհամապատասխանեն Արեւելեան սովորութիւններուն եւ վարք ու բարքերուն, բայց այս ալ հետզհետէ մերթ չափը կազմին եւ մերթ ալ կազմը չափին յարմարցնելով պիտի պատշաճեցուի պէտքին :

Այս օրէնքը զոր գործադրութեան պիտի դրուի Հոկտեմբեր ամիսէն սկսեալ, պիտի գայ հիմնովին յեղաշրջելու մեր շատ մը սովորութիւնները եւ վարուելակերպերը, զոր օրինակ, ընտանեկան, ամուսնական, ժառանգական, դրամօժիտի, կտակի բաժանման եւ պարտոց օրէնքները, բոլորովին նորաձեւութիւն մ'են արդի սերունդին, որուն համար անհերքելի պէտք մը կայ զանոնք սորվելու եւ կիրարկելու, որպէս զի չխանգարուին իրենց գործերն ու չվտանգուին իրենց շահերը:

Ասոր պատճառաւ պէտք զգացինք անոր քաղաքակրթական մասէն սկսեալ, հատուած առ հատուած թարգմանել իրեն կատարեալ հարազատութեամբ եւ ի հարկին նոյն խակ զուիցերիական օրինաց բնագրին դիմելով եւ միանգամայն եւրոպայի մէջ մեր անձամբ տեսած փորձառութենէն օգտուելով:

Օրէնքը իրեն բնական իմաստով հասկանալի ընելու համար, պէտք զգացի անոր կարգ մը խկական խորագիրներն ալ դնել:

Նոյնպէս մեր թրքաբարբառ եղբարց ալ դիւրութիւն մը ընծայելու համար, անոր կարեւոր յօդուածներու թուրքերէն բնագիրն ալ նոյնութեամբ դնել եւ միանգամայն կարգ մը մութ կէտերու վրայ բազդատական եւ լուսաբանական ծանօթութիւններ տալ:

ԹՈՒՐՔ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ

ՕՐԷՆՔՆԵՐԸ

CODE CIVIL

ՍԿԶԲՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

(ՊԱՇԼԱՆՂԸՆԸ)

ՔԱՂ. ՕՐԵՆՔՆԵՑ ԳՈՐԾԱԿՐՈՒԹԻՒՆԸ:

APPLICATION DE LA LOIE

Յօդուած 1.— Օրէնքը իրեն բովանդակ բառով և խմատով (շափղ իշէ վի ևս բուհ իշէ) իրեն հետ չփման մէջ գտնուած ամբողջ խնդիրներուն մէջ գործադրելի է. խնդրոյ մը մասին օրինական արամագրութիւն մը չը գտնուած պարագային, գատաւոր բնոյհ. սովորութեան (կօրօք ու ասեքս) համեմատ կը վճռէ, իսկ բնոյհ. սովորութիւն գոյութիւն չունեցած պարագային. ինքն իրբև. օրէնագիր մը (վագիի զանուն) ինչ կերպ օրէնք մը պիտի գնէր, նմանօրինակ խնդրոյ մը ստիժիւ., անոր համեմատ վճիռ պէտք է տայ:

Գատաւորը իրեն ապիւր վճիռներուն մէջ, գիտական մեկնարանութիւններէն (իշի ինքիհասշարսան) և նախապէս վճռուած օրոշումներէն (զազայի զարարչարկիսան) կրնայ օգտուիլ:

Գանուն շափղ իշէ վի ևս բուհ իշէ թիւսս եքսիշի պիւրի և մեկեշէրեքե մերի քիւր, զանունի պիւր հիւփն պուշու-
ննայան մեկեշէքե. հասիւն կօրօք վի ասեքս կեօրե, կօրօք վի ասեք սսիւի կօփ իսե, փեկսիսի վագիի զանուն օշ-
ուայիսի պու մեկեշէքե սսիւր հասըղ պիւր զայքե վագ եքեկի
իշի իսե, օնա կեօրե հիւփն իսք:

Հասիւմ, հիւմանիտիստիկ իրմի ինքնիշխանական վե գա-
զայի գաւառական իւրիւստի իսկ.

*La loi régit toutes les matières aux quelles se
rappellent la lettre ou l'esprit de l'une de ses dis-
positions.*

*A défaut d'une disposition légale applicable, le
juge prononce selon le droit coutumier et, à défaut
d'une coutume, selon les règles qu'il établirait s'il
avait à faire acte de législateur.*

*Il s'inspire des solutions consacrées par la doc-
trine et la jurisprudence.*

ԾԱՆՅԹ.— Հին իրաւական (հուզուզ վե քեցարեքի)
խնդիրներու սկզբունքին մէջ, թէպէտեւ ընդհանուր
տրամադրութիւն մը կար թէ իրաւական խնդիրներու
մէջ օրէնքը լուծ պարագային դատաւորը պէտք է
խօսի (գանուցրն սիւքիւք էյիւքի) երես հախիմ սեօյ-
լիւք)։ Իսկ պատժական խնդիրներու մէջ՝ օրէնքը լուծ
պարագային դատաւորն ալ պարտաւոր է լուելու։ (Յա-
գար մեւայիլ ուզուզաքսա գանուց սիւքիւք էյիւքի երես,
հախիմ Տախի սիւքիւք երես)։ այսինքն իրաւական խն-
դիրներու մէջ օրինական տրամադրութիւն մը չնկած
պարագային, դատաւոր՝ կրնար մեկնաբանօրէն (գեա-
սեն) որոշում տալ։ Իսկ պատժական խնդիրներու մէջ,
օրէնքի բացօրոշ տրամադրութիւն մը չը գտնուած
պարագային դատաւորը արտօնուած չէ մեկնաբանօ-
րէն վճելու։ Միեւնոյն ատեն պէտք է գիտնալ որ
պատժական խնդիրներու սկզբունքին մէջ (պերաքը
գիւք ասըլ սըր), օրէնքը միշտ ի նպատտ ամբաստան-
եալին պէտք է մեկնել։ Ինչպէս նաեւ իրաւական խն-
դիրներու սկզբունքին մէջն ալ ի նպատտ բողոքեալին։
Վասնզի (պերաքը գիւք ասըլ սըր) սկզբունքը

մէծէլէի 100 սկզբաւնքներէն առնուած է. կը նշանակէ թէ, ամէն ոք ազատ եւ անպարտ է, իսկ անոր հակառակ պնդողն ինքն պէտք է հաստատէ անոր պարտաւորութիւնը:

Սակայն եւ այնպէս՝ իրաւական խնդիրներու մէջ, դատաւորները ընդհանրապէս կաշկանդուած էին օրինաց ցանցերու մէջ. ու հազուադէպ պարագաներուն կոստէին անկէ.

Իսկ այժմ վերոյիշեալ յօդուածով՝ բոլորովին վերջուած է այդ ցանցը, ու բոցարծակ ազատութիւն տրուած է անոնց վարուելու իրենց մտքին ու խղճին տրամադրութեան համեմատ:

**ՔԱՂ. ԻՐԱՒԱՆՅ ՎԵՐՍՏԵՐՈՒՄԸ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՈՒՄՈՒՄ ՎՍՁԻՖԷՂԷՐ**

(Մէտէնի հազարըն շումուլի, Ումուժ վագիֆէլէր —

Etandue de droit civils — droits civils geuereaux)

Յօդուած 2. — Ամէն անհատ իրեն իրաւունքները պահանջելու (հազարընը խաթխնաշայ) և պարտքերը հատուցանելու. մէջ (վանխպէրէրին իշփասայ) պարտաւոր է յարգելու. բարի գիտաւորութեան (նիւսնի նիշէք) պայմանները:

Օրէնք՝ երբեք չի պաշտպաներ այն իրաւունքը զոր սոսկ ուրիշի մը իրաւունքը վնասելու համար յօռի արարքէ մը (տուի խաթխնաշան) բղխած է:

ԾԱՆՍԹ. — Հին օրէնքին մէջն ալ, օրէնքին ընդհատապահովութեան եւ բարոյականի (գաւնունայ. ասաչիւ ումոււլիէ վէ ասապա մուղայիր) եղած պայմանները ընդունելի չէին նկատուեր:

Chacun est tenu d'exercer ses droits et d'ex-

cuter ses obligations selon les règles de la bonne foi.

L'abus manifeste d'un droit n'est pas protégé par la loi.

ԲԱՐԻ ԴԻՏԱԿՈՐՈՒԹԻՒՆ

(Հիւսնի նիէթ — Bonne foi)

Յօդուած 3.—Իրաւանց ծագման ստիժիւ (պիտ հազրն տղուակի իջիւն) բարի գիտաւորութեամբ կնքուած պայմաններուն մէջ բնական կէտք (սաւրջ օղակ) բարի գիտաւորութեան գոյտ թիւնն է. իսկ երբ պայմանագիրներէն մինն պարագաներու բերմամբ (ինսպի հաշա կեօրե) ի գործ չը գնէ անոր կիրառութեան մասին իրմէ սպասուած ջանքը (ինքիւնաւը), այն ստին չը կրնար պնդել իրեն բարի գիտաւորութեամբ վարուած ըլլալուն վրայ:

Պիտ հազրն տղուակի իջիւն, զանունէն հիւսն նէյք շարդ զըլնուսն հաշարսաւ սաւրջ օղակ օնըն վիւնիւսի տիւ. աննսգ, ինսպի հաշա կեօրե քէնիսիւնէն պէշէնէն ինքիւնակի սարժ երմէյէն քիւնէ հիւսնի նէյք իսսաւրնիս սուշունաւագ:

La bonne foi est presu mee, lors que la loi en fait dépendre la naissance ou les effets d'un droit.

Nul ne peut invoquer sa bonne foi si elle est incompatible avec l'attantion que les circonstances permettaient d'exiger de lui.

ԴԱՏԱԿՈՐԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

(Հազգը թագաթի — Pouvoir d'appréciation de juge)

Յօդ.4.—Գտաւոր իրեն իրաւասութեան սահմանին մէջ և հարկին և կամ բանաւոր պատճառներու բերմամբ վճիւ

տալու պարտաւոր եղած պարագային, արդարութեամբ
և խզճով (հազգ ու նեսափեթի) վարուելու է :

Դամունըն քաղցիր հազգը վերսկի վե իյնայր հաշա
եախոս տունից սեպեպերե նազարեկն իխիմ վերմեթիե
միւսքեթի քուքսըը խուսուսարսա հասիւմ, հազգ վե նը-
սափեթի հիւսմ հեեր :

*Le juge applique les regles du droit et de l'equité
lors que la loi réserve sur pouvoir d'appréciation ou
qu'elle le charge de prononcer en tenant compte soit
les circonstances soit les justes motifs.*

ՊԱՐՏՈՒՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

(Վաճիպէլէրին ունումի գայտէսի)

Յօդուած 5. — Պայմաններու կնքման և կամ անոնց
տրամադրութեանց ջնջման առթիւ պարտականութեանց
բաժնին մէջ յիշուած ամբողջ կանոնները (ուսում գայ-
տեթի) Քաղ. օրինաց միւս մասերուն ալ կը պատկանի :

ԱՊԱՅՈՅՑ. — ԱՊԱՅՈՅՑՆԵՐՈՒ ՊԱՐՏԱՒՈՐՆԵՐ

(Պէյինէ րիւֆէթի — La preuve fardeau de la preuve)

Յօդուած 6. — Երկուստեք պարտաւոր են իրենց ա-
պացոյցները ներկայացնելու, պայմանաւ որ օրէնքը
նախապէս արգիլած չըլլայ զայն :

ՇՄՆՕԹ. — Դատաւոր՝ նախ մէկ կողմին ապա-
ցոյցները կը քննէ, միւս կողմն ալ իրատունք ունի իրեն
հակապացոյցները ներկայացնելու : Դատաւորը եր-
կուքն ալ քննելէ հտք, որ կողմին որ զօրաւոր գտնէ
անոր ի նպաստ կուտայ իրեն որոշումը :

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ ԵՒ ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐԸ

(Րէսմի սիճիլ վէ սէնէտլէր — Titres publics)

Յօդուած 7. — Պաշտօնական տամարներու և մուրհակներու սխալութիւնը և կամ ստույգութիւնը մինչեւ որ չը հաստատուի վաւերական կը նկատուին, ու անոր համեմատ վճիռ կը արուի:

Անոր սխալութիւնը կամ ստույգութիւնը հաստատելու համար յատուկ կանոն մը չկայ, այլ ամէն միջոց ներկի է:

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՒԱԾ

ԻՍԿԱԿԱՆ ԱՆՁԻՆՔ (ՀԱԳԻԳԻ ՇԱԽՍԱՐ)

PERSONNES PHYSIQUES

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (ՇԱԽՍԻԹ)

PERSONNALITÉ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՔԱՂ. ՕՐԷՆՔՆԵՐԷՆ ՕԳՏՈՒԻԸ

(Շախսիթ-մէտնի հազրաւան խօթիֆատէ)

Յօդուած 8. — Ամէն անհատ քաղ. օրէնքներէն կրնայ օգտուիլ. հետեւաբար օրինաց սահմանին մէջ պարտուց և իրաւանց վիտակ (եկ) եզրղները ամէնքն ալ հաւասար են:

Հեր շախս, սեքեմի հազրաւան խօթիֆատէ էտեր, պիւնայիկ աշէյի գակունկ սայիրեպիկէս հազրաւան, վաճիպիչերդէ էկջ օրնաֆսա հերֆես միւսապի սիր:

Toute personne jouit des droits civils, en conséquence, chacun à dans les limites de la loi, une aptitude égale à devenir sujet des droits et d'obligations.

ԲԱՂՔ. ՕՐԻՆՍՑ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

(Մէտէնի հագարըն իսթիմալի, մէլզուի)

Յօդուած 9. — Քաղք. օրինաց գործատու թեան իրաւատու եղող (սեղահեքսար օլսն) ամէն անհատ՝ անոր պարտուց ելիբաւանցն ալ իրաւատու է :

Մեհեմէթ հաղարը իսթեմալս սեղահեքսար օլսն իսնսկ իսթիմալս սա իլլիզաւնս սա եհիլսիս :

Quiconque a l'exercice des droits civils est capable d'acquérir et de s'obliger.

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ն Ե Ր Ը

(Շարթարը — Ses conditions)

Յօդուած 10. — Խեղահատ եղող (միւմեկիլզ) չափահատ մը (րեչիս) քաղք. օրէնքներու գործատու թեան մէջ իրաւատու է :

Միւմեկիլզ օլսն րեչիս, մեհեմէթ հաղարը իսթիմալս սեղահեքսար սըր :

Toute personne majeure et capable de discernement à l'exercice des droits civils.

Չ Ա Փ Ա Հ Ա Ս Ո Ի Թ Ի Ի Ն

(Րիշա — Majorite)

Յօդուած 11. — Չափահատութիւնը 18 տարիք լրացնելէն կ'սկսի : Ամուսնութիւնը մարդ չափահատ կ'ընէ :

ՄԱՆՈԹ. Չուիցերիական օրէնքին մէջ չափա-
հասութեան տարիքը 20 համարուած է :

Բիւշօ սե սեփիզ եւաշըն իփնեայիշէ պաշար. եպիկենե.
փիշիի րեշիս զըշար :

La majorité est fixée à vingt ans révolus, le
mariage rend majeur.

ԳԱՏԱԿՃՈՌՈՎ, ՉԱՓԱՀԱՍՈՒԹԻՒՆ,

(Գազայի բիշտ, — Emancipation)

Յօդ. 12. — 15 տարիք յրացնող պատանի մի(քիւ-
չիւկ) իրեն յօտարութեամբ և ճնողաց հաւանութեամբ
կրնայ գատարանին գիմիլ (նախնական գատարան
մահքէփէի ասի!) և գործելու իրաւասութիւն (մեզու-
նիշեք) պահանջել. եթէ խնամակալութեան ներքև է
(վեսայեք աշքքնեսա խսի) այս մասին խնամակալին ալ
կարծիքը կը հարցուի :

ԽԵԼԱՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

(Թէմիզ գուտրէթի — Discernement)

Յօդ. 13 — Տարիքի փոքրութեան, կամ մտային
հիւանդութեան (սգրը խաւքաշըղը) և կամ մտային տը-
կարութեան (սգրը զայիփիշի) և կամ գինովութեան
(սարիսոշըուզ) և սասնց նման պատճասներու առթիւ
բանաս որ կերպով վարուելու կարողութենէն զուրկ չե-
զողները քաղք. օրէնքով խելահասներ կը համարուին :

ՔԱՂՔ. ՈՐԻՆՔՆԵՐՈՒ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԱՆԽԵԼԱՀԱՍՆԵՐ

(Մէտէ ի հագլարի իսթիմալա էհիլէթսիզլիք)

Յօդուած 14. — Խելահաս չեղող փոքրիկները և
օրէնքով արդիւուածները (մահնուրշար) քաղք. օրէնքի
կիրառութեան իրաւունքէն զրկուած են :

Միւմէյիզ օրմահան իլէ քիւչիւկէրէ մահնուրլար մէտէնի հագլարը խթիմալի սէլահէթտէն մահրուժ արլար

Les personnes incabales de discernement, les mineurs et les interdits n'ont pas l'exercice des droits civils.

ԽԵԼԱՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՉԸ ԿՐԵԼ

(Թէմիզ գուտրէթի հայիզ օրմամագ)

Յօդուած 15.— Խեղահաս շեղող անձի մը գործաւորութիւնը օրինական արժէք մը չը ներկայացնէր. օրինաց մէջ նշանակուած բաղաւորութիւնները յարգի են :

ԽԵԼԱՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿՐՈՂ ՊԶՏԻԿՆԵՐ ԵՒ ՕՐՂԻՆՔՈՎ ԱՐԳԵԼԵԱԼՆԵՐ

(Թէմիզ գուտրէթինի հայիզ քիւչիւր վէ եւ մահնուր)

Յօդ. 16.— Խեղահաս եղող փոքրեր եւ արգելեալներ՝ իրենց օրինական ներկայացուցիչներու խնամակալ (նկւնսիզ) հաւանութիւն չստացած, ս ե է անօրինութիւն մը չեն կրնար ընել միայն թէ, առանց վախաբինութեան (ըվագարզ) բան մը ստանալու մէջ (իքիւրապսա) եւ մասնաւորաբար իրենց անհատական իրաւանց մէջ միւնկասիւրեկ շախաս մերպուք հագարսա) խնամակալի հաւանութեան կարօտ չեն եւ թէ իրենց անիրաւ վարմունքներէն բխած վնասներուն պատասխանատու են (հագարզ փեյիթիսեկն միւքիլեյիս զարսրսան մեհուրչըրչար) :

ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ—ԱՐԵՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

(Խըսըմըզ, գան խըսըմըզը — Parente, alliance parenté)

Յօդ. 17.— Ազգականութեան աստիճանը սերուն-

դին ծագման համեմատ կ'որոշուի. իրարու սերունդէն սերածները իրարու արմատ և ճիւղեր (ուսուչ վիճիւր) արեւնակից ազգականներ կը նկատուին. և իրարմէ չը սերելով ընկերակից մէկ սերունդէն (վիշթերե՛ք պիւսիւշպրննսան) սերողները սահմանակից ազգականներ կը նկատուին :

ՄԱՆՕԹ. — Մէկ հօրմէ եւ մօրմէ սերուածները եւ անոնց յաջորդները արեւնակից կը համարուին, իսկ մէկ կողմանէ եղածներն սահմանակից ազգականներ կը նկատուին:

Խըսընըղըն տերեւիս, անեսպերի ստէսիշէ քեսայլան էտեր, պիւսիւրիինն սիւշպրնսան կեշիւշէր արասընսաֆի խըսընըղ պուսու Վիճիւրու խըսընըղը. վի պիւսիւրիինն սիւշպրնսան կեշիւշիւս սե վիշթերե՛ք պիւսիւշպսէն կեշիւշէր արասընսաֆ խըսընըղ ճիւլար խըսընըղը շըր:

Le proximité de parenté s'établit par le nombre de générations.

Les parents en ligne directe sont ceux qui descendent l'un de l'autre, les parents en ligne collaterale ceux qui sans descendre l'un de l'autre, descendent d'un outeur commun.

ԽՆԱՄԻԱԿԱՆ ԱԶԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Սըհրի խըսընըղ — Alliance)

Յօդ. 18 — Էրկան կամ կնոջ իւրաքանչիւրին արեւնակից սերունդները. փոխադարձաբար իրարու խնամիտական ազգականներ կը համարուին :

Ամուսնութեան ջնջմամբ ազգականութիւն չի ջընջուիր :

Իսոր վե գօճասան հեռ պիրինին գան խըսընչարը սիյերինին այնը տերհնեսե խըսընչարը օրու, հվիենենին գեվաղիյե սրհրի խըսընչրգ գայիյ օրնազ :

Les parents d'une personne sont dans le même ligne et au même degré les alliés de son conjoints .

Le dissolution du mariage ne fait pas cesser l'alliance.

ԲՆԱԿԱՐԱՆ , ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ

(Իրամէթիեան, Թաարիֆ — Domicile)

Յօդ . 19.—Մարդու մը բնակարանն իրեն հաստատուած վայրն է . մարդու մը միեւնոյն ատեն երկու բնակարան չի կրնար ըլլալ :

Այս օրինաց տրամադրութիւնը առեւտրական և կամ արհեստաւորական հաստատութիւններու չը վերաբերիր :

Պիր ֆինսեկնին իֆեւեկթիկանը, երչեւեկֆ նիեթիյե օրուտուղը եռ սիր , պիր ֆինսեկնին այնը գեւանսա պիրսեկն գիյաւե իֆեւեկթիկանը օրանազ :

Պու ժըգրեկնին հիւսիսի , քիւարի վե սեւայի մեւեւեղեր հազընսա ճարի տէյի սիր :

Le domicile de toute personne est au lieu où elle réside avec l'intention de s'y établir.

Nul ne peut avoir eu même temps plusieurs domiciles.

Cette dernière disposition ne s'applique pas à l'établissement industriel ou commercial.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՁ ԳՏՆՈՒԻԼ

(Մուէսէսէրտէ պուլունմոզ)

Յօդ. 22.—Դպրոց երթալու համար տեղ մը բնակիրը կամ կրթական հաստատութեան մը, կամ հիւանդանոցի մը և անկելանոցի մը կամ բանախ մը մէջ գտնուելը բնակարան չհամարուիր :

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԻՐԱԻԱՆՅ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ, ԱՆՈՐ ՓՈԽԱՆՑՄԱՆ ԿՈՄ ՍԱՀՄԱՆՈՒՓՈՒԿՄԱՆ ԱՆԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆ

(Նախախլէթին հիմալէսի, Ֆէրաղ վէ թագրիր խտիլմէսի)

Յօդ. 23.—Ոչ ոք իրաւունք ունի իրեն քաղաքական իրաւունքներէն գէթ մասամբ մը իսկ ձեռքնաթափ ըլլալ. ոչ ոք իրաւունք ունի իրեն ազատութիւնը (հռօրիէրի) սերիշի մը վստահեցելու, ինչպէս նաև օրինաց բնոյճ, բարոյականի հակառակ կերպով սանամանափակումը բնիլ անոր :

Դ Ա Տ Ի Ի Ր Ա Ի Ո Ւ Ն Ք

(Տալա հազզէ — Recour au juge)

Յօդ. 24.—Անձնական խնդիրներու մէջ իրեն շահուն դէմ անիրաւ յարձակման ենթակայ եզոզ անձը կրնայ դատաւորին դիմելով՝ անոր արդիւլումը պահանջել :

Երբ ենթակայ եզամ նիւթական (նասսի) և կամ բարոյական մասնակի վնասուց հատուցման պահանջը միայն օրինաց արտօնած սահմանի մէջ է, բնդունելի է :

Շախսի մեկնփասարչարնեսա հազարդ թեճախուզե օղրասուն քիսնե, հասփնեքնե թեճախուզըն մեկնի թաշկայ քեք պիլիք :

Մասի վի տա մասնեկի քազմեաք կաւ իշէ մուային
պիր մկարտը սախարը ակնազ գակունըն քային էյիէսիյի
հաշի իզանէ օյունապիյիր :

*Celui qui subit une atteinte illicite dans ses inté-
rêts personnels peut demander au juge de la faire
cesser.*

*Une action en dommages-intérètes ou en paiement
d'une somme d'argent à titre de réparation morale
ne peut être intentée que dans les cas prévus par
la loi.*

Բ Ն Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ի Փ Ո Փ Ո Խ Ո Ի Թ Ի Ի Ն,

(Իրամէթիկեահըն տէյիշտիրիլմէսի)

Յօդ. 20. — Բնակարան մը աջն ատեն կը փոխուի
հրը անոր տեղ նոր մը որոշուի. իսկ երբ մէկուն ընա-
կարանը նախապէս որոշ չէ կամ օտար երկրի մը մէջ
եղած իրեն բնակարանը ձգելով՝ Թուրքիոյ մէջ տակա-
ւին որոշ բնակարան մը չներկայացնէ, այժմու իրեն
բնակած վայրը իրեն բնակարան կը նկատուի :

Օ Ր Ի Ն Ա Կ Ա Ն Բ Ն Ա Կ Ա Ր Ա Ն

(Գանունի իրամէթիկեահ)

Յօդ. 21. — Կնոջ բնակարանը էրկան բնակարանն
է. իսկ ծնողաց խնամակարութեան ներքեւ գտնուած
տղոց բնակարանը իրենց ծնողաց բնակարանն է, ինչ-
պէս նաև դատարանի մը խնամակարութեան ներքեւ
գտնուողի մը բնակարանը ծնողաց բնակարանն է :

95—Քաղ. Օրէնք.

Բնակարանը անձանօթ եղող անձի մը կլինը երբ արտօնուած է առանձին ապրել իր էրիկէն, իրեն յատուկ բնակարան մը կրնայ որոշել :

Գօճանըն իֆամեքիկեանը գարընըն, վի սնևա վի պապանըն իկամեքիկեանը վիլայեքիերի աքընևսաֆի յօճուլըն, վի մահեհեհեհիև պուշուևսըրը ևեք վասսևեք աքընևսաֆի ֆիևսևիև իֆամեքիկեանը սս օրևուր :

Իֆամեքիկեանի պեղլի օշևայան ֆիևսևիև գարըսը վի էա գօճարևևսև այրը ևաշանաղա մեղուև օշև գասըն ֆիևսիևնև այրը պիւր իֆամեքիկեան իքքիխազ ևեկպիլիւր :

Est considéré comme le domicile de la femme mariée, celui du mari ; comme le domicile des enfants sous puissance paternelle, celui des père et mère ; comme le domicile des personnes sous tutelle, le siège de l'autorité tutélaire,

La femme dont la mari n'a pas de domicile connu, ou qui est autorisée à vivre séparée, peut se créer un domicile personnelle.

ԱՆՈՒԱՆ ՎՐԱՅ ՈՒՆԵՑԱԾ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

ԱՆՈՒԱՆԸ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

(Իսխի իւզէրինաէրի հազը — Իսխին հիմայէսի)

Յօդ. 25. — Մէկին անուներ երբ ուրիշի մը հետ նոյնու թեան պատճառաւ շփոթութեան տեղի (իխիւրաֆա մահալ) տայ, ևնթական կրնայ գատարան գիմիկ և անոր սրբապրութիւնը պահանջել :

Եթէ նկատուի որ, անուներ կորզող՝ (ղասպ ևեհև) յատկապէս շահագրիտական նպատակով մը վարուած է, իսկական անուան տէր՝ իրաւունք ունի զայն արգիլել տալէն ևտք, պարագային համեմատ պահանջել նաև իրեն ևնթակայ ևղած թէ՛ նիւթական և թէ՛ քարոյսական միատուց հատուցումներ :

ԱՆՈՒԱՆԸ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ (Խսմին տէյիշմէսի)

Յօդ. 26.—Մէկը կրնայ բանաւոր պատճառներու բերմամբ փոխել իրեն անունը, անուան փոփոխութիւնը կ'արձանագրուի պետական արձանագրութեան (նուֆուս սիճիլիսիէ գայս օշունուր) և կը հրատարակուի լրագրաց և այլ միջոցաւ: Անուան փոփոխութիւնը անձնական հանգամանքներու փոփոխութիւն յառաջ չի բերեր:

Անուան փոփոխութենէն մնասուող ո և է մէկը իրեն իժացած թուականէն սկսեալ մէկնչև մէկ տարի կրնայ գատարան ղիմել և բողոքել անոր դէմ:

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱՆՅ ԾԱԳՈՒՄ

ԵՒ ՎԵՐՉԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ — ԾՆՈՒՆԴ ԵՒ ՄՍՀ

(Շախսիէթին պաշանկըճը վէ սօնը — Տօղուշ վէ էօլիւմ —

Commencement et fin de la personnalité—naissance et mort)

Յօդ. 27.— Անհատականութիւն կ'սկսի երախային ողջ ըլլալով ամբողջովին ծնած ատենէն և կը վերջանայ մեռած ատենէն:

Շախսիէթ յօնուղլն սաղ օշարագ թեևս իշէ տօշուդու անսան պաշար. վի հօլիւն իշէ նիհայէք պաշուր.

Չօնուղ սաղ տօլնուգ շարդ. իշէ անս րահիլիսիէն սիւշ-սիլի անսան իյրիպարէն մեհիէի հագարչնսան իսթիֆասեհեհե:

La personnalité commence avec la naissance accomplie de l'enfant vivant, elle finit par la mort.

ՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՊԱՅՈՒՑՈՒՄԸ

ԱՊԱՅՈՅՑԻ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

(Սաղըզըն վէ էօլլումին խսրաթը — պէյնէ բիւլֆէթի)

Յօդ 28. — Անհատ մը երբ իրեն օգտին համար պէտք տեսնայ մէկին ողջ ըլլալն և կամ մեռնիլն, և կամ ողջ եղող մէկէն առաջ մեռած ըլլալն հաստատելու. ասոր ապացոյցները ինք ներկայացնելու պարտաւոր է. երբ անտնցմէ որն որով առաջ մեռած ըլլալն ապացուցանելը կարելի չըլլայ, այն պարագային երկուքն ալ միեւնոյն ատեն մեռած կը նկատուին:

— (Սօն ֆլգրէ) հանկիարհըն կլիկը վիւ կա սօնրա կօշիւյի թասայինի միւսինն օրնագըզըն կօշեկեր, պիր սնէկ կօրնիւչ սայըլըրչար:

Lorsque plusieurs personnes sont mortes sans qu'il soit possible d'établir si l'une survécu a l'autre, leur décès présumé avoir eu lieu en même moment.

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՊԱՐՍԳԱՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ ԱՊԱՅՈՅՑՆԵՐ

(Էնվալի շախիէ պէյնէլէրի)

Յօդ. 29. — Մտուող և մահը պետական արձանագրութեան տամարներուն (նիւֆիւս սինյի իլի) կը հաստատուի. եթէ անոր մէջ արձանագրութիւն չի գտնուի, և կամ եղած արձանագրութիւնը սխալ եղած ըլլայ. ամէն կերպ փաստերով կարելի է հաստատել:

ՄԱՀՈՒԱՆ ԳՐԱՒԱԿԱՆ ԱՊԱՅՈՅՑ (Էօլլումէ գարինն,)

Յօդ. 30. — Մարմին չը գտնուած մէկը, երբ զէպրի մը առթիւ մեռնելու զտանգին հատանականութեան մէջ գտնուելով անյայտացած ըլլայ. իսկապէս մեռած կը համարուի:

ձեռքսի պրոքուրենայեան պիտի իրևսէ հօշուելնը մու-
հագգազ ևսգար իչի պագըրեաղը ինչայ եսկնեխ կեկալ ի-
չիեհե գայիպ օրնուշ իսէ օ իրևսէ հագիգարքեն հօրևաշ սսս
օրնըր :

ԿՈՐՈՒՍՏԻ ՈՐՈՇՈՒՄ (Ղայխալըզ գարարի)

Յօդ . 31 .— Մահատիթ վասնգի մը մէջ կորսուած
և կամ շատոնց ի վեր իրմէ լուր չառնուած մէկը երբ
արդարև մեռած ըլլալու հաստատեանութեան ենթակայ
ըլլայ , դատաւոր՝ անոր ժատանգորգներու պահանջման
վրայ անոր կորսուած ըլլալու սրշումը կրնայ տայ .
ասոր ձեռնհաս գատաւորը կորսուած անձին Թուրքիոյ
մէջ բնակած վերջին տեղնուան բնակարանի սահմա-
նին գատաւորն է :

Եթէ կորուսեալ անձ՝ Թուրքիոյ մէջ բնաւ բնակած
չէ , արձանագրութեան տեղի . և եթէ արձանագրու-
թիւն այ չունի՝ հօր արձանագրուած սահմանին գա-
տաւորի իրաւաստութեան կը պատկանի :

ԴՆՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

(Ուսուլ մուհարէմէ, — Procedure absence)

Յօդ . 32 .— Կորուսեալի մը կորուսար պահանջել
կարենալու համար , մահատիթ գէպքին պատահելէն առ-
նուազ մէկ տարի . և կամ կորուսեալին վերջին չուրէն
հինգ տարի անցած պէտք է ըլլայ .

Դատաւոր՝ ծանուցումներու միջոցաւ հրաւեր մը
կ'ուզգէ ամէն անոնց . որոնք լուր մը ու տեղեկութիւն
մը կրնան ունենալ կորուսեալի մասին , որպէսզի
մինչև մէկ տարի ներկայանալով իրենց տեղեկու-
թիւնները հաղորդեն :

Ղայխալըզ գարարը դաշկայ օրուսայիչուեզ իչիւն , հօ-

ուն քեկցիփեախնեկն են սշաղը պիր սեկե եսխուռս դայիպին սոն խապերինեկն պեշ սեկե կեչնիշ օրնագ շաղըն սիր :

Հասին , դայիպ նսազընսա մասդիւմարը օրնս քխնե- շերի մուսպեկն պիր մխսսեք իջինեկ մասդիւմարընը պիշ- սիրմեք իջինն ուսուշի սայիրեախնեկ իշան կեիշեկն պիր քեպ- շիդ իշե սալեք ետեր . պու մխսսեք պիրինճի իշան քարի- խընսան իքիպարեկն են սշաղը պիր սեկե սիր :

La déclaration d'absence peut être requise un an au moins après le danger de mort ou cinq ans après les dernières nouvelles. Le juge invite, par sommation dûment publiée, les personnes qui pourraient donner des nouvelles de l'absent à se faire connaître dans un délai déterminé. Ce délai sera d'un an au moins à compter de la première sommation.

ՊԱՀԱՆՁՄԱՆ ԶՆՁՈՒՄԸ (Թարգարն սուգութը)

Յօդ . 33 .— Կորուսեալ անձ՝ երբ այս շրջանի մէջ երեւան ելլէ և կամ իրմէ լուր առնուի . և կամ մահ- սան թուակամը ստուգուի , այլևս կորուստի պահանջ- ման տեղի չի մնար :

Վ Ճ Ի Ռ Ը (Հիւրմ)

Յօդ . 34 .— Յայտարարութիւնը եթէ ապարդիւն մնայ , գատուոր կորուսեալին արդարև մահատիթ դէպ- քէն և կամ վերջին լուրի բնդհատումէն ի վեր մնած բլլալուն որսչում կուտայ և անոր համեմատ կը անօ- բինէ անոր գործերը :

ԵՐԿՐՈՐԳ ՄԱՍ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳ-ԱՆԵՐՈՒ ՊԵՏԱԿԱՆ

ԱՐՉԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Էնիպալ շախտիե սիժիլ գայտլէրի)

ԱՐՉԱՆԱՏԵՏՐ

(Սիժիլ, Acte de l'état civil)

Յօդ. 35. — Անհատական պարագաները անոր յատուկ արձանագրութիւններով կ'որոշուի :

Այն արձանագրութեան ինչպէս կատարուելուն և որոնց կողմէ և ինչ կերպով տեղեկութիւն հաղորդելու մասին յատուկ կանոններ պիտի գրուին :

Էնիպալ շախտիե, պուևս մախաուս քուքուշաճայ սիճիլ գայտարը իլէ քապիև հետ :

L'état civil est constaté par les registres à ce destinés.

ՊԱՇՏՏՕՆԵԱՆԵՐ (Մէմո րլար)

Յօդ. 36. — Արձանագրութիւնները ամէն պարագայի մէջ կատարութեան կողմէ նշանակուած պաշտօնեաներու կողմէ պիտի կատարուին. օտար երկիրներու մէջ Թուրքիոյ ներկայացուցիչներ կը կատարեն այդ պարտականութիւնները :

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ (Մէտուլիէթ)

Յօդ. 37. — Այս պաշտօնեաներ իրենց վարմանց և թէ իրենց ստորագասեալներու վարմանց առթիւ պատասխանատու են :

ԲԱՐԵՓՈՒՆՈՒՄ (Թասհիհ)

Յօդ. 38. — Առանց դատաւորի վճռին ուէ փոփոխութիւն չէ կարելի ներմուծել տոմարներուն մէջ :

ԾՆՆԴԵԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԾՆՆԴԵԱՆ

ՀԱՂՈՐԳՈՒՄԸ (Տօղում սիմիլի վէ տօղումըն պիլտիրմիսի)

Յօդ. 39. — Ամէն մէկ ծնունդը մինչև. մէկ ամիս պէտք է հազարգել պատկանած արձանագրութեան պաշտօնատան : Եթէ տղան ընկեցիկ է ու ծնողքը յայտնի չեն, տղան պէտք է յանձնել կառավարութեան :

Հեր տօղում պիր այ իշխեսե կիւֆիւս ձեւնուրինե պիւսիրիիր. անսար պապասը պիշի օլնայսն պիր յօնուզ պուրան ֆիսեկ. յօնուղը կիւֆիւսեթե թեպիս իսեր :

Toute naissance doit être déclarée dans les trois jours à l'officier de l'état civil; il en sera de même de la naissance des enfants mort-nés après le sixième mois de la grossesse.

ԲԱՐԵՓՈՒՆՈՒՄ ԵՆԹԱՐԿՈՒՄ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԵՐ
(Թաստիլէ օղրեան գայալար)

Յօդ. 40. — Այս տետրակին մէջ կ'արձանագրուին անհատական խնդիրներու մէջ տնուան փոփոխութիւնը ի մասնաւորի ամուսնութենէն առաջ դաւակի մը հօր կողմէ ճանաչումը կամ դատաւորին կողմէ հայրութեան վճիռ տրուած ըլլալը, կամ ազգականութեանը սրբագրութիւնը որդեգրումը (կիլուս կեթիւնե) կամ գտնուած ըլլալը, կամ երախային ազգականութիւնը որոշող բոլոր պարագաները, զորս պէտք է հազարգեն իրենց պարագաներ և պաշտօնատուններ :

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱՀՈՒԱՆ

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ (Եօլում սիմիլի, էօլում պիլոտիմէսի)

Յօդ. 41. — Տեղի տնեցած ամէն մահը և գտնուած ամէն մէկ դիակի մահը պէտք է մինչև 10 օր հաղորդել կառավարութեան:

Հեռ կոչում չի պաշտուան հեռ կոչու նիկայեք օն կիւն իշխանե նիւֆիւս մեհուրինե պիլիտիլի:

Tout décès et toute découverte d'un cadavre seront déclarés dans les deux jours à l'officier de l'état civil.

ԴԻԱԿ ԶԸ ԳՏՆՈՒԱԾ (Եօլուսի պուլունման)

Յօդ. 42. — Եթէ մէկին մահատիթ վտանգի մը ենթարկուած ըլլալուն պատճառաւ մեռած ըլլալը հաւանական ըլլայ, ա զիակը չը գտնուի, մեռած կը նըկատուի կառավարութեան բարձրատիճան պաշտօնէին հրամանով կը մակադրուի անոր արձանագրութեան վրայ, ինչպէս նաև այս կէտին մէջ առնջութիւն ունեցողներ կրնան դատարանին գիմել և վճիռ ձեռք բերել եւ արձանագրութիւնը ըստ այնմ ուղղել:

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Ղայիպլըք գարարը)

Յօդ. 43. — Կորուսեալի մասին գատաւորի վճիռով մը միայն կրնայ մակադրուիլ:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍՐՔԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Գայտլարըն թասհիհի)

Յօդ. 44. — Ո և է արձանագրութեան մը սրբազրութիւնը պէտք եղած պարագային անոր քով մակագրելով կ'ըլլայ:

Ե Ր Ր Ո Ր Դ Մ Ա Ս

ՏՆՏԵՍ . ԵՒ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ԱՆՁՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Հիւրմի շախար — Des personnes morales)

ԸՆԴՀ . ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Ուժուժի հիւրմէր — Dispositions générales)

ՏՆՏԵՍ . ԵՒ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հիւրմի շախախէթ

Յօդ. 45. — Ինքնուրոյն վարչութիւն ունեցող աւելամբներ և ընկերութիւններ և նպատակի մը համար հիմնուած հաստատութիւններ երբ իրենց անուանները արձանագրել տան պետական արձանագրութեան տեսութակին մէջ, այլևս անհատական իրաւանց տէր կը դառնան :

Նպատակնին օրինաց և ընդհ. բարոյականին հակասակ եզոզ հաստատութիւնները այս իրաւունքէն չեն կրնար օգտուիլ :

ՅԱՆՕԹ. — Բարոյական հաստատութիւններ երեք կարգի կը բաժնուին . Ա. բարենպատակի մը համար հաստատուած աղօթատեղի, դպրոց, գերեզմաննոց եւ այլն որոնց ի հնու մն վագրձ անունը կը տրուէր : Բ. տնտեսական հաստատութիւններ, զօր օրինակ դրամատուններ, մեծ լիմիթիւս անօնիմ և գօրէրաթիֆ, ընկերութիւններ : Գ. սոսկ բարենպատակ ծառայութեան մը նուիրուած ակումբներ (ակնխորէր) :

Ասոնցմէ բացառեալ Ա. բարենպատական հաստատութիւններէ, միւս հաստատութիւնները նախ քան Օսմ. սահմանադրութիւն իրաւունք չունէին կալուած

մը գնել իրենց անուամբ: Ընդորս նաեւ ոչ իսլամ հաստատութիւններն ալ անուղղակի միջոցներով իւրաքանչիւր հաստատութեան անուամբ անձ մը յարմարցնելով եւ կամ ուրէ անձի մը վրայ արձանագրելով անկէ ապահովագիր մը կ'ստանային:

Սակայն այս միջոցները ամէնքն ալ վնասաբեր էին եւ բազմաթիւ բազմակողմանի կնճռոտութիւնները կարտաբերէին, որուն պատճառաւ սահմանադրական կառավարութիւնը պէտք զգաց բարոյական անձնաւորութեան սկզբունքն ընդունիլ.

Պաշըր պաշընա մեղմիւսիւթիի հայիզ օրնազ իւզրէ քեչլէֆիւզ էսեն ճեւիւթ վե շիւֆէրիւր իլէ ֆենսիլերինէ խաս պիւր մեղմիւսիւթի մուսիկն պիւր դայիսի պուշունան մուհուկեր, սիւսիլերինէ գայսարներ իճրա էքսիւրեֆէ շախիւթ իֆրիսայ էսերիւր:

Ղայէրի գամունա վե սիւշազա մուշայիւր օրան ճեւիլէք վե շիւֆէրիւր վե մուհուկեր շախիւթ իֆրիսայ էսեմիլիւր:

Les sociétés organisées corporativement de même que les établissements ayant un but spécial et une existence propre, acquièrent la personnalité en se faisant inscrire au registre du commerce.

Sont dispensés de cette formalité les corporations et les établissements de droit public, les associations qui n'ont pas un but économique, les fondations ecclésiastiques et les fondations de famille.

Les sociétés et les établissements qui ont un but illicite ou contraire aux mœurs ne peuvent acquérir la personnalité.

ՔԱՂՔ . ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐՈՒ ԿԻՐԱՌՈՒԹԵԱՆ,

ՉՅՈՒՆՀԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

(Մէտէնի հազարը իսթիմալ սէրահիթի—շարդար)

ՔԱՂՔ . ԻՐԱՒՈՒՆՔԷՆ ՕԳՏՈՒԻԼ

(Մէտէնի հազընտան իսթիֆատէ)

Յօդ . 46. — Բարենպատակ հաստատութիւններ (հիւսիսի շախարհ) անհատական մարդու մը յատուկ եզրը բնածին սեռ, տարիք, ազգականութեան իրաւունքներէն ի դատ, մնացած իրաւունքները և պարտականութիւնները կը վայելեն :

Հիւսիսի շախարհար, նրնս, ևսչ, իւրաւըզը կիւցի ևսրսըզը ինսպը օշարսպ աննսպ ինսսնս իսսս օշսնըարսսնէ շնսսս պիւքիւն հազարը իքքիսսսպ վէ վսնիպիւքի իքքիպսլ ևսկպիւքի :

Les personnes morales peuvent acquerir tous les droits et assumer toutes les obligations qui ne sont inséparables des conditions naturelles de l'homme telles que le sexe, l'âge ou la parenté.

Յօդ . 47. — Բարենպատակ հաստատութեանց անհատական իրաւանց տէր ըլլալու համար ըստ իրենց ներքին կանոնադրին անգամակիցներու գոյութեամբ կ'ըլլայ :

ԿԻՐԱՌՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԵՐ (Իսթիմալ դարիզը)

Յօդ . 48. — Բարենպատակ հաստատութեանց վարչութիւնը իրեն անդամներով կը կատարուի. ասանք հաւաքարար սեպհականութիւններու և ամէն կերպ վարմանց մէջ բարենպատակ հաստատութիւն կը

ներկայացնեն. անդամներու բրած թերութիւններուն մէջ իրենք ալ անձապէս պատասխանատու կը նկատուին :

Հիւսիսի շախարհ իրատեսի, ուզուչերի վասիքասիլէ իմասէ օլունուր, ուզուչեր, հուզուզի քասարուզչարը վէ ևս սիլեր հեր հանկի պիր վիլլերի իլէ հիւսիսի շախսի, իլզամ իսերլեր. ուզուչարը իրթիքսայ էլլիսիլի գուսուչար շախսէն ֆէնիլլերիլնի շախսի մասուզ զըլար :

La volonté d'une personne morale s'exprime par ses organes.

Ceux-ci obligent la personne morale par leurs actes juridiques et par tous autres faits, les fautes commises engagent un surplus, la responsabilité personnelle de leurs auteurs.

ԲՆԱԿԱՎԱՅՐ (Իրամէթկեան)

Յօդ. 49. — Բարոյական հաստատութեանց բնական վայրը եթէ իրենց կանոնադրին մէջ սրտուած չէ նախապէս իրենց պոնուած կեդրոնն է :

ԲԱՐՈՅՍԿԱՆ ԱՆՁՆԱԻՐՈՒԹԵԱՆՅ ՁՆՁՈՒՄԸ

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՅԱՆՁՆՁՈՒՄԸ

(Շախսիէթին զէվալի — մալլարըն թախսիսի)

Յօդ. 50. — Բարոյական հաստատութիւն մը լուծուած պարագային, իրեն գոյքերուն մասին եթէ կանոնադրին մէջ տրամադրութիւն մը կայ անոր համեմատ սրտուած տեղին կը յանձնուի. եթէ տրամադրութիւն մը չկայ, անդամներու սրտման կը մնայ. եթէ ասոնք ալ զրուած են առանց կարգադրութիւն մը ընելու. պետական նոյննանպատակ հաստատութեանց կը փոխանակուի. Իսկ եթէ այս կերպ բարոյական հաստա-

տութենէ հակառակ օրինաց կազմուած ըլլալուն պատճառաւ լուծուի գատաւորին վճիտով, այն ատեն առանց իրենց կանոնադրի տրամադրութեան հետեւելու: Բացարձակապէս պետական ուէ հաստատութեան մը կը յատկացուի:

Հ Ա Շ Ո Ւ Ե Յ Ա Ր Դ Ս Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն .

(Թափոյէ liquidation)

Յօդ. 51.— Այս կերպ հաստատութեանց հաշուե-լարդարութիւնը ճիշտ գօփերաթիֆ բնկերութեանց օրէնքին համեմատ կը կատարուի:

Հիւսիսի շախտըն մաղստը, գօյկերաթիֆ շիրքերէրէ քասպիգ եսիլէն հիւսիսիէրէ քիվփիէն քասպիյէ օշունուր:

Les biens des personnes morales sont liquidés en conformités des règles applicables aux sociétés coopératives.

ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍԻՆ ԵՂԱՇ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

(Հուգուզը ասմէ—մուէսէսէլէրէ վէ շիրքէթլէրէ տայիր հիւրմէրին մահիուզիէթի)

Յօդ. 52.— Բարենպատակ հաստատութիւններ վերայիշեալ օրինաց ենթակայ են. իսկ նիւթական նպատակի մը համար կազմուած (իզքիւսասի դայեսիլէ) միու-թիւնները (անկիւքրէր) բնկերութեանց օրէնքներուն ենթակայ են:

ԶՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Մ Ի Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

(ձէմիէթլէր Associations)

Մ Ի Ո Ի Թ Ի Ի Ն Մ Ը Ի Ն Զ Պ Է Մ Կ Ը Կ Ա Զ Մ Ո Ի Ի

(ձէմիէթ նասըլ թէշթիլ էտէր—Organisation corporative)

Յօդ. 53.—Քաղաքական (սիւսսի), կրօնական (տիւնի) և կրթական (իլլի) զեղարուեստական (պէսի) և բարարենպատակ (խայրի) միութիւններ. նոյնպէս զբօսանքի (էյլէննէ) և մարզանքի (իսնան) հաստատութիւններ և վերջապէս նիւթական նպատակի մը չը նուիրուած միութիւնները իրենց ներքին կազմական կանոնադիրը վաւերացնել տալէ անմիջապէս հոք բարոյական անձնաւորութեան իրաւունքները կը ստանան: Ամէն մէկ միութիւն իրեն ներքին կանոնադիր մը կ'ունենայ որուն մէջ պէտք է յիշել միութեան նպատակը:

Սիւսսի, սիլի, իլլի, պէսայի, խայրի ձեւիքեր իլի, էյլէննէ վէ իսնան ձեւիքերի վէ սարչ զայեսի իգրիսսսէ օրնայան սիլիք ձեւիքեր, ճիզաննաւեյերիւնէ ձեւիք օրարագ քէշէֆիւլ սարգուլնը իգիսար էրիւիլի շիսսիէք իֆրիսսսայ էսերիւր: Հեր ձեւիքիլն պիւր ճիզաննաւեսի վարքը. սու ճիզաննաւե, ձեւիքիլն զայեսի վէ վարիսսար վեկնպասարչ վէ քէշիլսարը հարգընսս շուգոււի օրան հիւլիւլերի ինքիլս էսեր:

Les associations politiques, religieuses, scientifiques, artistiques, de bienfaisance, de récréation ou autres qui n'ont pas un but économique, acquièrent

la personnalité dès qu'elles expriment dans leurs statuts la volonté d'être organisées corporativement, les statuts sont rédigés par écrit et contiennent les dispositions nécessaires sur le but, les ressources et l'organisation de l'association.

ՎՍԻՆԵՐԱՅՈՒՄԸ (Թէսնիւ — Inscription)

Յօդ. 54. — Իրենց ներքին կանոնադիրը իրենք իրենց մէջ վաւերացնելէն և գործադիր մարմին (խտրէ ինչեքի) ընտրելէն ետք, միութիւն կրնայ գիմել և պետական վաւերացում խնդրել Իսկ նիւթական և շահախընդրական նպատակով կազմուած միութիւն մը ամէն պարագայի մէջ ինքզինք արձանագրել տալու պարտաւոր է: Արձանագրումը պահանջելու համար պէտք է կանոնագրին մէկ օրինակը և վարչական ժողովի անդամներուն մէկ ցանկը ներկայացնել:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԳՍՄԱՆՔ

ՉԸ ԿՐՈՂ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շախտիթի օրհանան ճէմիյէթլէր — Association sans personnalité)

Յօդ. 55. — Բարոյական անձնաւորութեան հանդամանք չունեցած և կոտ տակաւին այդ հանդամանքը չտայած միութիւն մը պարզ ընկերութիւն մը կը նկատուի:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՆ

ՀԵՏ ՈՒՆԵՑԱԾ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Ճէմիյէթ իլէ նիզամսամէնին գանուն իլէ միւնասըպլէթի)

Յօդ. 56. — Միութեան ներքին կանոնագրին մէջ յիշել կազմութեան և անդամներու վերաբերեալ և այլ մասին տրամադրութիւն մը չկայ ընդհ. օրինաց տրամադրութեան համեմատ կը տնօրինուի:

ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՆԻ ԸՆԴԶ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՀՐԱԿԵՐ

(Թէշքիթ — հէյէթ ումումինին տամլէթի

Attribussion et convocation)

Յօդ. 57. — Ժողովը միութեան էութիւնն է. վարչական ժողովը անօրէնին կողմէ կը հրաւիրուի, ասկէ ի զատ անդամներու $\frac{1}{2}$ -ի պահանջմամբ ալ կրնայ գումարուիլ:

ԻՐԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆ (Աէրսհաիէթթ)

Յօդ. 58. — Ընդհ. ժողով՝ անդամազրուցութեան կամ անդամամերժման սրտչումները կուտայ: վարչական ժողով կրնարէ, և միութեան ընդհ. գործերը կը անօրինէ: Ընդհ. ժողով՝ ուրիշ մասնաճիւղեր ալ կրնայ ընտրել, անոնց վրայ ընդհ. հսկողութիւն կատարել և կրնայ զանոնք լուծել:

ՈՐՈՇՄԱՆ ՁԵԻՆԻ (գարբըար շէքի)

Յօդ. 59. — Միութիւն՝ ընդհ. հաւաքմամբ կուտայ իրեն սրտչումը. ամբողջ անդամներուն միասնաբար աստժատաջարկը ընդհ. սրտչման պէս է:

ԲՈՒԼԻ ԻՐԱԿՈՒՆՔ ՆԻ ՄԵԾՆԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ

(Բէյ հազը վէ էրսէրիէթթ)

Յօդ. 60. — Իւրաքանչիւր անգամ հաւատար քուէի իրաւունք ունի. սրտչումները ներկայ անդամներու մեծամասնութեամբ. (եֆսերիյեքի) կը արուի: Կանոնադրին բացարձակապէս չնհրած կէտը օրակարգի չի կրնար անցնիլ:

ՔՈՒԼԻ ԻՐԱՆՈՒՆՔԷՆ ՋՐԿՈՒՄ (Բէյ հազընտան մահրաւմիէթ)

Յօդ. 61 — Անդամ մը երբ իրեն և կամ իրեն կնոջ և կամ փոխադարձաբար կին մը իրեն էրկան և կամ ծնողաց և զաւակաց մասին միութեան մէջ ունեցած մէկ դատին և կամ խնդրոյն առթի քուէ տալու իրաւունքէն զուրկ է :

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ (Իտարէ հէյեթի)

Յօդ. 62. — Վարչական ժողով, միութեան գործերը վարելու համար անոր ներկայացուցիչ կը համարուի :

ԱՆԴԱՄՍԳՐՈՒՄ ԵՒ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

(Ազալըզա կիրմէք վէ չըզմագ)

Յօդ. 63. — Միութիւն ամէն տեսն հոր անդամ կրնայ բնդունիլ իւրաքանչիւր անդամ կրնայ հրաժարիլ միութենէն, բայց վեց ամիս առաջ պէտք է զայն հաղորդէ միութեան :

ԲՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆ (Իթիրաք հիսէսի)

Յօդ. 64. — Միութեան նպատակին իրազորման առթիւ պէտք եղած ծախսերը անդամներ վճարելու պարտաւոր են :

ՀՐԱԺԱՐԵՑՆԵԼ (Իխրաճ)

Յօդ. 65. — Կանոնագրին մէջ, բանաւոր պատճառաւ մը անդամին ո և է մէկուն միութեան անդամակցութենէ հանելու արտօնութիւն կրնայ տրուիլ թէ ինչ պատճառաւ ալ որ բլլայ, հրաժարեցման մասին դատի գիմում չի կրնար բլլալ : Եթէ կանոնագրին

մէջ յատուկ տրամադրութիւն մը շրջայ, հրաժարեցումը միայն ընդհ. ժողովի որոշմամբ և բանաւոր պատճառներով կրնայ ըլլալ :

Յօդ. 66. — Միութեան անդամակցութենէ հրաժարեցուցուած անդամ՝ միութեան ասորանքներէն բան մը պահանջելու իրաւունք չունի. բայց և այնպէս իրեն անդամակցութեան շրջանի մէջ եղած պարտքը վճարելու պարտաւոր է :

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՊՍՏԱԿԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

(ձէմիյէթին զայէսի վիզայէ)

Յօդ. 67. — Եւ ոչ մէկ անդամ՝ միութեան նպատակին փոխիման տւթիւ տրուած որոշումը ընդունելու պարտաւոր չը կրնար համարուիլ :

ԱՆԴԱՄԻՆ ԻՐԱՒԱՆՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 68. — Իւրաքանչիւր անդամ՝ երբ միութեան արուած որոշումը միութեան կանոնադրին հակառակ նկատէ և «իթէ ինք նախապէս հաւանութիւն տուած չէ անոր. այս անձն տեղեկութիւն ստացած օրէն սկսեալ մինչև մէկ ամիս, իրաւունք ունի դատարանին դիմել և այս մասին իրեն առարկութիւնները ներկայացնել :

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ (Ֆէսի գարարը)

Յօդ. 69. — Միութիւնն ուղած ատեն կրնայ իրեն լուծման (ֆէսիս) որոշում տալ :

ԲՆԱԿԱՆԱԲԱՐ ԼՈՒԾՈՒՄ (Պրհազըն ինֆիսախ)

Յօդ. 70. — Միութիւն՝ երբ գժուարութեան մատ-

հուրի և կարելի չըլլայ կեզր . վարիչ մարմին (իսարե
նիլիքի) կազմել , ինքնարեբարբար լուծուած կը համար-
ուի :

ԳՍՏԱԻՈՐԻՆ ԿՈՂՄԷ ԼՈՒԾՈՒՄ

(Հարիմ թարաֆընտան ֆէսիս)

Յօդ . 71.—Մխութեան մը նպատակը օշինաց և
կամ քնդհ . բարոյականի հակառակ եղած պարագա-
յին քնդհ . դատախազի (միլհասայի ունուսի) պահանջմամբ
կրնայ լուծուիլ :

ԱՐՁԱՆԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ԶՆՋՈՒՄԸ (Գայաըն թէրքինի)

Յօդ . 72.—Մխութինն եթէ պաշտօնապէս արձա-
նագրուած է , պարտաւոր է իրեն լուծման պարագան
պաշտօնապէս հազարգելու պատկանած պէտ . վարչու-
թեան . ինչպէս նաև դատարանի որոշմամբ Զնջուած
պարագային , զարձեալ զայն հազարգել պատկանեալ
վարչութեանն :

Հ Ա Ս Ս Ա Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

(Թէէսիս — Fondation)

Հ Ա Ս Ս Ա Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն (Թէէսիս)

Յօդ . 73.—Հաստատութիւնն կ'ըսուի այն բանին
դր ասորանք մը (ւնայ) որոշ նպատակի մը կը յա-
կացուի :

Թեէսիս, պիր մաշըն մուշայեհն պիր մուգուսսու քաի-
սիսիսիս :

La fondation a pour objet l'affectation de biens
en faveur d'un but spécial.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԱՆ ՉԵՒՐ

(Թէէսսիսն շէլի — Forme)

Յօդ. 74. — Հաստատու թիւն՝ պաշտօնադրով մը և կամ կաակադրով մը կը կազմուի: Հաստատութեան անօրէնութիւնը, գտաբանի մէջ կառարուած արձանադրութեան և հաստատարի մէջ եղած տրամադրութեան կամ թէ անոր անօրէնութեան և կամ վերահսկողութեան յատկացուած պաշտօնութեան տրամադրութեան հակամատ. կը կառարուի: Այս արձանադրութեան մէջ պէտք է նշանակել անոր անօրէններու անունները:

ԾԱՆՈՅԹ. — Այս օրէնքին տրամադրութիւնը կը համապատասխանէ հին օրինաց վազֆի տրամադրութեանց, որուն համեմատ մէկը կընար իրեն ու և է կալուածը կամ դրամը նուիրել բարեկարգուող հաստատութեան մը (վազֆ կրեկֆ) կամ կտակել (վասիէ կրեկֆ), իսկ այն հաստատութեան օրէնքով անհատ մը կընայ իրեն դրամ և կամ կալուածը նուիրել ու է բարեպաշտական հաստատութեան մը և կամ ու է անհատի մը և կամ թէ նոյն իսկ իրեն ընտանեկան գոյապահութեան, որով անձեռնմխելի կը դառնայ նուիրուած իրը ու հաստատուն կը մնայ ընտանեկան կազմակերպութիւնը:

Թեախ. ռեալի պէր սեկեզի Լախուս վասիէք դարիզի իլէ վիւնիս պուշուր, քիսիսիւ լեհիկեկե վիւնիլիկե գասը, քեկիս սեկեհի մեյսասիկե, վե քիսիսի քիգքիլիլի ֆեկիսիւկե սյիս օրան մագալընի քալիսարբու կիօրե իւրս օրմնուր պու գայը քիսիսի իսարե կեհեհեզերիկե խալիլիկե կիսրիլի:

La fondation est constituée par acte authentique ou par testament.

L'inscription au registre du commerce s'opère à teneur de l'acte de fondation et, au besoin, servant les instructions de l'autorité de surveillance; elle indique les noms de membres de la direction.

**ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՊԱՀԱՆՋԱՏԷՐԵՐՈՒ
ԴԱՏԻ ԴԻՄԵԼՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ**

(Միրասըլարըն վէ ալանագլըէրըն տափա հազար)

Յօդ. 75. — Ինչպէս որ նուիրատուութեան (նիպիսե) պարագայում ժառանգորդներ և պահանջատերեր կրնան բողոք բաճնայ արուած նուէրին դէմ, նոյնպէս ալ հաստատութեան պարագայում կրնան բողոք բաճնայ ա՛նոր դէմ:

ՀԱՍՏՏՏՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱԶՄՍԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

(Թէէսիսին թէշրիլի — Organisation)

Յօդ. 76. — Հաստատութեան վարչութեան եղանակը իրեն պաշտօնադրին մէջ նշանակուած կերպով կը կատարուի և կը վարուի, իսկ եթէ անոր մէջ տրամադրութիւն մը չկայ, այն ատեն անոր վերահսկողի տրամադրութեան համեմատ կը տնօրինուի:

Հաստատութեան տրամադրութիւնը (քաւիս) եթէ իրեն նպատակին համապատասխան գործադրել կարելի չըլլայ, հաստատող եթէ այս մասին տարակրթութիւն չընէ կամ եթէ պաշտօնադրին մէջ հակառակ պարագային ուրիշ նպատակի մը յատկացուիլը չէ յիշուած, անոր վերահսկող վարչութիւնը կրնայ ըստ կարելւոյն նոյն նպատակին համապատասխանող ուրիշ նպատակի մը յատկացնել և յանձնել զայն:

ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆ (Թէֆթիշ—Surveillance)

Յօդ. 77. — Հաստատութեան վերահսկողութիւնը ըստ իրեն նպատակին՝ մայրաքաղաքի . քաղաքի քաղաքապետութեան եւ գիւղապետութեան որին որ յատկացուած է, անոր հսկողութեան ենթակայ է, վերահսկող պաշտօնէս թիւն նպատակին բարձր կիրառութեան վրայ կը հսկէ:

Թեկսիս դստակնէ կեօրե, սեյլեք, վիլայեք, պելեշիյե վե ֆեօսկէ կանկիսիկէ քասսիշգ հեիր խեկ, օնըն քեֆիշիլիկէ քասսի սիր:

Թեֆիշ մալաւը, քեսիս մալարընըն դայեսիկէ մուսֆըզ սուրեքսե սարֆընա նեկարեք իսեր:

Les fondations sont placées sous la surveillance de la corporation publiques (confédération, canton, commune) dont elles rélevent par leur but.

Autorité de surveillance pourvoit à ce que les biens des fondations soient employés conformément à leur destination.

ԲԱՐԵՓՈՆՈՒՄ ԵՒ ՀԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՓՈՓՈՅՈՒԹԻՒՆ

(Թատտիլի թէշքիլաթըն թւպտիլի)

Յօդ. 78. — Եթէ անհրաժեշտ պէտք մը զգացուի փոփոխման, գործադարութիւններ (իճրա վեֆիլլերի) վերահսկողին առաջարկութեան վրայ, հաստատութեան վարիչ ժարմիոյն ալ գրաւոր կարծիքը ստանալէ ետք, կրնան զայն բարեփոխել (քասսիշ) եւ կամ փոխակերպել (թեպսիշ եքսեֆ):

ՆՊԱՏԱԿԻՆ ՓՈՓՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ (Ղայէսինըն թէպտիլի)

Յօդ. 79.— Եթէ հաստատութեան ուղղութիւնը բարձրովին շեղած է հաստատութեան նպատակէն, գործադարներու խորհուրդ իրաւունք ունի այս մասին վերահսկող վարչութեան և յատուկ անօրէնութեան պատրաստութեանը օտանայէ ետք, հաստատութեան նպատակը փոխելու:

ԼՈՒԾՈՒՄ ԵՒ ՎՃՌՈՎ ԶՆՋՈՒՄ

(Ինֆիասսի վէ ֆամիլըն ֆէսիսի Fondation de familles
et Ecclesiastique)

Յօդ. 80.— Ընդհ. իրաւանց տրամադրութիւնը պահպանելու պարտանաւ, բնատնկեան հաստատութիւնները (այիլի քիսիպիլի) կամ սոսկ կրօնական նպատակի մը եղած հաստատութիւնները վերահսկողութեան և վերաքննութեան ենթակայ չեն. յիշեալ հաստատութիւններու անձնակազմ իրաւանց վերաբերեալ վճերը դատարանով կը լուծուին: Հաստատութեան նպատակին պարտաբար թիւեր անկօրելիութեան հասած պարագային հաստատութիւնը ինքնիրեն կը լուծուի: Հաստատութեան նպատակը օրինաց և ընդհ. բարոյականի հակառակ եղած պարագային դատարարին կողմէ կը լուծուի:

Հուզուող սաակե կեիկանը մահեմուզ գաշեալ իզրե, այիլի քիսիպիլի վէ խպատեքե միքեալիզ պիւր խըքմեքիմ խիֆասի խիսն միւնհասիրեն սիյսնի օշակ քիսիպիլի, քեֆիլիզ վէ միւրազրպիլի քասի սիլիլիս. մեզիւր քիսիպիլի հուզուող խուսուսիլե միքեալիզ խիլիլիլիլիլիլիլի մեհիլի հալի մահիլե սիւ:

Ղաւսի դայր գապիլի հուսուշա կեղնե քեկիս, ֆեհ-սիլիլիլիլիլի միւնհիլիսի օշուր:

Դայեալի զսնուննս, եւսխուս ստապի ու ընտելիկ ընտալիս՝
օշոռլը քագիրսի քեկսիս հասիսլ դարագրիսուսի փեսիս օրու-
նուր:

*Sous réserve des règles du droit public les
fondation de famille et les fondations ecclésiastiques
ne sont pas soumises au contrôle de l'autorité de sur-
veillance. Les contestations de droit privé sont tran-
chées par le juge.*

*La fondation est dissoute de plein droit lorsque
son but a cessé d'être réalisable.*

*Le dissolution a lieu par jugement lorsque le
but de la fondation est devenu illicite ou contraire
aux mœurs.*

ԴԱՏԻ ԻՐԱԼԻՅԻՆԻ ԵՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՁՆՁՈՒՄ
(Տախ հագր վե գայտրն թերզ նի)

Յօլ . 81 . — Հոտտա ս թեան յաճման վերաբերեալ
պահանջ մը կրնան նեյ տմէն տննը . սրնը տննչու-
թիւն տննն տնոր հեա (հեր աղագուսար) և կամ վերա-
հրակողք (քիլիլ ընգաւի). այս ջնջումը կր հաղտը-
դուի պոչտանէ տ թեան :

Թեախիսի փեսիսի, քեկիլ ընգաւեր վե կա հեր աղա-
գուսար դաղիկ հեկալիլեր, փեսա, քերզիս գայց իլլիս ընտա-
լիս քեպիլ օրունուր:

*La dissolution peut être provoqué par l'autorité
de surveillance et par tout intéressé.*

Elle est déclarée au proposé chargée le radier.

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Ք Ի Թ Ա Պ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐ (ԱՅԻԼԷ ՀՈՒԿՈՒԳԻ)

DROIT DE LA FAMILLE

ԱՅՐ ՈՒ ԿԻՆ (ԳԱՐԸ ԳՅԱՍ, DES EPOUX)

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ի Ի Չ Ի Ի Ն Ճ Ի Պ Ա Պ

ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ (ԷՒԼԼԷՄԷ — DU MARIAGE)

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՒԱԾ (ՊԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԼ)

ՆՇԱՆԱԼԵԹՈՒԹԻՒՆ (ՆՇԱՆԱԼԱՄԱ — FIANCAILLES)

Յօդ. 82. — Նշանախօսութիւն — ամուսնութեան
խօստու մով կ'ըլլայ (նշանախօսումայ, եվիենմէք վաս իլէ
օլուր)։ Նշանախօսութիւն, մինչև որ իրենց օրինական
ներկայացուցիչներու հաւանութիւնը չառնուի, ան-
չափահասներու և օրէնքով արգելեալներու մասին պար-
տադիր չըլլար) :

Նշանախօսումայ, զամուսնի նիւնսիդերի քարափրկեսան մուա-
փազար իսիլնիսիֆնէ ֆիշիւք վէ մահնուրի իզգաւ էրիեց :

*Les fiançailles se forment par la promesse de
mariage. Elles n'obligent le fiancé mineur ou inter-
dit que si le représentant légal y a consenti.*

ՎՃԻՌՆԵՐ — ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ ԴԱՏԻ

ԴԻՄԵԼՈՒ ԻՐԱՒՄՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԵՆԱԼ

(Հիւրիւմէր, էվիենմէք իչիւն տավ ս հ սզզնտ ս պուլունմամսը)

Ses effets

Յօդ. 83. — Օրէնք, գատի իրաւունք չի տար նշա-

նաձի մը սրտաբազիր ընելու համար իր նշանածը որպէսզի
ամուսնանայ իրեն հետ, նոր նա գրծէ իր խոստումը :
Նոյն իսկ եթէ պայման գրուած խալ ըլլայ որ գրծող կողմ
վնասոց հասուցում ընէ միւս կողմին, դարձեալ
անընդունելի է :

Գսնուան, ինքիւնայ ևսին նշանելի կիլիւնեյի ինսար
իւջիւն սալիս հազր վերեկոյ, վե կիլիւնեկեհեհ ինքիւն հա-
շրնեսա, քազիւնաք վերիւնկար շարք զըշրնելը իսկ, պու
շարք միւքպիւր սեյիչ սիր:

La loi n'accorde pas d'action pour contraindre au mariage le fiancé qui s'y refuse. L'exécution des peines conventionnelles qui auraient été stipulées ne peut être réclamée.

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՅԵՏԱԿՈՐԶ | ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ—ՆԻԻ-
ԹԱԿԱՆ ՎՆԱՍՈՒՅ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

Suite de la rupture — dommages intérêts)

Յօդ. 84.—Նշանուածներէն մին, առանց բանաւոր
պատճառի մը նշանախօսու թիւնը յետագարձ ըրած պա-
րագային և կամ թէ արկուատեք իրարու վերագրած
թերութիւններու առթիւ նշանախօսութիւնը եւ ըրած
պարտոյցին, թերացող կողմ միւս կողմին, և կամ
անոր ձեռոյց և կամ անոր պաշտպանին բարի գիտա-
ւորութեամբ և հաստատ համոզմամբ կատարած ծախ-
սելուն փոխարէն յարմար հատուցում ընելու պարտա-
ւոր է :

Նշանելիներէն պիտի մուկիզգ պիտի սեպնայ եօք իսկեկ,
նիշանի պոզուողու վե եւս քարաճիլեկեհեհ պիտի սքըճ
եկիլեհեհ պիտի գուսուր եիւզիւնեսան նիշան պոզուչսքըր քազ-
սիրեհ, քազսիրի օջան քարաճ, սիլիւր քարաճայ, աննա վե

պայպարհնա ՚իւ եւս պու խաւսուսսս սնշարի կիւյի հարե-
 ֆեթ հեկն սա յոր ֆիւսուէրե հիւսնի նիշիթ իշե ՚իւ նիֆնասիւն
 իճնս սյունուսուղը զանասարիէ իխիշիկսար էշիէիֆիւրի ձե-
 սարիֆոյ ձուզասիշ ձեւնասիւյ պիր քազիֆնսք ՚իւրեկշե
 ձեւնսք սիր.

Lorsqu'un des fiancés rompt les fiançailles sans de justes motifs, ou lorsqu'elles sont rompues par l'un ou l'autre à la suite d'un fait imputable à l'un d'eux, la partie en faute doit à l'autre, aux parents ou aux tiers ayant agi en lieu et place de ces derniers, une indemnité équitable pour les dépenses faites de bonne foi en vue du mariage.

ԲՐՈՅՍԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՅՈՒՄ

Մասնագի թագմնաթ (Réparation morale)

Յօդ . 85. — Դշանուսանեւն շինն, եթէ առանց իրեն թեր թեան միւս կողմի գրեման սաթիւ անձնապէս չսփարանց ֆիւսաներու ենթարկուած բլլայ զատի գիմն պարագային, գասասոր անոր բարոյսկան ֆիւսուց փոխալէն, յարմար գուճար մը ֆիւսուց հասոցում կը զճնէ: Բարոյսկան ֆիւսուց հասոցման գատը ժառանգորդներուն չանցնիր, միայն թէ երբ ժառանգութիւնը բացուած ստեն գատը բնգունուած և կրճի չարունակութեան է, այն ստեն ժառանգորդներուն կ'անցնի:

Պիր քարաճ ֆիէի գուսուրը սշնսգազըն նիշանըն պօգուշնսրնստն շախսէն ֆանիշ պիր սուրիքե ձիւրեգաուր սշիշ իսէ, հասիւն սնըն զարուր ձասնէիիսի քեշաճի իշիւն միւսասիւյ պիր քազիֆնսք հիւսն հեպիլիր:

Lorsque la rupture porte une grave atteinte aux

intérêts personnels d'un fiancé sans qu'il y ait faute de sa part, le juge peut lui allouer une somme d'argent à titre de réparation morale si l'autre partie est en faute. Cette prétention est incessible: elle passe toutefois aux héritiers, si elle était reconnue ou si le débiteur était actionné lors de l'ouverture de la succession.

ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

(Հլ. արխիվերին խառ. ար — Réstitution des présents

Յօդ . 86. — Նշանուածներէն միւնն , իրաւունք ունի
 ևսս կոչելու իրենն ատած նուէրը : Նուէրները եթէ
 պատրաստ չեն , անիրաւարար գրաւած ինչքերու
 օրինաց համեմատ տուժել կը արուի , իսկ եթէ ոչա-
 նախօտութիւնը խօսեցեալներէն միւնն մահուան պատ-
 ճառաւ լուծուած է , նուէրներու յետ կոչումը ընդու-
 նելի չէ :

Նիշանը իրերէն հեր պիտի սխիւրճիկ վերսխի հետխի
 կիրի խրեյիպիլի . հետխիկեր այնկն մեկնուս տեյիլ իսե ,
 պի դայրը հազգըն մնայ ետինսայի սայի օշան եօփխանս
 րեկփիցեկն քազիկն օշունուր . եիշան , վիճար սեպայի իշի
 պօղուշնուշ իսե խրիսսս սախաի սաշս եօզսուր :

Les fiancés peuvent, en cas de rupture, réclamer les présents qu'ils se sont faits. Si les présents n'existent plus en nature, la restitution s'opère comme en matière d'enrichissement illégitime. Il n'y a jamais lieu à répétition lorsque la rupture des fiançailles est causée par la mort.

Ժ.Ս.Մ.Ա.Ն.Ս.Կ.Ս.Ն.Յ (միւրիւրի գեման — Prescription)

Յօդ . 87, — Նշանախօտութեան ատթիւ ծաղած վէ-

ճերբը նշանախօսութեան բեկանումէն սկսեալ մինչեւ մէկ տարի անդեղի կը նկատուի :

Նշանըստնագսան վիքիկիլիս սալադար, նիշանըն պօզուզըղը քարիխսան իյքիպարեկ պիր սեկե սօնրս սազըրօշուր) :

Les actions dérivant des fiançailles se prescrivent par un an à compter de la rupture.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՍԱՍ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՐԳԵԼՔՆԵՐ
(Էվէսմէյէ Էհլէթ վէ մասնրլէր — La capacité requise pour contracter mariage et des empêchemens)

ՀԱՍՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՏԱՐԻՔ
(Capacité, age)

Յօդ. 88. — Ս.յր 18, խոկ կին 17 տարիք չըրացուցած չեն կրնար սամուսնանալ : Միայն թէ դատաւոր բացատրութիւն ըլլալով, արտագոյ կարգի և կամ խիտ կարևոր պատճառներու բերմամբ 15 տարիք լրացուցած թէ՛ մանչ և թէ՛ աղջկան արտօնութիւն կրնայ տալ : Ս.յս պարագայի մէջ ծնողաց և կամ խնամակալին կարծիքն ալ կը հարցուի :

Էրիեք օն սեկիզ վէ գարը օն եսի եաշընը իքնաչ իք-վեկիքնե կիլեկեկեզ. շու գուսար քի, հաքիս քիվգիլաշ վէ քիեք մուհիս պիր սեպեպե վեպի Օնպեշ եաշընը իքնաչ կընիշ օշան երիեք վէ գաւընընե կիլեկեկեքնե միւսաւաշե եսե պիլիր, անս վէ պապս վէ վասի սիլեկեկիր :

L'homme avant vingt ans() révolus, la femme avant dix-huit ans. ne peuvent contracter mariage. A titre exceptionnel et pour des raisons majeures, le gouvernement cantonal du domicile peut néanmoins déclarer une femme de dix-sept et un homme de dix-huit ans révolus capables de contracter mariage si les parants ou le tuteur y consentent.*

ԽԵՒՍԱՍՈՒԹԻՒՆ (Միւսէյիզ — Discernement)

Յօդ . 89.— Ամուսնութիւն, միայն խելահասանբուն ներկի է. մտային հիւանդութեան ենթակայ կողմներ՝ երբեք չեն կրնար ամուսնանալ :

Էվլենկէյի նաշրնրզ միւսէյիզ օլանչար հնչ իր, ազրչ խասսաղըզարնեսան պիրիկէ միւսէյիզ օլան Դիւսէկ սարս կիլնննեզ:

Ne peuvent contracter mariage que les personnes capables de discernement. Les personnes atteintes de maladies mentales sont absolument incapables de contracter mariage.

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԵՐՈՒ ՀԱԻԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Գանունի միւսնսլէրին ըիզասը — ըիս չիւրէիին հազգընտա —
Consentement de représentants legiaux)

Յօդ . 90.— Անչափահաս. իրեն ծնողաց և կամ խնամակալին հաւանութիւնը չըրուած չի կրնար ամուսնանալ: Ամուսնութեան հրատարակութեան մէջ ծնողքներէն մին երբ խնամակալութեան հանգամանք կը կրէ, անոր հաւանութիւնը բաւական է:

Իւրյիկ, անս վի պարսաղընրն ըիզասը օրնսրզնս կիլնննեզ. կիլննննիկ իրանը կսկսաղնեսս անս վի պար-

(*) Զուիցերիական օրէնքին մէջ մաշուն 20 տարիք խսկ աղբիւրն 17 ընկունուած է:

պատանե տարրերը պիտի վիշտայեթի հարկ խստ օնրն շիգասը
 փափքի սիր :

*Le mineur ne peut se marier sans le consente-
 ment de ses père et mère ou de son tuteur. Le con-
 sentement du père ou de la mère suffit, lorsqu'un
 seul d'en're eux a la puissance paternelle au moment
 de la publication du mariage.*

ԻՐԱՆԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Մանճուրյար հազարնասա — Interdits)

Յօդ. 91. — Իրանազուրկներ չեն կրնար ամուսնա-
 նայ առանց իրենց խնամակալի հաւանութիւն ստա-
 նալ : Եւ ինչամակալ՝ ասոր զմիամեկամ պարագային
 կրնայ զիմն զտատարին :

(*) Ա. Բ. Գ. Ե. Լ. Ք. Ն. Ե. Բ. — Ա. Զ. Գ. Ա. Կ. Ա. Ն. Ո. Ի. Թ. Ե. Ա. Ն.

(Մասնիկեր խըստմըզ — Empêchements)

Յօդ. 92. — Յետագայ անձանց մէջ ամուսնութիւն
 արգիլեալ է :

Ա. Թ. Է՝ ըլլայ հարազատ, թէ ըլլայ խորթ ճնոզաց
 և զատկաց մէջ, թէ՛ ըլլայ միեւնոյն հօրէ և մօրէ ծնած
 և կամ հարազատ հօրէ կամ մօրէ խորթ եղբւր քոյր և
 եղբոր մէջ, հօրեւրօր, մօրեւրօր, հօրաքրոջ և մօրա-
 ջը (Ա. Ա. Թ). — Այս օրէնքի տրամադրութենէն ինչպէս
 որ անուզրակի կերպով կը հասկցուի ասկէ առաջ օ-
 րինական արգելք մը կար կրօնական տարբերութիւն
 (իխրիլափը սին) ունեցողներու ամուսնութեան մասին.
 սակայն այս օրէնքը կուգայ շնչել այդ տարբերութիւ-
 նը ու ամէնքն ալ հաւասար քաղաքացիներ նկատելով
 կ'արժօնէ անոնց ամուսնութիւնները :

քրոջ մէջ, կաթնամօր, կաթնեղբօր և կաթնաքրոջ մէջ :

Բ. Խնամխաղան բարեկամութիւնը և թէ ամուսնալուծմամբ և կամ մահուամբ ջնջուած իսկ ըլլայ, էրիկ կամ կնոջ ծնողաց և զաւակներու մէջ և փոխադարձաբար :

Գ. Որդեգիր ընդունուած և անսնցմէ մէկը միւսին էրկան և կնոջ մէջ :

Աշտոսափի ֆիւնէրէր արաւրէսու կիշկենեֆ ձեւնուքր .

1.—Նեհուկ, ասկիկ օշուն օշնաւրն, ուսուլ վի ֆուրու արաւրէսու, աննա պապա պիր, վի ևս պապա պիր վի ևսիս անա պիր գարսաշար արաւրէսա: Պիր ֆիւնէ կիշկ անունայ, սայի, իսաչա, վի քեյգէսի արաւրէսա, սիւս աննա վի գարսաշար արաւրէսա:

2.—Սըհրէք խըւընըրիկի քեյիլիս կրնիշ օշակ կիշկենե ֆէսիս իսիլիկ վի ևս վիֆար ևսիս սօշաննայ կիշկայիլ օշնուլ իսկ պիշկ գարի կիշ գօճանըն ուսուլ վի ֆուրու վի գօճա կիշ գարիկըն ուսուլ վի ֆուրու արաւրէսա:

3.—Էլիւսըրգ կիշ, կիլիւսըրգ կեկիկի վի սրանշարսան պիրի կիշ ֆիշերիկիկ գօճա վի ևս գարըր արաւրէսա:

Le mariage est prohibé :

Entre parents en ligne directe, entre frères et soeurs germains, consanguins ou utérins, entre oncle et nièce, tante et neveu, que la parenté soit légitime ou naturelle ;

Entre alliés en ligne directe, même si le mariage dont résulte l'alliance a été annulé ou dissous par suite de décès ou de divorce.

Entre l'adoptant et l'adopté, ainsi qu'entre d'un d'eux et le conjoint de l'autre.

ԱՌԱՋԻՆ ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆ — ՋՆՋՄԱՆ ԱՊԱՑՈՒՑՈՒՄ
 (էվէրի էվէնտէ — ալէքթրազ զէվալլընըն իսպաթը —
 Mariage antérieur — Preuve de sa dissolution en général)

Յօդ . 93 . — Վերստին ամուսնանալ ուզող անձ՝ պարտաւոր է ապացուցանելու իրենց նախկին ամուսնութեան մահուամբ կամ ամուսնալուծմամբ և կամ ապօրինութեամբ ջնջուած ըլլալը :

Թեքար հղիներեք իսրայէլի փոքի վեփար վե ես պօշանկայ իր եսխուս պուդրան հիւֆնի իրե կվիդիյի զայիշ օրսուդընը իսպաթա սեհպուր շր :

Toute personne qui veut se remarier doit établir que son précédent mariage a été dissous par le décès, le divorce ou un jugement en nullité.

ԿՈՐՈՒՍՏԻ ՊԱՐԱԳՍՅԻՆ (Ղայխալլզ հալինտէ —
 En cas de déclaration d'absence)

Յօդ . 94 . — Կորուսած ի կին կամ այր չի կրնար վերըստին ամուսնանալ, մինչև որ անոր ստուգութեան մասին դատաւորէն վճիւ չստանայ : Կորուսեալին այր կամ կին, ամուսնութեան լուծումը և կորուստին հաստատութիւնը միասին կրնայ պահանջել դատաւորէն, ինչպէս նաև առանձին մէկն ալ կրնայ պահանջել : Ամուսնալուծման օրինաց տրամադրութիւնը հոս ալ գործադրելի է :

Ղայխալլի հիւֆն օրուսն փոքիներն զօնայի վե ես զարիսի, հափիւ կվիդիյիներն փեխընա հիւֆն իրեքսիֆնե կվեկներեզ : Ղայխալը զարի վե ես զօնայի կվիդիյիներն փեխիներն դայիլլըֆ սալիսը իյե պիդիֆեք դարիպ իսեպիշիյի կիպի այրուան սալիս իսեպիշիր : Պօշանկա հազըն-սափի ուսուլի պուրասա սափի նարի շիր :

Le conjoint d'une personne déclarée absente ne peut contracter un nouveau mariage avant la dissolution du précédent par le juge.

Il peut demander la dissolution de son mariage en même temps que la déclaration d'absence ou par une action séparée.

La procédure en matière de divorce est applicable.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑՆԵՐ — ԿԱՆԱՆՅ ՀԱՄԱՐ

(Միւստէթլէր — գաւորն իցիւն — Délai imposé à la femme)

Յօդ . 95. — Կին՝ էրկան մահուանէն ետք և կամ ամուսնալուծումէն յետոյ եւ կամ ապօրինի ամուսնութեան ջնջումէն վերջ մինչև որ 300 օր չանցնի չի կրնար վերստին ամուսնանալ, իսկ ծնանելու ժամանակ կը վերջանայ : Այս շրջանին մէջ՝ եթէ կնոջ յղի մնացած ըլլալը անկարելի տեսնուի, կամ թէ յետ ամուսնալուծութեան այր ու կին վերստին ամուսնանալու փափան, գատաւոր այս ժամանակամիջոցը կրնայ կըրճատել :

Գօճանըն վեգար վի ես պօշաննասի իշէ տուչ գաղան, եսխուս եւլիլիցիկն պուղանընա հիւսն քսիչէն գասըն, վեգարսան, պօշաննասան վի ես պուղան հիւսնընսան իյքիպարէն իւչ իւզ կիւն կեզնէսիսնէ քեփրար եւլիկնէնէզ . տողուր մափէ միւստէթ պիքեր : Գասընըն կեպէ գաղանար միւսնիկն օղնասըղը վի ես պօշաննա իշէ այրընըչ օղան գարի վի գօճա քեփրար պիտպիտի իշէ եվիկնէնէփ իսքէսիչէրի քագսիտսի, հափն պու միւստէթի գըսաչքապիլիր :

La veuve, l'épouse divorcée, la femme dont le mariage a été déclaré nul ne peuvent se remarier avant l'expiration de trois cents jours à partir de la dissolution ou de l'annulation du précédent mariage.

Ce délai prend fin en cas d'accouchement.

Le juge peut l'abréger, lorsqu'il n'est pas possible que la femme soit enceinte des oeuvres de son mari ou lorsque des époux divorcés se remarient ensemble.

ԱՄՈՒՍՆՍԵՆՍԻՆՈՒԾՈՒՄԻ ԿՆՈՋ ՀՍՄՍՐ

(Պօշանանք. գատարն իշխեն — Aux époux divorcés)

Յօդ. 96.—Ամուսնալուծմամբ իրարմէ բաժնուող այր ու կին դատաւարին կողմէ որոշուած արգելքի ժամանակամիջոցին մէջ չեն կրնար վերստին ամուսնանալ, իսկ այր ու կին եթէ վերստին ամուսնանալու փափաքին դատաւար կրնայ կրճատել այն ժամանակամիջոցը :

Պօշանանայ իրէ սյրղլնըջ օրան զարի վի գօնա հասիւն բարաֆրնեսան բասյիև օրուան մեմնունիյեթիև միւսեթի իշինեթ քեֆրար եփէկնեմեգ: Գարի վի գօնա սիրպիրիլէ ելչեմեմէ խոքեւեղեր իւկ, սու միւսեթ հասիւն բարաֆրնեսան գրաստասյղիր :

L'époux divorcé ne peut se remarier pendant le délai qui lui a été imposé.

Ce délai peut être abrégé par le juge, si des époux divorcés se remarient ensemble.

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ ԹԱՐԳՄԱՆՁԻՆ ԿՈՂՄԷ

Ամուսնական հին օրէնքը երկու ճիւղի կը բաժնուէր, առաջին խառնակում, երկրորդ՝ քրիստոնէական:

Իտալական կրօնքը կ'ընդունէր բազմակնութիւնը, այր մը կրնար առնել քանի մը նիֆեանի կիներ: Թէպէտեւ աչրն զանոնք հաւասար աստիճանի մէջ պահելու պարտաւոր էր, սակայն եւ այնպէս ազատ էր ըստ կամս արձակելու (դադլէ՛ կրակի):

Նշանախօսութեան արարողութիւնը ծածկուած (նամահրէմի) դրութիւնն ևզած ժամանակներու մէջ, մանչուն ծնողք՝ ի մասնաւորի մայր եւ կին ազգականներ կ'երթային կր տեսնէին աղջիկը եւ իրենք հաւնած պարագային՝ յարմար կը դատէին հարսնութեան առնելու: Այն ատեն մանչ՝ վերջին պահուն անգամ մը կը տեսնէր աղջիկը: Ասիկա ալ հաւանելէն հոք ալիւս լրացած կ'ըլլար աղջիկտեսի արարողութիւնը. աղջիկը կամք չունէր. ննթակայ էր ծնողաց տրամադրութեան: Երկու կողմի ծնողք եւ կամ պարագաները եւ կամ փոխանօրդներու միջոցաւ ղիլպիքը (միհր) կը սակարկէին: Ըստ երկու կողմերու նիւթական ու բարոյական կարողութեան, կ'որոշէին տրուելիք նիֆեան փարապիին քանակը եւ վճարման ևզանակը:

ՆԻՔԵՍՆ ՓԱՐԱՍԻՆ (մեհր) երկու ևզանակով կը կ'որոշուէր, առաջին միհր մուսնէէ, զոր աղան կ'ստիպուէր նախքան ամուսնութիւն, կանխիկ կերպով վճարելու աղջկան ծնողաց. իսկ միւս մասը մեհր մուսնէէէլը ի դէպ ամուսնալուծման կը պարտաւորէր վճարել իրեն արձակեալ կնոջ:

Սակարկութիւնը լրանալէն ետք, կարգը կուգար նիֆեանի (պսակի) արարողութեան զոր կը կատարէր թաղին իմամը եւ այս մասին վաւերագիր մը ստորագրելով եւ երկու ալ ներկաներէն վկաներու ստորագրել տալով կուտար կնոջ: Այր ու կին (զիֆաֆ, խալափաթ տուխուլ) մեղրալուսնի առանձնասենեակ կը քաշուէին. երբ ապացուցուէր աղջկան կուսութիւնը: Այրը իրաւունք ունէր իսկոյն արծակելու իր կինը:

Ամուսնական կենակցութեան մէջ, այր իր կնոջմէն գոհ չեղած պարագային, ազատ էր արծակման գիր տալու անոր (թաղիգ էթմէյէ):

Արծակու մը երեք աստիճանի կը բաժնուէր.

Ա. (Պիրինճի թաղիգ). յուզումի մը հետեւանքով արծակում. եւ կամ մէկ անգամ ըլլալով այր՝ իր կնոջ արծակեցի քեզի ըսէր. զոր եթէ այր՝ քիչ վերջ զըղջալով վերատին յարաբերութեան մտնէր կնոջ հետ վերատին կը նորոգուէր ամուսնութեան կեանքը:

Բ. (Թալագ բրճի) զոր դարձեալ այր երկու անգամ «քեզի արծակեցի կրկնէր. եւ կամ արծակելու նպատակաւ ասկէ ետք դու իմ մայրս եւ կամ քոյրս ես ըսէր այլեւս արծակուած կը համարուէր կին: Որմէ ետք եթէ անցունէր իրեն կիրքն ու փափաքէր վերատին շարունակել իրենց ամուսնական կեանքը նորէն յետս կոչում մը կ'ընէր եւ իմամին օրհնութեամբ կը վերահաստատուէր իրենց նախկին ամուսնութիւնը:

Գ. (Դալագ բրճի). երբ այր գիտակցաբար երեք անգամ կրկնէր թէ արծակեցի քեզ, այլեւս իսպառ արծակուած կը նկատուէր կին. որմէ ետք այր այլեւս չէր կրնար վերամուսնանալ անոր հետ:

Միայն թէ, եթէ զղջար իրեն արարքին վրայ ու վերստին փափաքէր ամուսնանալ անոր հետ, անհրաժեշտ պայման էր որ (հիւլէ)ի ձեւակերպութեան արարողութիւն մը կատարուէր. այսինքն կին եթէ ամուսնացած չէր ուրիշի մը հետ. ուրիշ մէկին հետ կ'ամուսնացնէին ու յետոյ այր կ'արձակէր զայն, որով նախկին ամուսին իբրեւ նոր ամուսնութիւն կրնար կնութեան առնել զայն:

Հոս պէտք է ըսել որ, կին զրկուած էր ամուսնալուծում պահանջելու իրաւունքէն. եւ յետ ամուսնալուծութեան 100 օր (ըստէթ) պահելու այսինքն չամուսնանալու դատապարտուած էր. որպէսզի թէ էրկան կիրքը անցնելով վերստին յետս կոչելու միջոց ըլլար եւ թէ յղիութիւնը կամ ոչը երեւան կրնէր:

Ոյս 100 օրուան համար այրը պարտաւոր էր պարենագին մը վճարել իրեն արձակեալ կնոջ:

Իսկ քրիստոնեաներու նշանախօսութիւնը տեղի կ'ունենար մանչ եւ աղջկան զիրար տեսնելով եւ երկուստեք հաւանութեամբ եւ ծնողաց հաճութեամբ, նոյն իսկ երբեմն ալ յատկապէս զրկուած քահանայի խոստովանեցնելով:

Սուաջին անգամ պաշտօնապէս աղջիկտեսի արակողութիւն մը կը կատարուէր, որուն կը հրաւիրուէին մերձակայ ազգականները:

Ընդունելութեան արարողութեան մէջ, աղջկան հրամցուած ըմպելիի մը սեզեք ըլլալով մանչուն կողմէ աղջկան ո եւ է նուէր մը (նշան) կը տրուէր ասիկա սուաջին նախախայրիկն էր ամուսնութեան, իսկ վերջերս սովորութիւն եղած էր մատնօղեր շինել եւ փոխադարձ անունները մէջ նշանակելով փոխանակել իրարու:

Նշանախօսութեան ձեւակերպութիւնները աւարտելէ ետք Ազգ. Պատրիարքարան կը դիմէին իրենց ծխատէր քահանային միջոցաւ եւ հոն օրհնել տալէ ետք փաւերական կը դառնար նշանախօսութիւնը:

Այս շրջանի մէջ մանչ կամ աղջիկ՝ կրնային յետադարձ ընել իրենց նշանը. ամուսնութիւն կը կատարուէր կրօնական արարողութեամբ:

Հայ եկեղեցին դրամօժիտի դրութիւնը ընդունած չէր. Դատաստանական Խորհուրդն ալ ի դէպ ամուսնալուծութեան, դրամօժիտի խնդիրը նկատել չէր աներ, ինչպէս նաեւ կառավարական օրէնքն ալ չէր տրամադրեր:

Բացառութիւն ըլլալով, Յունաց եկեղեցին ընդունած էր դրամօժիտի դրութիւնը եւ փաւերացնել տուած էր կառավարութեան, որով յետ ամուսնալուծման կը վճռէր անոր վերադարձն ալ:

Իսկ գալով քրիստոնէից ամուսնալուծման խնդրոյն, քրիստոնեայ եկեղեցիներ նախկին շրջաններու մէջ միայն շնութեան պարագային ամուսնալուծութիւն կ'ընդունէր:

Իսկ վերջէն քարքերու ապակեանութեան առթիւ Հայ եկեղեցին ստիպուեցաւ ընդլայնել այն շրջանակն իր մէջ առնելով նաեւ անբուժելի հիւանդութեան պարագաներու կրկարատեւ լրումը:

Ամուսնալուծութեան դատերը կը տեսնուէին Ազգ. Պատրիարքարանի Դատաստանական Խորհուրդին մէջ, որոնք կազմուած էին քահանայ եւ աշխարհական անդամներէ եւ Պատրիարքական փոխաւանորդի նախագահութեան ներքեւ. իրեն տուած վճիռը չընդունող կողմ կրնար կրօնական Ժողովին դիմել եւ վերաքննութիւն պահանջել, որուն տուած վճիռը վերջ-

նական կը համարուէր, անոր վաւերացման վերջին վերօն ընդհ. Հայրապետ Կաթողիկոսին կը պատկանէր, իսկ վերջին տարիներ Ն. Ս. Օծուծիւն ի դիւրութիւն ժողովրդեան, այս արածուութիւնը Պատրիարքին տուաւ:

Դատաստանական խորհուրդ՝ երբ անիրաւ գրանէր ամուսնալուծութեան պահանջը եւ այր չուզէր հաշտուիլ կնոջ հետ, պարենագին մը կ'որոշէր կնոջ տրուելու համար:

Այս մասին տուած վնիւր կառավարութեան գործադիր (իճրա) պաշտօնէութիւն կ'ընդունէր եւ կը գործադրէր:

Իսկ վերջերս թուրք Հանրապետութիւն եւրոպական (զուիցերիական) քաղաքակրթութեան օրէնքը (գանուն մէտէնի) ընդունելով, իսպառ ջնջեց նախորդ օրէնքները եւ վերցուց իսլամներուն եւ ոչ—իսլամներուն մէջ եղած կրօնական խարուծիւնները, որով 1926 Հոկտ. 4 թուականէն սկսեալ քաղաքակրթութեան նոր դարազրուիս մը բացաւ Թուրքիոյ համար:

ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒՅԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐ

Լօգանի դաշնագրով՝ թէպէտեւ պահպանուած էր փոքրամասնութեանց ներքին առանձնաշնորհները, սակայն փոքրամասնութիւն կազմող Հայեր եւ Յոյներ եւ Հրեաներ ինչ ինչ նկատումներով պարտաւորեցան հրաժարիլ այդ առանձնաշնորհներէն ու ներքին ժողովներ գումարելով, հաւանեցան զուիցերիական օրէնքներու տրամադրութիւններուն ու առ այս յայտարարեցին իրենց հրաժարումը:

Որով նոր դարազրուիս մը այ փոքրամասնութեանց համար բացուեցաւ: 1926 հոկ. 4 առաջ եղած օրէնքները եւ սովորութիւնները այլեւ, անցան պատմութեան շրջանին:

Ե Ր Ր Ո Ր Դ Մ Ա Ս

ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԵՒ ԿՆՔՈՒՄ

(Էվէնմէ իւանը վէ ագար)

(La publication et de la célébration du mariage)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ

ՅԱՅՏՆՊԻԹԵԱՆ ԿԵՐՊ

(Էվէնմէ գարարընը պէյանըն թարգի — Publication, déclaration)

Յօդ. 97. — Ամուսնանալիք զոյգեր՝ իրենց տրամադրութիւնը կը յայտնեն քաղաքապետական ժողովին, կամ անոր նախագահին կողմէ այս մասին նշանակուած յատուկ փոխանորդին, զիւղերու մէջ ձերոց ժողովին, որմէ ետք կը յայտարարուի այս պարագան:

Յայտարարութեան ժամանակամիջոցը 15 օր է, սոյն յայտնութիւնը զոյգերու կողմէ բերանացի կամ թէ իրենց վաւերացեալ ատորագրութեամբ գրաւորապէս ալ կրնայ կատարուիլ: Դիմող զոյգեր, իւրաքանչիւր պարտաւոր է ներկայացնելու իրեն ինքնութեան թուղթը. և եթէ հարկ տեսնուի ծնողաց և կամ խնամակալին հաւանութեան գիրը, և կամ թէ իրենց ամուսնալուծման և կամ իրենց նախորդ ամուսնոյն մահուան վկայագիրը:

Պիւ պիւրիյէ կոլլեկտիւ կրեք վէ գասըն կոլլեկտիւ գարարարընը պեղեկիյէ ռեխիսիէ, վէ ևս ռեխիսի կոլլեկտիւ իշքերիսիէ սեւեուր հքսիյի պեղեկիյէ սայրեխիսիէքի վեկիլիսիէ, վէ իհոյերսէ իխքիյեար հիյեքիսիէ պեյան իսիսիէ, պու գարարար իյան օշունուր:

Իշան միսսեթի օնպէջ կիւն տիր .

Պու պէշան ֆէկեիշէրի դարաժընեսան շիւֆահէկէ ետիրչը-
սրղը կիպի, ինզաւարը միւսսսագ օշեագ շարիշէ քանի-
րնէ սախի օշունուր :

Իշան իշիւն միւրանասաք էսէն երֆէֆ վի գասընեսան
հէր պիրի, հիւշիէք ճիւզսանընը վի իգթիգու էսիյօր իւկ
անու վի պուպս վի ես վասիշէրիւնին քանիւրի յիգաւարընը
վի գարր վի զօնանըն վիֆաք վիսիգասընը եսիւոս պուդ-
շան վի պօշանես իշանընը պէշէսիյէ վի ես իխթիյեսար հիւ-
քիւնէքիւլիյէ մէնպուր սըր :

*La promesse de mariage est publiée lorsque les
futurs époux l'ont déclarée à l'officier de l'état civil.*

*Les futurs époux font cette déclaration en per-
sonne ou par un écrit dûment légalisé.*

*Ils remettent à l'officier de l'état civil leur acte
de naissance et, le cas échéant, le consentement écrit
de leurs père et mère ou de leur tuteur, ainsi que
l'acte de décès du précédent conjoint ou le jugement
prononçant la nullité du mariage antérieur ou e
divorce.*

ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ԿԵԴՐՈՆ

(Պէշան վէ իլտնըն մէքճիսի — Lieu de la déclaration)

Յօդ. 98. — Յայտնութեան համար ամուսնանա-
լիքներէն աչը մարդուն բնակավայրին գիմուժ կը կա-
տարուի, աչր եթէ արտասահմանի մէջ գտնուի և թուր-
քիոյ հպատակ ըլլայ, տեղւոյն արձանագրութեան կը
գիմուի, եթէ արձանագրութիւն չկայ, անոր հօր ծնած
տեղւոյն արձանագրութեան քաղաքապետութեան կը
գիմուի :

Ծանուցումք երկր. կողմի բնակավայրերուն մէջ
և թէ իրենց արձանագրուած վայրերուն և եթէ ասիկայ
չկայ, անոնց հօրերուն արձանագրուած թաղապետու-
թեան կողմէ կր կատարուի :

Պէյսն իջին եղիկնեանի երկնյին իսաւեքիկանիւ պիշե-
սիյիսինե միւրանաս օրունուր :

Եղիկնեանի երկնյին իսաւեքիկանիւ եճնկպի մեմշեփքսե
օրան պիւր քիւրֆ խե, պիշսն իզին սիճիլիսիսե մուգայիս
պուրունսրըր վե պու գայս հօֆ խե, փեկերիկին մուգայիս
պուրունսրըր երին պեշեիյիսինե միւրանաս օրունասիլիւ :

*La promesse de mariage est déclarée à l'officier
de l'état civil du domicile du fiancé.*

*Elle peut être déclarée à l'officier de l'état civil
du lieu d'origine, lorsque le fiancé est un ture do-
milié à l'étranger.*

*La publication se fait par l'officier de l'état civil
du domicile et par celui du lieu d'origine des fiancés.*

ԾԱՆՈՒՅՄԱՆ ԽՆԴՐՈՒՄԻՆ ՄԵՐԺՈՒՄԸ

(Երան թալ. պիճին րէտի — Refus de publication)

Յօդ. 99. — Յայանութիւն, եթէ օրինաս ար կգա-
նահաւ չր կատարուի, և կամ երկու կողմերէն մինն
ամուսնանալու անչափանաս ըլլայ, կամ ամուսնու-
թեան արգելք մը գոյութիւն ունեցած լինի, թաղա-
պետութեանէն կր մերժուի տեղի անեցած խնդրանքը :

Պէյսն, ուսուչի սայիրիսինե կապըրնազ վի կա եղ-
շեկնեանի երկե՛ վե գասընսան պիրիկի կիշեկնեայե ենիլ օլ
մասըրըր եղիկնեանի իջիւն գանունի պիւ մասնի պուրունուր
խե, իշսն քաշեպիկի բնս օրունուր :

L'opposition est remise par écrit à l'un des officiers de l'état civil qui ont procédé à la publication.

L'officier de l'état est tenu d'écarter purement et simplement toute opposition qui n'est pas fondée sur l'incapacité de contracter mariage ou sur un empêchement légal.

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

(Բէսէն իյթիրագ — Opposition d'office)

Յօդ. 101.— Բացարձակ ապօրինութեամբ կընթուած պատճառներով ևզած ամուսնութիւններուն առթիւ ընդհ. դատախօսի ինքնաբերաբար բողոքելու իրաւասութիւն ունի:

Մուշագ սյուղան ակսկսրէրչնսան սիրինին վիճուէի հաղնսա միւսսայի ունումիլիզ մագաւըր էվլեննենին հաղըսընա ռեսեն իյթիրագ Էսէսիլի:

L'autorité compétente est tenue de s'opposer d'office au mariage lorsqu'il existe une cause de nullité absolue.

ԴՍՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՁԵԻԸ, ԱՌԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՁԵԿՈՒՅՈՒՄ (Ուսուլը մուհաբէմէ, իյթիրագըն թէպլիլի)

(Procédure, communication de l'opposition)

Յօդ. 102.— Թաղապետ և կամ անոր փոխանորդ և կամ ձերոց ժողով, առարկութեան ժամանակամիջոցը լրանալուն պէս, արդիւնքը անմիջապէս կը հաղորդէ

ամուսնանալիք այր և կնոջ. ասոնցմէ մին ևթէ տեղի ունեցած առարկութեան դէմ առարկութիւն մը յարույրանէ. այս պարագան վերստին կը հաղորդուի բուն առարկութիւն ընող կողմին :

Իշան դաշպինի ֆելէխսինէ վազը օջան պէշէսիյէ րէխի վէ ես վէֆիլի եսիտուս իիթիյէսար հիյնթի, իյթիրազընը իշան միւսեթիինին խիթանընեսա էվլենենեմէ էրիեմ վէ գասընեսան հեր պիրինէ սերհաշ թեպլիլ իսէր, պունչարսան պիրի իյթիրազըն հազարզըրընը իսսա իսէր իսէ իյթիրազ սանիպի ֆեյֆիյէթէն հեհես խսպէրսար իսիլիր:

L'officier de l'état civil qui a reçu la promesse de mariage porte l'opposition à la connaissance des fiancés immédiatement après que le délai de publication est expiré.

Si l'un des fiancés conteste l'opposition, l'auteur de celle-ci en est informé sans délai.

ԴԱՏ (Տափա — Décision)

Յօդ. 103. — Առարկութեան տէր ևթէ պնդէ իրեն առարկութեան վրայ, կլինայ յայտարարութիւն կատարուած տեղւոյն դատարանին դիմել և դատաւարութիւն պահանջել :

Իյթիրազ սանիպի իյթիրազընեսա խարս իսէր իսէ, իշան քաշեպիինին վազը օջուղը մահաշ հսպիսի հուզուրընեսա էլլէնենին մեննի սալա իսեպլիլիր:

Lorsque l'auteur de l'opposition entend la maintenir, il porte la demande en interdiction de mariage devant le juge du lieu où la promesse de mariage a été reçue.

ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՅՆԵՐ — (Միւտէթիւր — Délais)

Յօդ. 104. — Սուրկութեան ժամանակամիջոցը ծանուցումը տեղի ունեցած թուականէն սկսեալ 10 օր է. ասոր դէմ սուրկութիւնը յարուցանող նշանածներուն պատասխանելիք ժամանակամիջոցն ալ 10 օր է:

Իյրիրազը վե հազարգըղընը իսսա խոշուարիչի կել-
չենեկնիսն մեննի սախարնեսան հեր պիրիենիսն միւսսեքի օն
կիւն սիր:

Պու միւսեք, իյրիրազը իջիւն իշան կիւնիւնեկն, հազ-
արգըլիս իսսաի իշիւն իյրիրազըն կելչենեկնեկ երհեհ վե; գա-
սընա քեպրիլի կիւնիւնեկն, վե կելչենեկնիսն սախար իջիւն
իյրիրազ սանիսիւնիսն հազարգըլիս իսսարնեսան իսպեհրսար
իսիչսիչի կիւնիւնեկն իյրիրազըն պաշար:

Le délai pour former une opposition, pour la contester ou pour actionner en interdiction de mariage est de dix jours. Le délai court, dans le premier cas, du jour de la publication; dans le deuxième, du jour où l'opposition a été portée à la connaissance des fiancés; dans le troisième, du jour où l'opposant a été avisé de la contestation.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔ, ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ,

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՏՈՆԵԱՆՆԵՐ

(Էվէնմէ ազար, շարղար, Էնվար շախսիէ մէմուրլարը)

(Condition du mariage Fonctionnaire compétent)

Յօդ. 105.— Քաղաքատեա՝ կամ անոր փոխանորդ և կամ Մերոց ժողով, եթէ առարկա թիւն մը տեղի ունեցած չէ, և կամ տեղի ունեցած՝ բայց մերժուած է պարտաւոր է այս մասին խօսեցեալներու պահանջման համեմատ հաւաստագիր մը տալու անոնց :

Այս հաւաստագիրը ստացողներ՝ իրաւունք ունին նոյն թուականէն սկսեալ մինչեւ վեց ամիս, Թուրքիոյ որ կողմն ալ որ երթան, տեղւոյն քաղաքապետութեան միջոցաւ կնքելու իրենց ամուսնութիւնը :

Իշակ քաղաքներ ֆենսիանէ վազը օշակ պիշիքի րիւսի ևսիսուս կիլեննէ իշիքիսնէ մեմուր էքսիյի վիֆիլի վի ևս իխիքիս ևիլիքի, իշիքիս ևս կեկն պուրուսնազ վի ևս իշիքիս ևս կիլիլի վի ֆազաք րիսս կիլիլիլ իսէ կիլիլեննէ րիլի վի գասընըն քաղաք իլի կիլիլեննէլի ազիս վի ևս իշակըն ինրա օշուղընս սաիր պիր վիսիֆս իրասիլի միսիլիլիֆ սիր :

Էվիլեննէնըն մեկնի սախիսի իզանէ կիլիլեննէլի վի ևս րիսս կիլիլիլի քազիքիս ևսիսի իիլմ վիլիլի սիր. իշակ վիսիֆսիսնի, կիլիլեննէլիլի, վիսիլիլի քալիլիլիլիսն իշիլիլիս րիկն ազըն այ իլիլեննէ Թուրքիսնըն իեր քալիլիլիսս պիշիքի րիլիլիլիլըն ևսիսուս րիլիլիլըն կիլիլեննէ իշիլիլիլիլի մեմուր էքսիլի վիֆիլիլիլըն հուղուղիսայ կիլիլեննէլի սեղաիլիլիլընի վիլիլիլի :

A la demande des fiancés et s'il n'y a pas d'opposition, l'officier de l'état civil qui a reçu la promesse de mariage est tenu de procéder à la célébration ou de délivrer un certificat de publication; il en est de même si l'opposition n'a pas été portée devant le juge ou a été écartée. Le certificat de publication autorise les fiancés à se marier dans les six mois devant tout officier de l'état civil.

ՊԱՇՏՏՈՆԵԱՅԻՆ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

(Մէմուրըն խթինայի — Refus de célébration du mariage)

Յօդ. 106. — Ամուսնութիւն կնքելու իրաւասութիւն ունեցող պաշտօնեան, եթէ յայտարարութիւն ընկիւլ մասին արգելք մը տեսնէ, կրնայ ընդգիծմանալ անոր յայտարարութեան (*):

Մէմուրըն իրան իճրասընա մանի պիր սէպէպ կէօրիւր իսէ, ագուր իճրատան իմթինա իլէ միւքէլլէֆ տիր. իւզէրինէ ալթը այ կէչէն իլանըն հիւքմիւ գալմագ:

L'officier de l'état civil est tenu de refuser son ministère pour la célébration du mariage, lorsqu'il constate un fait qui forme obstacle à la publication. La publication n'a plus d'effet après six mois.

ԴԱՇԻՆԹԻՆ ԱՌԱՆՑ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՏԱՐՈՒԾԸ

(Ագուրն իլանսըզ իճրասը — Célébration sans publication)

Յօդ. 111. — Խօսեցեալներէն միոյն հիւանդութեան պատճառաւ եթէ կարելի չըլլայ օրինական ժամանա-

(*) Յայտարարութեան թուական վեց ամիս անցնելէն ետք այլեւս ի զօրու չէ:

կամ միջոցներու լրանալուն սպասելու, հաշտարար դատարանին, կողմէ տմուսնութիւն կնքող պաշտօնէութեան իրաւասութիւն կրնայ տրուիլ կրճատելու այդ մամանակամիջոցը, և կամ նոյնիսկ առանց յայտարարութեան կնքելու նոյն տմուսնութիւնը:

(Էվիկեկեհիշերիւսան պիրիսի խաւարայ օրուր, ղի գաւնունի պու միւսսեքչերեի ռեայեքի հաղլնսա եվիկեկեհիւն սգսլնա խֆիսան գալնսալնսան սե գօրգուչուր խե, պիշեիյի ղի եա իխիյար հիյեքի սիւշն մահիւնկաի քարաֆլնսան միւսեքչերի սպալքմագ, հաքքա եվիկեկեհի իշանսլզ սգս երկեֆ իշիւն միւսսասե օրունապիլիւր:

Si l'un des fiancés est malade et qu'il y ait sujet de craindre que le mariage ne puisse être célébré en observant les délais légaux, l'autorité de surveillance peut permettre à l'officier de l'état civil d'abréger les délais et même de procéder à la célébration sans publication préalable.

ՍՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Էվիկեմէ մերասիմի — Իլանիէթ)

(Acte de célébration publicité)

Յօդ. 108. — *Ամուսնութեան կնքումի արարողութիւնը կը կատարուի երկու չափահաս վկաներու ներկայութեան և քաղաքապետին և կամ անոր ներկայացուցիչին և կամ Ծերոց Ժողովին միջոցաւ և հրապարակաւ:*

Եթէ խօսեցեալներէն մինն հիւանդ ըլլայ և բժշկական տեղեկագրով հաստատուի ղայն, սոյն արարողութիւնը ուրիշ տեղի մը մէջ ալ կրնայ կատարուիլ:

—Իշխենևե, ռեչիս իսի շահիս մուխանեհեսիսե պիշե-
սիշե սայիրեսիսե վե ես հիշերը իխրիեսարիշե, պիշեսիշե,
րեխսի վե ես մըխարս քարաֆրևսան աշենևե սգս օրմնուր:

Էվլենեճէքլէրընտան պիրինին պէլէտիյէ վէ ես իս-
թիեար ճիյէթընայ կէլէմէյէճէք տէրէճէտէ խասթա-
լըզը թապիպի թարաֆընտան րափօթ իլէ թէպէյիւն
էտէր իսէ էվլէնմէ պաշգա պիր եէրտէ տախի ագտ
օլունապիլիր:

*Le mariage est célébré publiquement dans la
salle des mariages, en présence de deux témoins ma-
jeurs. Le mariage peut être célébré ailleurs, sur at-
testation médicale que l'un des fiancés est empêché
pour cause de maladie de se rendre à l'office de
l'état civil.*

ԱՐՄԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

(Մերասիմին շէրիլէրի — Forme de la célébration)

Յօդ. 109. — Ամուսնութեան կնքման իրաւասու
պաշտօնեան, խօսեցեալներէն իւրաքանչիւրէն առանձին
առանձին կը հարցունէ իրարու հետ ամուսնանալու կամք
ունենալնին կամ ոչ, երկու կողմ հաւանութիւն յայտ-
նած պարագային (ամուսնութիւնը երկուսանք հաւա-
նութեամբ և օրէնքով կնքուած է) ըսելով կը յայտա-
բարէ:

Էվլենևեյի մեմուր օրակար հիլենեհեհիշերևսան հեր-
պիրինե պիրպիր իշի հիլենևեֆ իսքեուպ հսքեևեսըզ-
շարընի սօրար, մուխաֆազար Ախլապարի իզգերիևե հիլ-
շենևեհըն հեր իֆխընըն ռիզապիշի վի զանունևե սգս հեիշ-
միշ օշըղընը պեյան հեեր:

L'officier de l'état civil demande à l'un et à l'autre des fiancés s'ils veulent s'unir par le lien du mariage. Après leur réponse affirmative, il les déclare légalement unis par le lien du mariage, en vertu de leur mutuel consentement.

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ ԵՒ ԿՐԾՆԱԿԱՆ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

(Էվէնմէ քեաղանը — վէ տինի մէրասիմր)

(Certificat de mariage — et cérémonie religieuse)

Յօդ. 110. — Ամուսնացնող պաշտօնեան՝ վերայիշեալ արարողութիւնը կատարելէ ետք խնայելու երկու կողմին վկայագիր մը կուտայ :

Ասն վկայագիրը չը ներկայացուցած, կրօնական արարողութիւն չի կրնար կատարուել :

Ասով հանգերձ, ամուսնութեան վաւերականութիւնը կախում չունի կրօնական արարողութիւնէն :

Էվէնտիրմէ մէմուրի, մէրասիմըն խիթամի իւզէրինէ տէրհալ գարի գօծանա պիր էվէնմէ քեաղատը վէրիբ, էվէնմէ քեաղըտը իպրագ էտիլմէտէն տինի մէրասիմի եափըլամազ :

Պունըն իլէ պէրասպէր, էվէնմէնըն թէմամիեթի տինի մէրասիմըն իճրասընա միթէվազըմի տէյիլ տիր :

L'officier de l'état civil délivre aux époux, immédiatement après la célébration, un certificat de mariage. La bénédiction religieuse ne peut avoir lieu que sur présentation de ce certificat. Les dispositions de la loi civile ne concernent d'ailleurs pas le mariage religieux.

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՆԵՐ — Նիզամնամէլէրի

Յօդ. 111. — Ծանուցման և ամուսնութեան և անոնց արձանագրութեանց վերաբերեալ տետրակներու պատրաստութեան մասին յատուկ կանոնագիրներ պիտի պատրաստուին :

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՊՕՐԷՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ(*)

ՊԱԹԸԼ ՕԼԱՆ Է՛ԼԼԷՆՄԷԼԷՐԻ—DES NULLITÉS DU MARIAGES

ԱՊՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ ԲԱՅԱՐՉԱԿ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ

(Մութլագ պութլան սէպէպլէրի—Nullité absolue, Cas)

Յօդ. 112. — Յետագայ պարագաներով կնքուած ամուսնութիւնները տպօրէն կը համարուին :

Ա. Ամուսնացեալներէն մին եթէ նախապէս ամուսնացած ըլլայ :

(*) Զուիցերիական օրէնքին մէջ ամուսնալուծուող երկու կերպ ընդունուած է, առաջին ամուսնաջնջում, երկրորդ՝ ամուսնալուծում. Ամուսնաջնջումը այն է որ, ամուսնութենէն անմիջապէս ետք, անոր պատճառները մէջտեղ կ'ելլեն. զոր օրինակ մերձաւոր ազգականութիւն, երկու կողմերէն միոյն յիմար, հիւանդոտ ըլլալը: Վերջապէս վերյիշուած յօդուածով արգիլեալներ, որուն պատճառաւ ենթակաւ իրաւունքունի մինչեւ վեց ամիս դատարան դիմելու եւ ամուսնաջնջումը պահանջելու:

Իսկ օրինաւոր ամուսնութեան լուծումը (divorce) այն է որ ամուսնութիւնը օրինաւոր կնքուած ըլլալով. կենակցութեան շրջանին մէջ երեւան կ'ելլէ, որոնց մասին պիտի խօսինք ամուսնալուծութեան բաժնին մէջ:

Բ. Այր եւ կնոջ մէջ միմեան, եթէ մտային հիւանդութեան մը ենթակայ է եւ կամ մշտատեւ հիւանդութեան մը հետեւանօք կորսնցուցած է իրեն խելահասութիւնը :

Գ. Այր ու կնոջ մէջ օրէնքով արգիլուած աստիճանի մը մէջ արեւակցական կամ խնամիական ազգականութիւն եւ կամ կաթնամայրութիւն եւ կամ կաթնեղբայրութիւն մը գոյութիւն ունեցած պարագային :

Աշաղտաքի հալլալտա էվլէնմէ պաթըլ տիր .

1. Գարի գօծատան պիրի էվլէնմէ մէրասիմըն ինքրասի զէմանընտա էվլի իսէ .

2. Գարի գօծատան պիրի էվլէնմէ մէրասիմի ինքրասի զէմանընտա պիր ազըլ խասթալըլը վէ եա տաշիմի պիր սէպէպ նէթիճէսի իլէ միւմէյիզ տէյիլ իսէ .

3. Գարի գօծա արասընտա գանունէն մէմնու պիր տէրէճէտէ զան վէ եա սըհրիէթ խըսըմըլը վէ սիւտ անալըլը վէ գարտաշըլը վար իսէ :

Le mariage est nul.

1. Lorsqu'un des époux était déjà marié, au moment de la célébration;

2. Lorsqu'un des époux était, au moment de la célébration, atteint d'une maladie mentale, ou incapable de discernement par l'effet d'une cause durable;

3. Lorsque les conjoints sont parents ou alliés à un degré prohibé.

ԳԱՏԻ ԻՐԱԻՈՒՆԻՔ (Տափս հազը — Actiou)

Յօդ. 113. — Ապրօրինութեան դատը Ռնդհ. Դատախազին կողմէ ինքնալեքաբար կրնայ վարուիլ :

Ինչպէս նաեւ երկու կողմերէն միմեան ալ կրնայ դատի դիմել :

Պուժլան տավասի միւտտայի ումիմի թարաֆըն-
տան իգամէ օլունըր :

Ալազատարլարտան հէր պիրի տախի պուժլան
տավասի իգամէ էտէպլիլիր :

*L'action en nullité est intentée d'office par l'au-
torité compétente. Elle appartient aussi à tout inté-
ressé.*

ԴԱՏԻ ԻՐԱՒԱՆՑ ՍՍ.ՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ

ԿԱՄ ԱՆԿԷ ՔԱՐՉՈՒՄԸ

(Տավա հագընըն թահաիտի վէ հա նէգի — (Exclue)

Յօդ. 114. — Լուծուած ամուսնութեան առթիւ
ամուսնութիւն կնքող պաշտօնէութիւնը (offisse) ինք-
նաբերաբար դատի դիմելու իրաւունք չունի, բայց երկու
կողմերէն (այր ու կին) մինն կրնայ անոր ջնջումը
պահանջել :

Անխելահասութիւն կամ մտային հիւանդութիւն
մը երեւան ելած պարագային, միայն այր կամ կնոջ
կողմէ դատ կրնայ բացուիլ, ամուսնացած ըլլալով հան-
դերձ կրկին ամուսնացած մէկին ամուսնութեան ջրնջ-
ման վճիռը ղեռ չի տրուած, եթէ նախկին ամուսին
մեռնի կամ ուրիշ պատճառներով ամուսնութիւնը ջրն-
ջուի, երկրորդ ամուսնութեան մէջ, եթէ բարի դիտաւո-
րութեամբ վարուած է ամուսնութեան ջնջումը չի կրը-
նար ըլլալ :

Ձայիլ օլան պիր էվէնմէնըն պուժլանի ըէսէն
տավա օլունամագ, ֆաբաթ ալազատարլարտան հէր
պիրի պուժլանը հիւքմ ալթընա ալտիրապլիլիր :

Միւմէյիզ օլմամանըն, վէ հա պիր ագըլ խաս-
թալըղը իլէ մաալիւլիէթըն գէվալընտա էվէնմընըն :

պուժլանը անճազ գարի վէ եա գօճա թարաֆընտան տալա օլունապիլիր . էվլի իքէն ենէ էվլէնէն պիր քիմ-սէնըն պու էվլէնմէ պուժլան հիւքմի վէրիմէտէն էվ-վէլ վէֆաթ վէ սայիր սէպէպէր իւէ էվէլքի էվլէնմէ գայիլ օլմիշ օլուր . վէ ենի էվլէնմէտէ տէ տիյէր թա-րաֆ հիւսնինիյէթ սահիպը պուլուըր իսէ պուժլա-նընա հիւքմ օլունմազ :

La nullité d'un mariage dissous ne se poursuit pas d'office; tout intéressé peut néanmoins la faire déclarer. Lorsque l'époux incapable de discernement ou atteint d'une maladie mentale a recouvré la plénitude de ses facultés, la nullité du mariage ne peut plus être demandée que par l'un ou l'autre des époux. Il n'y a pas lieu à nullité, dans le cas de bigamie, lorsque le précédent mariage a été dissous dans l'intervalle et que le conjoint de la personne déjà mariée était de bonne foi.

ԱՐԵՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ ԶՆՁՈՒՄ

ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋՄԷՆ ՄԻՈՅՆ ԴԱՏԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԴԱՏՈՂՈՒԹԵՆԷ ԶՐԿՈՒԻԼ

(Նէսէպի պուժլան, գարը գօճատան պիրինին տալա հազըը,
թէէմիզ գուարթնտէն մօզրուսիէթ)

(Nullité relative, à la demande d'un conjoint,

Incapacité de discernement)

Յօդ. 115. — Ամուսնութեան կնքումի ատեն եթէ այր կամ կնքմէն մին անցողակի մաային հիւանդութիւն մը ունենայ, այր ու կնքմէն մին կրնայ ամուսնութեան ջնջումը պահանջել :

(Էվլէնմէ մէրասիմընը ինրասի զէմանընտա կէ-
չէճէք պիր սէպէպ իլէ թէքմիլ գուտրէթընտան մահ-
րում պուլունմիշ օլան գարի վէ եա զօճա էվլէնմէնըն
Ֆէսիւրնի տավա էտէպիլիը :

*Le mariage peut être attaqué par celui des époux
qui, pour une cause passagère, était incapable de
discernement lors de la célébration.*

ՍԽԱԼՈՒՄ (Խաթա — Erreur)

Յօդ. 106. — Յետագայ սխալութենքէն մինն պա-
տահած պարագային, տոն կամ կնոջմէն մինն կրնայ
ամուսնութեան ջնջումը պահանջել :

Ա. Ամուսնութեան երբևք վաւիտք չունեցած ստեղն
և կամ ամուսնացեալ մէկուն հետ ամուսնանալու դի-
տաւորութիւն չեղած պարագային երբ սխալմամբ ա-
մուսնութեան հաւանա թիւն յայտնած է :

Բ. Երբ տոն ու կնոջ մէջ անօրինակ կերպով իրարու
հետ կենակցիլը անտանելի (insupportable) վիճակի մը
վերածելու առիթ տուող կարեւոր պատճառի մը հե-
տեանօք, սխալ մը աեղի ունեցած է :

(Աշաղտաբի հալլարտա գարի զօճատան պիրի էվ-
լէնմէ Ֆէսիլի տավա էտէպիլիը :

(1) Էվլէնմէյի հիչ իսթէմէտիյի եախօտ գարի վէ
եա զօճասի օլան շախսի իլէ էվլէնմէյի գաստ էյլէ-
մէտիյի հալտա խաթաէն էվլէնմէյէ ըիզասը օլտըղընը
պէյան էյլմիշ իսէ :

2. Գարի վէ զօճասընտա պուլունմասի օնըն
իլէ պիրլիքտէ եաշամաղը քէնտիսի իչիւն չէքլմէգ պիր
հալա զօյաճագ տէրէճէտէ էհէմմիյէթլի պիր վասըֆ
հազընտա խաթայեա տիւշէրէք էվլէնմիշ իսէ :

Le mariage peut être attaqué par l'un des époux,

1. Lorsque le demandeur a déclaré par erreur consentir à la célébration, soit qu'il n'ait pas voulu se marier, soit qu'il n'ait pas voulu épouser la personne qui est devenu son conjoint;

2. Lorsqu'il a contracté mariage sous l'empire d'une erreur relative à des qualités si essentielles du conjoint, que leur défaut lui rend la vie commune insupportable.

ԽԱՌՐԱՆՔ (Հիլէ — Dol)

Յօդ. 117.— Յետագայ պարագաներէն մին պատահած պարագային այր կամ կնոջմէն մին ամուսնութեան ջնջումը կրնայ պահանջել .

Ա. Երբ այր ու կնոջմէն մինն թէ ըլլայ իրեն կողմէ ուղղակի կերպով թէ ըլլայ երրորդի մը կողմէ ան-ուղղակի կերպով, իրեն պատիւը և արժանապատու-թիւնը վիրաւորող խաբեպատիր արարքի մը ենթարկուելով ամուսնութեան հաւանութիւնը յայտնած ըլլայ .

Բ. Երբ իրեն և իրեն սերունդին առողջութիւնը ծանրապէս վտանգող հիւանդութիւն մը երեւան ելլէ .

Աշաղտաքի հալլարաա գարի գօծասընտան պիրի էվլէնմէնըն ֆէսխընը տավա էտէպիրի :

1. Գարի վէ եւ գօծա, տէյէընըն նամուս վէ հայսիէթի հագընտա կէրէկ պիզգաթ օլտուն թարա-ֆընտան իզֆալ էտիլէրէք ազըտա բազի օլմուշ իսէ :

2. Տավաճինըն վէ եւ նէսըն սըհաթի իչիւն վա-խիմ պիր թէհլիքէ արզ էտէն պիր խասթալըզ քէն-տիսինտէ կիզլէնմիշ իսէ :

Le mariage peut être attaqué par l'un des époux.

1. Lorsque le demandeur a été induite à dessein en une erreur décisive au sujet de l'honorabilité de son conjoint, soit par ce dernier, soit par un tiers de connivence avec lui;

2. Lorsqu'une maladie offrant un danger grave pour la santé du demandeur ou pour celle de sa descendance lui a été cachée.

ՍՊԱՌՆԱԼԻԻՔ (Թէհտիտ — Menaces)

Յօդ. 118.—Երբ իրեն կամ իրեն մերձաւոր ազգականին կեանքին առողջութեան և պատուի դէմ ըստ պատանալիք մը ի գործ դրուած է, և կամ մերձաւոր ժամանակի մը մէջ պատահելուն հաւանականութիւն ունենալուն վախէն ստիպեալ ամուսնութիւն կնքուած է, երկու քէն մին կրնայ ամուսնութեան ջնջումը պահանջել:

Քէնտիտինէ վէ եւ ետզընի օլան պիր քիմսէնըն հալաթ վէ սըհաթ վէ իս նամուսինէ գարշը վախիմ վէ եւ օլ գէմանտա մէվճուտ վէ եւ գարիպ պիր թէհիթէ թէհտիտի ալթընտա էվէնէն գարը վէ գօճա, էվէնմէնըն ֆէսխընի տավա էտէպիլիր:

Le mariage peut être attaqué par l'un des époux, lorsqu'il a été contracté sous la menace d'un danger grave et imminent pour la vie, la santé ou l'honneur du demandeur ou de l'un de ses proches.

ԺԱՄԱՆՈՒՅԱՆՅ. (Միւրիւրի զէման — Prescription)

Յօդ. 119. — Ամուսնութեան ջնջման դատի իրաւունք ունեցող կողմ՝ անոր պատճառը իմացած օրէն և կամ սպառնալիքը անհետացած օրէն սկսեալ, մինչև վեց ամիս կրնայ դատի դիմել, իսկ ամէն պարագայի մէջ ամուսնութեան օրէն սկսեալ մինչև հինգ տարի դատը լսելի է: Անկէ ետք լսելի չէ:

Ֆէսիս տավասի, հազգ սահիլարնըն ֆէսիս սէպէպլինէ վուզուֆի վէ եա թէհատիտըն զէվալի կիւնիւնտէն իթիպարէն ալթը այ, վէ հէր հալտա էվլէնմէտէն իլթիպարէն պէշ սէնէ սօնրա միւրիւրի զէման օլուր:

L'action se prescrit par six mois à compter du jour ou l'ayant droit a découvert la cause de nullité ou a cesse d'être sous l'empire de la menace et, dans tous les cas, par cinq ans depuis la celebration du mariage.

ԾՆՈՂԱՅ ԿԱՄ ԽՆԱՄԱԿԱՍԻՆ ԱՄՈՒՍՆԱԶՆՁՄԱՆ

ՊԱՀԱՆՁ

(Անա վէ եա պապա, վէ եա վասինին ֆէսիս տավասի)

(A la demande des père et mère ou du tuteur)

Յօդ. 120. — Ծնողաց կամ խնամակալին հաւանութեան կարօտ եղած ամուսնութիւն մը երբ առանց անոնց հաւանութիւնը ստանալու կնքուած ըլլայ, ծընողք կամ խնամակալ՝ կրնան անոր ջնջումը պահանջել:

Ամուսնութեան ջնջման որոշումը դեռ չը տրուած երբ այր կամ կին, իրենց ծնողաց կամ խնամակալին

հաւանութիւնը ստանալու պէտքէն ազատուին, կամ
կինը յղի մնայ ամուսնութիւնը չի կրնար ջնջուիլ(*):

Էվէնմէլէրի անա վէ պապալարըն վէ եա վա-
սիլէրին իզննայ միւթէվագրիօ օլանլար, պու իզնի
ալմագսըզըն էվէնիլիը իսէ, անա վէ պապա վէ եա
վասի ֆէսիւընը տավա էտէպիլիը, էվէնմէնըն ֆէս-
իւընա հիւքմ օլունմագտան էվիէլ գարի զօնա անա վէ
պապա վէ եա վասինըն իզննայ միւհիթան օլմագտան
գուրթուլուրլար, վէ եա գարի կեպէ գալըը իսէ էվ-
լէնմէ ֆէսի օլունմագ:

*Le mariage contracté sans le consentement des
père et mère ou du tuteur peut être attaqué par eux
lorsqu'un des époux n'avait pas atteint l'âge requis
était interdit. La nullité ne peut plus être déclarée
lorsque les époux ont dans l'intervalle atteint l'âge
requis, obtenue ou recouvre l'exercice des droits civil
elle ne peut être déclarée non plus en cas de grossesse.*

ԱՄՈՒՍՆԱԶՆՁՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌ ԶԵՂՈՂ

ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՈՐԴԵԳՐՈՒՄ

(Պուղլանի միւճիզ օլմաեան նօզանլար, էվլատըը րապըթասը)

Irrégularité n'emportant pas nullité, parenté adoptive)

Յօդ. 121.— Որդեգրին հետ եղած ամուսնութիւ-
նը չը կրնար ջնջուիլ, յետ ամուսնութեան այլեւս որ-
դեգրութիւն չը մնար:

(*) Այսինքն երբ երկուքն ալ 18 տարիքը լրացնելով չափա-
հասութեան տարիքին մէջ մտնեն:
Ծ. Թ.

Էվլատորգ էտինմէ սէպէպ իլէ էվլէնմէլէրի գա-
նունէն մէմնու օլան քիմսէլէրին էվլէնմէսի ֆէսիս օ-
լունմագ :

*Le mariage conclu entre personnes auxquelles
la loi l'interdisait pour cause d'adoption ne sera pas
déclaré nul. L'adoption cesse par leur mariage.*

ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՆՍԱՍՏՈՒՄ

(Միւտտէթլէրէ բէայէթսիզլիք — Violation de délai emposé)

Յօդ. 122.— Օրէնքի տրամադրած և կամ դատա-
ւորին տուած վճիռի փամանակամիջոցներու շրջանին
մէջ ամուսնութիւն ներելի չնդած պարագային, երբ
ամուսնութիւն կնքուի, այլեւս չի կրնար ջնջուիլ :

Գանուկի վէ գազայի միւտտէթլէր իլինտէ էվլէն-
մէսի մէմնու օլան քիմսէնըն պու միւտտէթլէր կէչ-
մէզտէն էվլէլ թէքրար էվլէնմիշ օլմասը էվլէնմէնըն
ֆէսիսընայ միւճիպ օլմագ :

*Le mariage ne sera pas déclaré nul parce qu'il
aurait été contracté avant l'expiration des délais le-
gaux et judiciaires pendant lesquels il est interdit à
une personne de se remarier.*

ՉԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Շէքլի նօզսնը — Vico de forme)

Յօդ. 123.— Քաղաքապետին և կամ անոր ներ-
կայադուցիչին կամ ձերոց ժողովին ներկայութեան կըն-
քուած ամուսնութիւնը օրինական ձեւակերպութիւնէ
թերի ըլլալուն պատճառաւ չը կրնար ջնջուիլ :

Պէլէտիյէ բէխսի վէ եա վէքիլի . վէ եա քէօյլէրոէ
իւթիյար հիյէթի հուզուրրնտա ազա էտիլմիշ օլան
էվլէնմէ գանուկի շէքիլլէրէ բէայթ էտիլմէմիշ օլմասի
սէպէպ իլէ ֆէսիս օլունմազ :

Le mariage contracté devant l'officier de l'état civil ne peut être déclaré nul pour cause d'inobservation des formalités légales.

ՋՆՁՄԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ (Պուզլան Գարարի)

Déclaration de nullité — en générale

Յօդ. 124. — Ամուսնացնջման որոշումը դատաւորին վճիռով տեղի կ'ունենայ, . ապօրէն ամուսնութիւն մը մինչեւ որ դատաւորի վճիռով չը ջնջուի, օրինաւոր կը նկատուի :

Էվլէնմէնըն պուզլանը անճագ հաքիմըն գարարի իլէ հիւքմ իթատէ էտէր . էվլէնմէ, մուզլագ պիր պուզլան իլէ մալիւլ օլսայ պիլէ հաքիմըն գարարի իլէ սահիհ պիր էվլէնմէնին պիւթիւն հիւքմլէրի հայիգ տիր :

La nullité d'un mariage ne produit ses effets qu'après avoir été déclarée par le juge. Jusqu'au jugement, le mariage, même entache de nullité absolue, a tous les effets d'un mariage valable.

ՋՆՁՄԱՆ ՎՃԻՌՆԵՐ, ՉՍԻՍԿՆԵՐ

(Պուզլանըն հիւքիւմլէրի — Չօնուրար)

(Effets de la nullité — quant aux enfants)

Յօդ. 125. — Ջնջման որոշում արուած ամուսնութեանէն ծնած զուակնիւրը օրինաւոր կը համարուին ու

ժառանգորդ կը նկատուին, նոյն իսկ թէ անոնց ծնողքը բարի դիտաւորութեամբ կնքած չըլլան սոյն ամուսնութիւնը :

Չաւակներու և ծնողաց միջեւ եղած պարտք ու իրաւունքները ամուսնալուծման օրէնքին ենթակայ են :

Ֆէսխրնա հիւքմ օլունան պիր էվլէնմէտէն ասողան չօնուգլարըն նէսէպի պապա վէ անալարը հիւսնինիյէթ սահիպի օլմասալար պիլէ սահիհ տիր :

Չօնուգլար իլէ անա վէ պապա արասընտաքի հագլարը վէ վաճիպէլէրը, պօշանմայ հիւքմլէրինէ թապի տիր :

Les enfants issus un mariage déclaré nul sont légitimes, même si leurs père et mère n'étaient pas de bonne foi. Les droits et les obligations des parents et des enfants sont réglés comme en cas de divorce.

ԱՅՐ ԵՒ ԿԻՆ (Գարի գօճա—Les Epoux)

Յօդ . 126. — Բարի դիտաւորութեամբ ամուսնացող կին, եթէ ամուսնալուծուի իսկ, դարձեալ իրեն հանգամանքը կը պահէ, իրեն նախկին ընտանիքի անունը կ'ստանայ, սակայն այս առթիւ իրեն կրած ըստյական վիստուց հատուցումը և պարենագինը պահանջելու մասին կ'օգտուի ամուսնալուծման օրէնքներու արամադրութիւններէն :

Հիւսն նիյէթլէ էվլէնէն գատըն, ֆէսխինէ հիւքմ էտիլմիշ օլսայ պիլէ, էվլէնմէ իլէ իքթիսապ էլլէտիյի վազիէթը մուհափագա էտէր. ֆագաթ էվլէնմէգաէն էվլէլքի այիլէ իսմըն թէքրար ալըր :

Գարը զօճա էմվալընըն թասֆիյէսի զարի վէ եա զօճա թարաֆընտան թալէպ օլունան մատտի վէ մանէվի թազմինաթ վէ նաֆագայ պօշանմատաքի հիւրըմլէրէ թապիի տիր :

La femme qui a contracté mariage de bonne foi est, nonobstant le jugement de nullité, maintenue dans la condition qu'elle avait acquise par son mariage, mais elle reprend le nom de famille qu'elle portait auparavant. La liquidation des biens matrimoniaux et les indemnités réclamées par les époux à titre de dommages-intérêts, pension alimentaire ou réparation morale, sont réglées comme en cas de divorce.

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐՈՒ ԻՐԱՒՈՒՆԻՔԸ

(Միրասնիլէրին հազը — Droits des héritiers)

Յօդ. 127. — Ամուսնացնջման դասը վարելու իրաւստի թիւնը ժառանգորդներուն չանցնիր, միայն թէ եթէ մեռնող՝ իրեն ողջութեան դատ բացած է. ժառանգորդներ կրնան շարունակել զայն :

Էվլէնմէտէրի ֆէսխ տավասի միրասնիլէրէ ինթիգալ էթմէգ. անճագ իգամէ էտիլմիշ տավաի միրասնիլէր տէվամ էտէպիլիլլէր :

Le droit de faire prononcer la nullité d'un mariage ne passe point aux héritiers. Toutefois, ils peuvent continuer l'action commencée.

ԻՐԱԻԱՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԱՏԱՎՍՐՈՒԹԻՒՆ

(Սէլահիյէթ վէ ուսուլը մուհաբէմէ — Compétence et procédure)

Յօդ. 128.— Այս պատճառներէ բղիտծ ամուսնա-
ջընջման իրաւասութիւնը և դատավարութեան ևզանս-
կը ենթակայ է ամուսնալուծման օրէնքներուն :

Էվլէնմէներն Ֆէսխի տավասընտա սէլահիյէթ վէ
ուսուլ մուհաբէմէ, պօշանմատաքի հիւքմլէրէ թաապի
տիր :

*La compétence en matière de nullité de mariage
et la procédure sont réglées comme en cas de divorce.*

ԶՈՐՐՈՐԴ ԶԱՏՈՒԱԾ

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄ (ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ — DIVORCE)

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ — ՇՆՈՒԹԻՒՆ
(Պօշանմա սէպէպլէրի, Զինա — Cause de divorce — Adultère)

Յօդ. 129.— Այր ու կնոջմէն իւրաքանչիւր՝ ի-
րաւունք ունի իրեն լծակցին շնութեան պատճառաւ
ամուսնալուծում պահանջելու : Իսկ երկուքէն մինն,
այս պատահարը իմանալէն ետք, եթէ մինչեւ վեց ամիս
դատարանի չը դիմէ և ամէն պարագայի մէջ առաւել
դէպքը տեղի ունենալէն մինչեւ հինգ տարի դատա-
րանին չը դիմէ, այլեւս կը կորսնցնէ ամուսնալու-

ծում պահանջելու իրաւունքը: Եթէ ներում չնորհէ, անկէ ետք լուծում պահանջելու իրաւունքէն կը զրկուի:

Գարը զօճատան հէր պիրի տիյէրինին զինա էթմէսի սէպէպի իլէ պօշանմայ տավասրնտա պուլունապիլիր: Տավանա հագգը օլան գարը վէ եա զօճանըն, պօշանըլմայ սէպէպինէ մուդգալի (խապէրտար) օլտուդը կիւնընտան իյթիպարէն ալթի այ վէ եա հէր հալտա զինանըն վուգուի թարիխնտէն իյթիպարէն պէշ սէնէ կէյմէսիլէ պօշանմա տավասը սաքիթ օլուր: Ավիբը հալընտա տավա մէամու օլմագ:

Chacun des époux peut demander le divorce pour cause d'adultère de son conjoint. L'action se prescrit par six mois à compter du jour où l'époux offensé a connu la cause de divorce et, dans tous les cas, par cinq ans depuis l'adultère. Elle est irrecevable en cas de consentement à l'adultère ou de pardon.

ԿԵԱՆՔԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ, ԽԻՍ ՊԷՇ ՎԱՐՄՈՒՆՔ

(ձանա գաստ, բէք ֆէնա մուամէլէ)

(Attentat à la vie — sévices et injures graves)

Յօդ. 130. — Այր և կնոջմէն միւնն միւսի կեանքին վտանգման սպառնալիք ըրած պորագային և կամ աւոր հանդէպ իրստ գէշ վարմունք ցոյց տուած ասուն, ենթական ամուսնալուծման դատ կրնայ բանալ:

Իսկ եթէ ենթական պատահարին իրողեկ ըլլալէն

Ծնթ. — Այս մասին պէտք եղած ծանօթութիւն տուած ենք սպօրէն ամուսնութեան թաժնին մէջ:

մինչև վեց տարիս և ամէն պարագայի մէջ զէպքին պատահած թուակահանէն սկսեալ մինչև հինգ տարի, դատի չը դիմէ ալեւս դատ վարելու իրաւունքէն կը զրկուի (*):

Գարը գօծատան հէր պիրի տիյէրի թարափընտան հայաթա զաստ էտիլմէսի վէ եա քէնտիսինէ բէք ֆէնա մուամէլէտէ պուլունմասը սէպէպլի իլէ պօշանմա տավասի իգամէ էտէպլիլի:

Տավայա հագգը օլան գարը վէ եա գօծանըն պօշանմայ սէպէպլինէ մուդդալի օլտուղը կիւնտէն իյթիպարէն ալթը այ, հէր հալտա մէգքիւր սէպէպլըն վուգուընտան պէշ սէնէ կէչմիշ իսէ պօշանմա տավասը սագիթ օլուր:

Ավիթը հալընտա մէամու օլմագ.

Chacun des époux peut demander le divorce pour cause d'attentat à sa vie, de sévices ou d'injures graves de la part de son conjoint. L'action se prescrit par six mois à compter du jour où l'époux offensé a connu la cause de divorce et, dans tous les cas, par cinq ans depuis l'attentat, les sévices ou les injures. Elle est irrecevable en cas de pardon.

ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՍՅՏԱՌՍԿՈՒԹԻՒՆ

(Ճըլբմ վէ հայսիյէթսիլիգ — Delit et atteinte à l'honneur)

Յօդ. 131. — Այր և կնոջ մէն մինն իրենցմէ մէկին հետեւած խայտառակ վարմանց և ոճրագործութեան պատճառու և կամ թէ ընտանեկան կենակցութիւնը

(*) Ներում շնորհուած պարագային ալեւս կը զրկուի դատի դիմելու իրաւունքէն:

անտանելի վիճակի մը վերածելու չափ՝ խոյստառակ կեանքի մը մէջ դանուած պարագային միւս կողմ կրնայ տմուսնալուծման դատի դիմել :

Գարի գօնատան հէր պիրի, թէրզիլ էտլնի պիր ճիւրմ իշլէյէն եախօտ քէնտիսի իլէ պիրլիքտէ եաշամաղը չէքլիմէզ պիր հալա գօյաճագ տէրէճէտէ հայսիէթսիզ պիր հայեաթ սիւրէն, տիյէրի ալէյհինտէ հէր գէման պօշանմա տավասը իգամէ էտէպիրի :

Chacun des époux peut demander le divorce en tout temps, larsque son conjoint a commis un délit infamant ou mène une conduite si déshonorante que la vie commune est devenue insupportable au demandeur.

ԼՔՈՒՄ (Թէրք — Abandon)

Յօդ. 132. — Իյր և կնոջմէն մինն, երբ ամուսնական պարտականութիւնները չը կատարելու նպատակաւ իրեն լծակիցը լքէ և կամ առանց արդարանալի պտտճառի մը անուազն երեք ամիս իրեն տունը լքէ և տակաւին չարունակէ բացակայիլ, ամուսին իրաւունք ունի ամուսնալուծութեան դատի դիմելու :

Դատաւոր՝ բողոքողի պահանջին համեմատ, ազդարարագիր մը կ'ուղղէ բացակայողին, որպէսզի մինչև մէկ ամիս վերադառնայ իրեն բնակարանս Այս ազդարարութիւնը ի հարկին լրագրաց միջոցաւ ալ կրնայ կատարուիլ, միայն թէ, ամուսնալուծման դիմելու համար որոշեալ ժամանակին երկրորդ ամիս տակաւին չատրտած իրաւունք չունի ազդարարութիւն պահանջելու, և ազդարարութիւն տեղի ունեցած պարագային մինչև որ

տնկէ մէկ ամիս ժամանակ մը չանցնի, ամուսնալուծութիւնն դատին չը կրնար ձեռնարկել:

Գարի գօծատան պիրի, էվէնմէնին քէնտիսինէ թահմիլ էթտիյի վազիֆէլէրի իյֆա էթմէմէք մագսատը իլէ տիյէրի թէրք էթտիյի վէ եա մուհիգ պիր սէպէպ օլմագսըզըն էվինէ տէօնմէտիյի թագտիրտէ այրըլըգ էն ազ իւչ այ սիւրմիւշ վէ տէվամ էթմէքտէ պուլունմուշ իսէ, տիյէրի պօշանմա տավասի իգամէ իւչիւն մուայէն միւտտէթին իքիննի այը իսթամ պուլունմատըզնա իսթար դալէպընտա պուլունամագ վէ իսթար վուգուընտա պիր այ պիթմէտէն տավա իգամէ օլունամագ:

Տավահա հագգը օլան թալէպ իլէ հաքիմ տիկէր թարաֆա պիր այ իչինտէ էվինէ տէօնմէսինէ իսթար էտէր. պու իսթար էթտիյի հալտա իլան թարիգ իլէ եաբըլըր:

Chacun des époux peut demander le divorce pour cause d'abandon malicieux ou lorsque, sans des justes motifs, son conjoint ne réintègre pas le domicile conjugal; à la condition toutefois que l'abandon ait duré au moins deux ans et n'ait pas pris fin. A la requête de l'époux offensé, le juge somme, publiquement s'il est nécessaire, l'époux absent de rentrer au domicile conjugal dans les six mois. L'action ne peut être intentée qu'après l'expiration de ce délai.

ՄՏԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

(Թէմէիւզ խասթալըլը — Maladie de mentale)

Յօդ. 133. — Էրիկ կնիկէն մինն երբ երեք տարիէ

ի վեր շարունակելի և անդարմանելի մտային հիւանդութեան մը կնթարկուի, և այս առթիւ ընտանեկան կեանքը անհանդուրժելի վիճակի մը վերածուի և թէ սոյն հիւանդութեան անդարմանելիութիւնը մասնադէտներու միջոցաւ հաստատուի, այն պարագային միւս կողմ մուսնալուծութիւն կրնայ պահանջել :

Գարի զօճատան պիրի լուչ սէնէտէն պէրի տէվամ էտէն պիր ագըլ խասթալըղընա տիւչար օլուպ տէ պու խասթալըգ միւշթէրէք հայաթըն տէվամընը տիյէք թարաֆ իչիւն չէքիւմէգ հալա գօյմըչ վէ շիֆասի գապիլ օլմատըղը տախի էհլը խըպրէ թարաֆընտան թաստիգ էտիւմիշ պուլունըր իսէ օլ թարաֆ, հէք զէման պօշանմա տավասընտա պուլունապիլիր:

Chacun des époux peut demander le divorce en tout temps pour cause de maladie mentale de son conjoint, si cet état rend la continuation de la vie commune insupportable au demandeur et qu'après une durée de trois ans la maladie ait été reconnue incurable à dire d'experts.

ԱՆՀԱՄԵՐԱՇ ԽՈՒԹԻՒՆ (Իմթիգաճսըզըզ)

(Causes indéterminés)

Յօդ. 134.—Այր և կնոջ մէջ, ընտանեկան կեանքը անտանելի վիճակի մը վերածող չափազանց անհամերաշխութիւն մը սկսած պարագային, ամուսիններէն մինն կրնայ դիմել ամուսնալուծման միջոցին :

Եթէ անհամերաշխութեան պատճառը երկուստեք

մէկուն զերագրելի ըլլայ: Դատի զիմելու իրաւունքը ենթակայ կողմին կը պատկանի:

Արաւարընտա միւշթէրէք հայեաթի չէքիւմէզ պիր հալա կէլմէսինէ մուհիւպ օլաճագ տէրէճէտէ շիտոնէթ-լի պիր կէչիմսիզլիք պաշ կէօսթէրտիլի թագտիրտէ, գարը գօճատան հէր պիրի. պօշանմա տավասընտա պուլունապիլիք:

Ելէր կէչիմսիզլիք թարաֆէյիտան պիրինէ տահա զիյատէ գապիլ իսնատ իսէ, պօշանմա տավասի իգամէլ անճագ տիլէր թարաֆա ալիտ տիր:

Chacun des époux peut demander le divorce lorsque le lien conjugal est si profondément atteint que la vie commune est devenue insupportable. Si la désunion est surtout imputable à l'un des conjoints, l'action ne peut être intentée que par l'autre.

ԴԱՏԸ.—ՆՊԱՏԱԿ (Տավա—մէզգուի) Action—son objet

Յօդ. 135.— Ամուսնալու ծութիւն պահանջելու ի-իրաւունք ունեցող կողմ, ազատ է, ուղէ ամուսնալու-ծութիւն կը պահանջէ, ուղէ բաժանումը կը պահանջէ:

Պօշանմայ տավասի իգամէեէ հագգը օլան թա-րաֆ, տիլլէրսէ պօշանմայ տիլլէր իսէ ալըլըրգ իսթէ-յէպիլիք:

L'action tend au divorce ou à la separation de corps.

ԻՐԱԻԱՍՈՒԹԻԻՆ (Սէլահիյէթ) For.

Յօդ. 136.— Դատը տեսնելու իրաւասու եղող դատաւորը բողոքողի ընակաւայրի դատաւորն և եթէ :

Սէլահիյէթ տար հաքիմ, տավանընըն իքամէթ-կեահի հաքիմի տիր :

Le juge compétent est celui du domicile de la partie demanderesse.

ՍՈՒԺԱՄԱՆԱԿԵԱՅ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻԻՆՆԵՐ

(Մուվազաթ թէտպիրէր — Mesures provisoires)

Յօդ. 137.— Դատաւոր՝ առաջին դատը տեղի ունենալէն անմիջապէս ետք, ի մասնաւորի կնոջ մասին ընակարանի ու պարենագնի և թէ զաւակներու պահպանման մասին առժամանակեայ տնօրինութիւն մը կրնայ ընել :

Le juge prende, après l'introduction de la demande, les mesures provisoires nécessaires, notamment en ce qui concerne la demeure et l'entretien de la femme, les intérêts pécuniaires des époux et la garde des enfants.

ՎՃԻՌ—ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄ ԿԱՄ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

ՀԻՒՔՄ—ՊՕՇԱՆՄԱՅ ՎԷ ԵՍ ԱՅՐԸԼԸՊ)

Jugement—Divorce ou séparation de corps)

Յօդ. 138.— Ամուսնալուծման պատճառներէն մէկն իսկ եթէ ապացուցուի դատուոր, պարտուոր է ամուսնալուծման և կամ բաժանման վճիռ տալու: Բացուած դատը եթէ բաժանման մասին է, դատուոր՝ ամուսնալուծութեան վճիռ չը կրնար տալ, այլ եթէ դատը ամուսնալուծման մասին է. դատուոր՝ կրք նկատէ որ այր և կնոջ մէջ հաշտութիւն գոյանալու հուանականութիւնները կան, այն ատեն միայն բաժանման որոշումը կրնայ տալ:

Պօշանմայ սէպէպլէրինտէն պիրի սապիթ օլուննս հաքիմ, ես պօշանմայ վէ ես այրըլըղա հիւքմ իլէ միւքէլլէֆ տիր.

Տավա եսընըզ այրըլըղա տայիր իսէ, պօշանմայ հիւքմ օլունամազ. տավա պօշանմայ տայիր օլուր վէ գարը գօծանըն պարըշմալարը իհիթիմալի պուլունտուղը թագտիրտէ, այրըլըղա հիւքմ էտէպիլիր:

Le juge est tenu, lorsqu'une cause de divorce est établie, de prononcer le divorce ou la séparation de corps. Il ne peut prononcer le divorce, si l'action ne tend qu'à la séparation de corps. Lorsque l'action tend au divorce, la séparation de corps ne peut être prononcée que si la réconciliation des époux parait probable.

ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑ (Այրըլըզ միւտտէթի

(Durée de la séparation de corps)

Յօդ. 139.— Գատաւոր բաժանման մասին մէկ տարիէն մինչև երեք տարի իրարմէ առանձին տպրելու որոշումը կրնայ աւել, սոյն որոշեալ ժամանակին մէջ հաշտութիւն չը գոյացած պարագային, երկուստեք մէկին զիմու մին վրայ, գատաւոր ամուսնալուծման որոշում կուտայ:

Այրըլըզա պիր սէնէտէն իւզ սէնէյէ գատար պիր միւտտէթ իւչիւն հիւքմ էտէրլէր. թային օլունան միւտտէթին խիթամընտա թէֆրիք քէնտիլիինտէն նիհայէթ պուլուր, ֆագաթ զարը գօնա պու միւտտէթ իչինտէ պարըզմամըշլար իսէ, թարաֆէյնտէն հէր պիրի պօշանմա թալէպինտէ պուլունապիլիր:

La séparation de corps est prononcée pour une durée d'un à trois ans ou pour un temps indéterminé. Elle cesse de plein droit après l'expiration du délai fixé, mais l'une des parties peut demander le divorce si une réconciliation n'est pas intervenue. Chacun des époux a le droit, lorsque la séparation de corps prononcée pour un temps indéterminé a duré trois ans et qu'une réconciliation n'est pas intervenue, de demander le divorce ou la fin de la séparation,

ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ԱԻՍՐՏՈՒՄԷՆ ԵՏԻ

ՏՐՈՒԵԼԻՔ ՎՃԻՌԸ

(Այրըլըզն խիթամընտա վիրիլէճէր հիւքս)

(Jugement après la fin de la séparation)

Յօդ. 142.— Բաժանման ժամանակամիջոցը լրացած ատեն, այս շրջանին մէջ բաժանման պատճառ եղող

դիւպերը եթէ նոյնիսկ մասնաւորապէս բաժանում պահանջողին աննպաստ ըլլան, երբ երկու կողմերէն մինն ամուսնալուծումը պահանջէ, անոր վրայ ամուսնալուծութեան որոշում կը տրուի :

Ասով հանդերձ, երբ միւս կողմ դարձեալ նախկին կեանքին վերագտնալու դժկամակի. բաժանման պատճառները եթէ նոյն իսկ բաժանում պահանջողին աննպաստ իսկ ըլլան, ամուսնալուծման որոշում կրնայ տրուիլ :

Վճիռ տրուած միջոցին 'ի նկատի պէտք է առնել բաժանումի դատին մէջ և անկէ ետք տեղի ունեցած պատճառները :

Այրըլըզ հիւքմիւնէ, մուայէն միւտտէթըն խիթամընտա պու հիւքմէ էսաս օլան հատիսէլէր մունհասէրէն թալիպին ալէյհինտէ պուլունմատրզհա գարը գօհատան կալընրզ պիրիսի թարաֆընտան թալէպ էտիլմիշ օլսա պիլէ, պօշանմայա հիւքմ էտէրլէր :

Պունուն իլէ պէրապէր տիլէր թարաֆ միւշթէրէք հայաթայ ավտէթինտէն իմթինա էտէր իսէ էսաս օլան հատիսէլէր միւնհասիւրէն թալիպ ալէյհինտէ օլսա պիլէ երինէ պօշանմա հիւքմ էտէրլէր. հիւքմ այրըլըզ տավասը էսնասընա թէհագգիւզ էտէն վէ այրըլըգտան սօնրա հատիս օլան ահվալ նազարա ալընմագ սուրէթիլէ վէրիլեր :

Après l'expiration du temps fixé pour la séparation, ou après trois ans dans le cas de séparation pour un temps indéterminé, divorce, même demandé par un seul des époux, doit être prononcé, à moins que les faits justificatifs de l'action ne soient exclusivement à la charge du demandeur. Le divorce

sera toutefois prononcé, même dans ce dernier cas, si l'autre époux se refuse à reprendre la vie commune. Le jugement sera rendu en considération des faits établis au cours de l'instance précédente et de ceux survenus depuis.

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾԵԱԼ ԿՆՈՋ ԱՆՁՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Պօշանմա իլէ այրըրան գատընըն էհվալը շախսիյէսի)

(Condition de la femme divorcée)

Յօդ. 141. — Ամուսնալուծեալ կին, իրեն նախկին հանգամանքները կը վերապահէ և իրեն նախկին ընտանեկան անունը կը վերստանայ. իսկ եթէ ամուսնացած ատեն արդէն այրի էր, ամուսնալուծման դատին հետ կրնայ պահանջել նաև որ իրեն նախորդ ամուսնոյն ընտանեկան անունը կրելու արտօնութիւնը արուի իրեն և Դատաւորն այս երկու կէտը կրնայ միասին վճռել :

Պօշանան գատըն էվլէնմէ իլէ իքթիսապ էթտիյի շէրայիթի մուհաֆագա էտէր. շու գատար քի էվլէնմէտէն էվվէլ դաշըտըղը այիլէ իսմինի թէքրար ակըր. էյէր գատըն էվլէմէնըն հիյն ագտընտա տուլ իտի իսէ քէնտի այիլէ իսմինի դաշըմասընա պօշանմա հիւքմ իլէ պիրլիքտէ միւսաստտէ էտիլէպիլիւ :

La femme divorcée est maintenue dans la condition qu'elle avait acquise par son mariage, mais elle reprend le nom de famille qu'elle portait avant la célébration du mariage dissous. Si elle était veuve au moment du mariage, elle peut être autorisée par le jugement de divorce à reprendre le nom de sa famille,

ԱՐԳԵԼՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՑ

Մէմուռնիէի միւտտէթի — Délai imposé

Յօդ. 142. — Ամուսնալուծեալ կողմերէն որն որ յանձաւոր ըլլայ, դատաւոր անոր մասին մէկ տարիէն պակաս և երկու տարիէն աւելի չըլլալու պայմանաւ կրկնամուսնութիւն կարգիւէ :

Դատաւորին վճիռով եղած բաժանման առթիւ անցած ժամանակը այս ժամանակամիջոցէն կը զեղջուի :

Պօշանմա հիւքմինտէ զապահաթլը օլան թարաֆըն եէնխտէն էվէնմէմէսի իչիւն հաքիմ, պիր սէնէտէն ազ. վէ իքի սէնէտէն ֆազլա օլմամագ իւզրէ պիր միւտտէթ թային էտէր :

Հաքիմ թարաֆընտան հիւքմ էտիլէն այրըլըզըն մուտտէթի պուևա մահսուպ է●իլիր :

En prononçant le divorce, le juge fixe un délai d'un an au moins, de deux ans au plus, pendant lequel la partie coupable ne pourra se remarier; en cas de divorce prononcé pour cause d'adultère; le délai peut être étendu à trois ans. La durée de la séparation de corps prononcée par le juge est comprise dans ce délai.

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ԱՌԹԻԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ

ՆԻԻԹԱՊԷՍ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱՊԷՍ

(Պօշանմա հալընտա թագմինաթ—Մատար վէ մանէվի
Indemnités en cas de divorce—Dommage intérêts et
réparation morale)

Յօդ. 143. — Սնմեղ պատճառներով ամուսնալուծման ենթակայ կողմ այս կամ կին, իրաւունք ունի այս

առթիւ իրեն կրած ներկայ և ապագայ տկններեւ վնաս-
ներու փոխարէն նիւթական յարմար գուժար մը հա-
տուցում պահանջել յանցաւոր եղող կողմէն :

Ասկէ ի դաս , սոյն ամուսնալուծման պարագան
կրր տյր կամ կնոջ անձնական շահերը ծանրապէս վը-
տանգելու առիթ տուած է , զտաւաւորը կրնայ բարո-
յական վնասուց հատուցում ըլլալով որոշ մէկ գումար
մըն ալ վճուել ֆուտուրող կողմին արուելու համար :

Մէվճուտ է հաթթա միւլնթազիր պիր մէնֆաա-
թը պօշանմա իւզինտէն խալէլտար օլան գապա-
հաթսըզ գարը վէ եա գօճանըն , գապահաթլը օլան
դարաթընտան միւլնասիպ պիր թազմինաթ թալէպինի
հազգը վար տրր .

Պունտան պաշգա պօշանմայա սէպէպիյէթ վէր-
միշ օլան հատիսէլէր գապահաթսըզ գարը վէ եա գօ-
ճանըն շախսի մէնֆաաթլարընը ազըր պիր սուրէթտէ
խալէլտար էթմիշ խէ մանէվի թազմինաթ նամիլէ
մուայէն պիր մէպլաղ տախի հիւքմ էտէպիլիր :

L'époux innocent dont les intérêts pécuniaires, même éventuels, sont compromis par le divorce, a droit à une équitable indemnité de la part du conjoint coupable. Si les faits qui ont déterminé le divorce ont porté une grave atteinte aux intérêts personnelles de l'époux innocent, le juge peut lui allouer en outre une somme d'argent à titre de réparation morale.

ՊԱՐԵՆԱԳԻՆ (նաֆագայ — Pension alimentaire)

Յօդ. 144. — Անմեղ եղող այր կամ կին՝ երբ այս
ամուսնալուծման հետեւանօք խիստ թշուառու-
թեան մը մասնուրի , միւս կողմ՝ նոյնիսկ ամուս-

նալուծման պատճառ տուած իսկ չըլլայ, դատաւոր իրաւունք ունի մինչև մէկ տարի անոր կարողութեան չափով պարենագին վճարելու դատապարտել ունեւոր կողմը :

Գապահաթսրզ օլան գարը հախօտ գօնա, պօշանմայ նէթիճէսի օլարագ պէօյիւք պիր եօքսու զլուզատիւշէրսէ, ալիյէրի պօշանմայա սէպէսլիյէթ վէրմէմիշ օլսա տախի, գուտրէթիլէ միւթէնասիպ պիր սուրէթտէ պիր սէնէ միւտտէթլէ նաֆագայ իյթասընա մահքիւմ էտիլէպիլիր :

Le juge peut accorder à l'époux innocent qui tomberait dans le dénuement par suite de la dissolution du mariage une pension alimentaire proportionnée aux facultés de l'autre conjoint, même si ce dernier n'a pas donné lieu au divorce.

ՀԱՍՈՅԹ — (Իրատ — Rente)

Յօդ. 145.— Թէ ըլլայ երկուստեք նախապէս պայմանագրութեամբ, թէ ըլլայ դատաւորի վճիռով, երբ որչուած է ի դէպ ամուսնալուծման փոխադարձաբար իրարու ենթարկուելիք նիւթական, բարոյական փնասուց փոխարժէք կամ թէ պարենագինի հասոյթ մը յատկացնել, ընդունելի է սոյն պայմանը, միայն թէ երբ այր կամ կին վերստին ամուսնանայ կը դադրի այն իրաւունքը պահանջելէ, ինչպէս նաև եթէ այր կամ կնոջ նիւթական թշուառութիւնը բարեքուի, կամ զգալի կերպով նուազի ինչպէս նաև վճարելու պարտաւոր եղող կողմին նիւթական կարողութիւնը եթէ նուազի, պարտական կրնայ դատարան դիմել և անոր զեղջև կամ ջնջումը պահանջել :

Պիր մուզավէլէ վէ եա հիւքմ իլէ քէնտիսինէ մա-
տի վէ մանէվի թազմինաթ է եա նափագայ օլարագ
պիր իրատ թախսիս էտիլմիշ օլան գարի վէ եա գօհա
եէնիտէն էվլէնիր իսէ պու իրատը գաթ օլունուր : Եօր-
սուզլըղի սէպէպ իլէ քէնտիսինէ նափագա թային է-
տիլմիշ օլան գարի վէ եա գօհանըն եօքսուզլըղը սէ-
պէպ իլէ քէնտիսինէ նափագայ թային էտիլմիշ օլան
գարը վէ եա գօհանըն եօքսուզլըղը զայիլ օլմուշ վէ եա
հըսս օլունաճագ տէրէճէտէ ազալմիշ իսէ մէտիւնին
դալէպի իւզէրինէ նափագայ գաթ վէ եա թէնզիլ օ-
լունուր . պօրհիւնըն մալի գուտրէթի նափագա մըգ-
տարընա նազարէն ազալտըղը սուրէթտէ տախի այնի
հիւքմ ճարի տիր :

L'époux auquel une rente viagère a été allouée par jugement ou convention, à titre de dommages-intérêts, de réparation morale ou d'aliments, cesse d'y avoir droit s'il se remarie. La pension alimentaire allouée à titre de secours sera supprimée ou réduite, à la demande du débiteur, si l'ayant droit n'est plus dans le dénuement ou si la gêne dans laquelle il se trouvait a sensiblement diminué; il en sera de même si la pension n'est plus en rapport avec les facultés du débiteur.

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՀՍՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐՈՒՄ

ՄՄՈՒՄՆԱԼՈՒՇՄԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆ

(Մալլարըն թասփիէսի պօշանմա հալինէտէ)

Liquidation des biens — En cas de divorce)

Յօդ 146. — Այր ու կին՝ իրենց ապրանքներուն և կամ կալուածներուն մատակարարութեան եղանակին մասին թէ ինչ կերպ պայման ալ որ դրած ըլլան լա-

մուսնալուծութիւնէն յետոյ չեղեալ կը համարուին, իւրաքանչիւր կրնայ ետ ստանալ զանոնք: Այս շրջանին մէջ գոյացած հատոյթները նախապէս իրենց մէջ կնքած պայմաններուն համեմատ հաւասարապէս կը բաժնուին իրենց մէջ, իսկ տեղի ունեցած վնասը եթէ կնոջ կողմէ տեղի տրուած է ու այր՝ կարենայ ապացուցանել զայն տուժուժը կնոջ կը պատկանի, իսկ եթէ ոչ՝ էրկան կը պատկանի:

Ամուսնալուծեալ այր ու կին, այլեւս իրարու ժառանգորդ չեն կրնար ըլլալ. և նոյն իսկ եթէ կտակաւ իրարու բան մը խոստացած են, սոյն իրաւունքէն ալ կը զրկուին:

Գարի գօծա, մալլարընըն իտարէսի հազգընտա հանկի ուսուլը գապուլ էթմիշ օլուր իսէ օլուն պօշանմայ վուգուընտա հէր պիրի շախսի էմվալինը կէրի ալըր, հուսուլա կէլմիշ օլան զիյատէ, գապուլ էթտիքլէրի ուսուլըն հիւքմլէրինէ թէվիիգէն արալարընտա թագսիմ օլունուր. զուհուր էտէննօգսան, գարըսի դարաֆընտան սէպէպիլէթ վէրիլտիլինի իսպաթ էթմէ տիքճէ, գօծանա այիտ տիր. պօշանան գարը գօծա պիր պիրինին գանունի մերասճի օլամագ, վէ էվլէնմէ մուգավէլէսի իլէ, վէ եա պօշանմագտան էվլէլ եաբըլմըշ էօլիւմէ պաղը պիր թասսարիւֆ իլէ թէմին օլունան մէնֆաաթլարը գայ էտէր:

En cas de divorce, chacun des époux reprend son patrimoine personnel, quel qu'ait été le régime matrimonial. Le bénéfice est réparti entre eux conformément aux règles de leur régime le déficit est à la charge du mari, à moins que celui-ci n'établisse qu'il a été causé par la femme. Les époux divorcés cessent d'être les héritiers légaux l'un de l'autre et

perdent tous avantages résultant du contrat de mariage ou de disposition pour cause de mort faites avant le divorce.

ԲԱԺԱՆՄԱՆ ՊԱՐԱԳՍՅԻՆ — (Այրըլըգ հալընտա)

(En cas de séparation de corps)

Յօդ. 147. — Ամուսնական բաժանումը տեղի ունեցած պարագային, դատաւոր՝ տնոր տեւողութիւնը և այր ու կնոջ նիւթական կայութիւնը նկատի առնելով կրնայ վաւերացնել անոնց սպրանքներու մատակարարութեան մասին նախապէս կնքած պայմանները. և կամ ջնջել զանոնք:

Իսկ այր ու կնոջմէն մինն երբ ապրանքներու բաժանումը պահանջէ, դատաւոր՝ ստիպուած է բաժնելու զանոնք:

Այրըլըգ վուգուրնտա հարիմ այրըլըղըն միւտտէթինէ, վէ գարը ու զօճանըն վազիէթլէրինէ կէօրէ մալլարընըն իտարէսի հագգընտա գապուլ էթտիքլէրի ուսուլըն ֆէսխընի վէ եա իպգասընը էմր էտէր ֆագաթ գարը վէ եա զօճատան պիրի թարաֆընտան թալէպ վուգուրնտա, հարիմ մալլարընը այրըլմագ իէ միւքէլէֆ տիր:

En cas de séparation de corps, le juge ordonne la dissolution ou le maintien du régime matrimonial en ayant égard à la durée de la séparation et à la situation des conjoints. Il ne peut refuser la séparation de biens, si l'un des époux la demande.

ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ, ԴԱՏԱԻՈՐԻՆ

ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

(Անա վէ պապանըն հուգու գը, հարիսին թագտիրի հագգը)

(Droit des parents, pouvoir d'appréciation du juge)

Յօդ. 148.— Բաժանումը կամ ամուսնալուծումը տեղի ունեցած պարագային, դատաւոր զաւակաց մասին հայր ու մայրն ունկնդրելէն ետք, ազոյ խնամակալութեան և անոնց ու ծնողաց մէջ ըլլալիք անձնական յարաբերութիւններու մասին պէտք եղած տնօրինութիւնները կ'ընէ :

Զաւակները որ կողմին որ յանձնուելու որոշում արուի, միւս կողմ ըստ կարողութեան պարտաւոր է մասնակցելու անոնց ապրուստի և կրթութեան ծախսերուն, զաւակներու հետ յարաբերուելու իրաւասութիւնը վերապահուած է իրեն(*) :

Պօշանմա վէ եա այրըլըգ վուգուընտա հաքիմ անա վէ պապասի ախյնէտիրքտէն սօնրա հագգը վիլայէթին իսթիմալընա վէ անա պապա իլէ չօհուգլար արասընտաքի շախսի միւնասէպէթլէրէ տայիր իգթիգա էտէն թէտպիրլէր իթթիխազ էտէր : Չօհուգ քէնտիսինէ թէվաի էտիրմէմիշ օլան դարամի գուտրէթինէ կիօրէ օնըն ինֆազ վէ թէրպիյէ մասրաֆլարընա իշթիրաք էյլէմէքլէ միւքէլլէֆ տիր : Չօհուգ իլէ իյհապ հալա մուվաֆազ սուրէթտէ շախսի միւնասըպէթտէ պուլընմազ հագգընը հայիգ տիր :

(*) Ուզած ատեն իրեն զաւակը տեսնելու իրաւունք ունի միւս կողմ եթէ զայն ցուցնելու դժկամակի կրնայ ոստիկանութեան միջոցաւ բերել տալ ու տեսնուիլ զաւակին հետ Ծ. Թ.

En cas de divorce ou de séparation de corps, le juge prend les mesures nécessaires concernant l'exercice de la puissance paternelle et les relations personnelles entre parents et enfants, après avoir entendu les père et mère et, au besoin, l'autorité tutélaire. Celui des parents auquel les enfants ne sont pas confiés est tenu de contribuer, selon ses facultés, aux frais de leur entretien et de leur éducation. Il a le droit de conserver avec eux les relations personnelles indiquées par les circonstances.

ՆՈՐ ԳԷՊՔԵՐ — (ԵՆԻ հատիսէլէր)

(Faits nouveaux)

Յօդ. 149. — Հօր կամ մօր սւրիշի մը հետ ամուսնութիւն կնքելուն և կամ սւրիշ տեղ մը երթալուն և կամ մահ պատահելուն պատճառաւ զաւակը երեսի վրայ մնացած պարտաւային. դատաւոր՝ ինքնաբերաբար և կամ ծնողքներէն մէկուն պահանջին վրայ, ազուն հողամութեան մասին պէտք եղած միջոցները կը անօրինէ.

Անա վէ պապանըն պաշգասը իլէ էվէնմէսի, պաշգաս երէ կիթմէսի, էօլուսի կիպի պիր հալըն թէհատախսինտէ, հաքիմ, բէսէն վէ անա վէ պապատան պիրինըն թալէպի իւզէրինէ հատիսէնըն իզթիզա էթտիրտիլի թէտալիրլէր իթթիխազ էտէր:

À la requête de l'autorité tutélaire ou de l'un des parents, le juge prend les mesures commandées par des faits nouveaux, tels que le mariage, le départ, la mort du père ou de la mère.

ԱՄՈՒՍՆԱՂՈՒԾՈՒՄ ԵՒ ԴԱՏԱՎՍՐՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿՐ

(Պօշանմա վէ սետու մուհաքէմիսի — Procédure)

Յօդ. 150. — Ամուսնալուծման և կամ բաժանման դատերու մէջ, դատաւոր՝ հետեւեալ կանոնը յարգելու պարտաւոր է:

1. Դատաւոր՝ ամուսնալուծութեան և կամ բաժանման մասին ցոյց տրուած դրական փաստերը ունկնդրելէն ետք, անոնց ճշմարտութեան մասին իրեն խզճով մինչևս որ կատարեալ համոզում չը գոյացնէ վճիռ պէտք չէ որ տայ:

2. Դատաւոր՝ խնդրի ստուգութեան մասին թէ ըլլայ ինքնաբերաբար, թէ ըլլայ երկուստեք մէկին պահանջման վրայ ուէ կողմին երգում չը կրնար տոաջարկել. ինչպէս նաև երզմնակերպ հաւաստումները:

3. Դատաւոր՝ պարտաւոր չէ այր ու կնոջ ըրած յայտնութիւններով սահմանափակուելու:

4. Դատաւոր՝ կատարելապէս ազտ է ներկայացած ապացոյցները ըստ արժանւոյն գնահատելու:

5. Այր ու կնոջ մէջ բաժանուելու առթիւ նախապէս կնքուած պայմանները մինչևս որ դատաւորին կողմէ չը վաւերացուի յարդի չէ:

Պօշանմա վէ ես այրըլըգ տավալարընտա հաքիմ, աշալըտաքի գայտէլէրէ բայէթլէ միւրէլլէֆ տիր. 1. Հաքիմ, պօշանմա վէ ես այրըլըգ իւլին սէպէպ կէօսթէրիլէն հատիսէլէրին մէվճուտիլէթլէրինէ վինտանէն գանի օլմատրգեա սապիթ աոտ էթմէզ: 2. Հատիսէլէր հագգընտա կէրէք բէսէն վէ կէրէք դարաֆէյըն թալէպի իլէ եմին թէքլիֆ օլունամայանազը կիպի, եէմին մագամընա գաիմ պէյանաթտա պուլունմասը տախի իսթէնիլմէզ: 3. Թարաֆէյըն պու պապոտա սէպգ էտէճէք հէր տիւրլի իրատլարի տախի հաքիմի թագեէտ էթմէզ: 4. Հաքիմ, պէյանաթթը սէրպէսթ թագտիր էտէր: 5. Պօշանմա վէ ես այրըլըըն ֆէսխի հիւքիլէրինէ տայիր թարաֆէյն արասընտա ագտ էտիլէն մուգավէլաթթը հաքիմըն թաստիգընի իզթիրան էթմէտիքճէ միւթէպէր օլմագ:

La procédure en matière de divorce est réglée par le droit cantonal, sous les réserves suivantes. Le juge ne peut retenir comme établis les faits à l'appui d'une demande en divorce ou en séparation de corps que s'il est convaincu de leur existence.

Le serment ne peut être déféré sur ces faits ni à l'une ni à l'autre des parties et la même règle s'applique à l'affirmation solennelle tenant lieu de serment.

Les déclarations des conjoints, de quelque nature qu'elles puissent être, ne lient pas le juge.

Le juge apprécie librement les preuves.

Les conventions relatives aux effets accessoires du divorce ou de la séparation de corps ne sont valables qu'après leur ratification par le juge.

Հ Ի Ն Գ Ե Ր Ո Ր Դ Գ Լ Ո Ւ Խ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԷՎԼԷՆՄԷՆԻՆ ՈՒՄՈՒՄԻ ՀԻԻՔՄԼԷՐԻ

DES EFFETS GÉNÉRAUX DU MARIAGE

Գարը գոճա հազը վէ պօրճլարը

ԻՐԱՒՈՒՆԲՆԵՐ ԵՒ ՊԱՐՏՔԵՐ ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋ

(Droits et devoirs, des deux époux)

Յօդ. 151.— Պսակի արարողութիւնը կատարուելէն ետք, ամուսնութիւնն հաստատուած կը համարուի:

Այն օրէն սկսեալ, այր ու կին ընտանեկան երջանկութիւնը միասին ապահովելու և զաւակաց տպրոստի և կրթութեան հոգածութեան պարտականութիւնները միասին ստանձնած կ'ըլլան:

Այր ու կին իրարու փոխադարձօրայ հաւատարիմ մնալու և իրարու օգնելու պարտաւոր են :

Էվէնմէ մէրասիմիներն իճրասիլէ , էվիլիբ պիրլիյի վիւճիւտ պուլուր , Գարի զօճա եքաիկէրինէ զարշը պու պիրլիյըն սատաէթի մի թահիտէն թէմին , վէ չօճուգլարըն իյաշէ վէ թէրպիյէսինէ պէրապէրճէ իհիմամ էթմէք խուսուսլարընը իլթիզամ էթմիշ օլուրլար զարի զօճա , պիր պիրընէ սատագաթ վէ միւզահէրաթ իլէ միքէլէթ տիր :

La célébration du mariage crée l'union conjugale. Les époux s'obligent mutuellement à en assurer la prospérité d'un commun accord et à pourvoir ensemble à l'entretien et à l'éducation des enfants. Ils se doivent l'un à l'autre fidélité et assistance.

ԱՅՐ — (Գօճա — Du mari)

Յօդ. 152. — Այր՝ տան վարիչ նախագահն է , բնակավայրի ընտրութիւնը ընելու , կին և զաւակները ըստ յարմարագոյնին սնուցանելու պարտք ու իրաւունքը իրեն կը պատկանի :

Էվըն ինթըխասպը , գարի վէ չօճուգլարըն միւնասիպ վէճիլէ , իյաշէսի անա ալիտ տիր :

Le mari est le chef de l'union conjugale. Il choisit la demeure commune et pourvoit convenablement à l'entretien de la femme et des enfants.

ԿԻՆ — (Գարը — De la femme)

Յօդ. 153. — Կին՝ էրկան տոհմային անուներ կը կրէ , կին՝ ընտանեկան երջանկութիւնը ապահովող պէտքերու մէջ՝ իրեն կարողութեան չափով էրկան օգ-

նելու պարտուոր է, և միանգամայն անոր խորհրդականն է, տան ներքին գործերը կնոջ կը վերաբերի:

Գարը զօճանըն այլի է իսմինի դաշըր, գատըն միւշթէրէք սասատէթի թէէմին խուսուսընտա կիւճի կիթտիյի գատար զօճասընըն մուսվին վէ մի շավիրի տիրէվէ գատըն պագար:

La femme porte le nom et acquiert le droit de cité de son mari. Elle lui doit, dans la mesure de ses forces, aide et conseil en vue de la prospérité commune, Elle dirige la ménage.

ՏԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՅԶՈՒԹԻՒՆ, ԷՐԿԱՆ ԿՈՂՄԷՆ

(Պիրիյին թէսիլի, զօճա տարաֆընտան)

(Représentation de l'union conjugale, Par le mari)

Յօդ. 154. — Այր տան ներկայացուցիչն է, ստացուածքնիրու մատակարարութեան մասին անձնապէս պատածխանատու է:

Պիրիյի, զօճա թէմսիլ էտէր. մալարընի իտարէ խուսուսընտա գարի զօճա հանկը ուսուլը գագուլ էթմիշ օլուր իտէ զօճա, թասսարուֆլէրընտան շախսէն մէսուլ տիր:

Le mari représente l'union conjugale. Il s'oblige personnellement par ses actes, quel que soit le régime matrimoniale.

ԿՆՈՋ ԿՈՂՄԷ — (Գարը թարաֆընտան)

(Par la femme, Ses droits, Leur objet)

Յօդ. 155. — Տան ամենօրեայ պէտքերու մասին կինն ալ էրկան պէս տան ներկայացուցչութեան իրա-

ւասու թիւններ կը վայելէ . այս պարագաներու առթիւ իրեն ընծայուած իրաւասութեան սահմանը չանցնելու և էրկան կողմէ նախապէս արգիլուած չըլլալու պայմանաւ ուրիշներու հետ իրեն կատարած գործառութիւնէն այր պատասխանատու է , իսկ սոյն կնոյ հետ գործառութիւն ունեցող անձը պէտք է գիտակ ըլլայ թէ , կինն արգիլուած է այդ իրաւասութիւնէն թէ ս'չ , և կամ իրեն կատարած գործատութիւնը կնոջ մը իրաւասութեան սահմանին մէջ կը պարունակէ՞ թէ ոչ :

Էվըն տայիմի ինթիյաճլարը իչիւն զօճա կիպի գատըն տախի պիլիլի թէմսիլ հազընի հայիզ տըր , Գարընըն էշխասի սալիսէ թարափընտան մաալիւմ օլու նապիլէճէք սուրէթտէ սէլահիյէթընի թէճալուզ էթմէյէն թասարուփլէրընտան , զօճա մէսուլ տըր :

L'union conjugale est représentée, pour les besoins courants du ménage, par la femme comme par le mari. Le mari est tenu des actes de la femme, en tant qu'elle n'excède pas ses pouvoirs d'une manière reconnaissable pour les tiers.

ԻՐԱՎԱՍՈՒԹԵԱՆ ԶՆՁՈՒՄԸ — (նէզի)

(Déchéance)

Յօդ. 156. — Կին մը երբ օրէնքով իրեն ընծայուած իրաւասութիւնը չարաչար գործածէ և կամ զայն գործադրելու կարողութենէն զուրկ ըլլայ , այր՝ իրաւունք ունի մասամբ չափաւորելու այդ իրաւասութիւնը կամ իսպառ արգիլելու :

Այս արգիլումը մինչև որ նօսարին կողմէ պաշտօնապէս չը հրատարակուի, ընդունելի չէ . և այս գործառութեան մէջ բարի գիտաւորութեամբ վարուող անձանց հանդէպ վաւերական չէ :

Գարը, գանուկն հայիզ օլտուղը թէմսիլ սէլահիյէթընի սուկ իսթիմալ էտէր, հալսուտ իսթիմալընտան աճիզ օլտուր իսէ գօճա, պու սէլահիէթի քէնտիսինտէն թէմամէն վէ հա գըամէն նէզի էտէր: Պու նէզի քիսթիպ ատիլ մարիֆէթէյլէ իլան էտիլմէտիքճէ հիւանինիյէթ սահիպի էշիսասը սալիսէնէ գարշու հիւքմ իֆատէ էթմէզ:

Le mari peut retirer tout ou partie des pouvoirs de la femme, lorsqu'elle abuse de son droit de représenter l'union conjugale ou est incapable de l'exercer, Ce retrait des pouvoirs de la femme n'est opposable aux tiers de bonne foi qu'après avoir été publié par l'autorité compétente.

ԻՐԱՆԱՍՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒՄ

(Սէլահիյէթին իյատէսի)

(Révocation de la déchéance)

Յօդ. 157. — Կին՝ հրք դատաւորին դիմելով բողոքէ իրեն ամուսնոյն կողմէ իրեն մասին ի դորճ դրուած արգելքի ապօրինութեան դեմ, և կարենայ հաստատել անոր ապօրինութիւնը, դատաւոր կրնայ վերստին վերադարձնել զայն:

Եթէ սոյն կապուածը նախապէս յայտարարուած է վերադարձումն ալ պէտք է յայտարարել նմանապէս:

Հաքիմ, գարընըն դալէպի իզէրինէ. նէզըն սէպէպսըզ օլտուղընը իսպաթ էթմէսի շարթ իլէ սէլահիյէթընի իյատէ էտէր: Նէզի իլան էտիլմիշ իսէ, իյատէ գարարընի տախի իլան օլունըր:

A sa demande, la femme est réintégrée dans ses droits par le juge, si elle établit que sa déchéance

n'est pas justifiée. Cette décision est publiée, si la déchéance l'a été.

ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՐՁԱԿՈՒՄ

(Սէլահիյէթին թէվսիի)

(Pouvoirs exceptionnels)

Սօդ 158. — Այր՝ մինչեւ որ ուղղակի և կամ անուղղակի կերպով իրեն կնոջ արածնութիւնն չը տայ, կին՝ իրեն ունեցած օրինական իրանասութեան սահմանէն դուրս չը կրնար ելնել :

Գօճա սըրահէթէն վէ եա զըմնէն իզըն վէրմէտիքնա գարը, գանունէն հայիզ օլտուզը թէմսիլ սէլահիյէթընը թէճավուզ էտէմէզ :

La femme ne peut exercer des pouvoirs plus étendus qu'avec le consentement exprès ou tacite du mari.

ԿՆՈՋ ԱՐՈՒԵՍ ԿԱՄ ԱՐՀԵՍ

(Գարընըն մէսլէք վէ եա սէնսաթի)

(Profession ou industrie de la femme)

Յօդ. 159. — Այր ու կին իրենց ստացուածքները մտտակարարելու դործին մէջ՝ նախասպէս թէ ինչ կերպ պոյժման ալ դրած ըլլան. կին՝ էրկան ուղղակի կամ անուղղակի արտօնութեամբ դործի մը և կամ արհեստի մը կրնայ աշխատիլ :

Էրիկ՝ արտօնութիւն տալու դժկամակոծ պարագային, կին երբ դատարան զիմելով կարհնայ հոստոտել որ իրեն աշխատութիւնը իրենց և իրենց պարագաներու բարօրութեան օգտակար է, դատաւոր կրնայ արտօնել պահանջուած արտօնութիւնը :

Այր երբ արգիլէ իրեն կին ուէ աշխատութենէ մը , պէտք է որ նօսարին միջոցաւ յայտարարէ զայն , ապա թէ ոչ այդ պարագայի մէջ բարի գիտաւարութեամբ վարուող ուրիշներու հանդէպ զօրութիւն չունի :

Գարը գօճա մալարընը խտարէ իչին հանկի ուսուրը գապուլ էթմիշ օլուրսէ օլսուն , գարը գօճանըն սըրահաթէն վէ եա զըմնէն միւսատէսի իլէ պիր իշ վէ եա սանաաթ իլէ իշթիղալ էտէպիլիր . գօճանըն իգնտան իմթինաի հալընտա դարը , քէնտիսընըն պիր իշ վէ եա պիր սանաաթ էթմէսի պիրլիըն վէ եա պիւթըն այիլէնին մէնֆաաթի իհապի օլտըղընը իսպաթ էտէր իսէ , պու իզն , հաքիմ թարաֆընտան վէրիլէպիլիր , գօճա գարըսընի պիր իշ վէ եա սանաաթ իլէ իշթիղալընտան մէն էթտիլի թագաիրտէ , քէյֆիլէթ քեաթիպ ատըլ մարիֆէթիլէ իլան էլլէմէաիքճէ հիւսնի նիլէթ սահիպի էշխասը սալիսէսէ գարըը հիւքմ իֆաւտէ էթմէգ :

La femme a le droit, quel que soit son régime matrimonial, d'exercer une profession ou une industrie avec le consentement exprès ou tacite du mari. Si le mari refuse son consentement, la femme peut être autorisée par le juge à exercer une profession ou une industrie lorsqu'elle établit que cette mesure est commandée par l'intérêt de l'union conjugale ou de la famille. La déffense faite par le mari n'est opposable aux tiers de bonne foi qu'après avoir été publiée par l'autorité compétente.

ԴՍՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՁԵՌՆՀԱՍՈՒԹԻՒՆ

(ԽՈՒՍՈՒՄԷՔ ԵՎ ԻՒՔ — Droit d'ester en justice)

Յօդ. 160. — Այր ու կին՝ իրենց սաադուածքներու մատակարարութեան գործին մէջ՝ թէ ինչ կերպ որ ալ

պայմանաւորուած ըլլան, կին՝ իրեն վերաբերեալ անձնական ինքրոյն մասին ձեռնհաս է դատարան դիմելու. իսկ իրենց ստացուածքի մասին ուրիշներու հետ ծագած դատերու մէջ այր՝ ներկայացուցիչն է իր կնոջ:

Գաշը վէ գօծա մալարընը իտարէ իջին հանկը ուսուլը գապուլ էթմիշ օլուրսա օլսուն, խոսումէթ էհիլէթի հայիզ տիր. շու գատար քի էմվալը շախսի-ճէսի հագգընտա էշխասը սալիսէ իլէ միւթէհատիս տավալարտա գարը գօծա թէմսիլիլէ միւքէլլէֆի տիր:

La femme, quel que soit son régime matrimonial, est capable d'ester en justice. Toutefois, le mari a seul qualité pour la représenter dans ses contestations avec des tiers relativement à ses apports.

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ — (Պիրլլյին հայաթը)

(Mesures prstectrices de l'union conjugale, En général)

Յօդ. 161. — Այր ու կնոջմէն մինն՝ ելլէ թերանոյ իրեն ամուսնական պարտականութիւնները կատարելուն մէջ, և կամ թէ միւսին կեանքը վտանգի, կամ անոր արժանապատուութիւնը վնասի ենթարկող վարձանց մէջ գտնուի, ենթակայ կողմ կրնայ դիմել դատաւորին. դատաւոր՝ յանցաւոր եղող կողմը ուղղութեան կը հրաւիրէ. եթէ ասոր ալ անսատտէ, դատաւոր այն պարագային ամուսնական կեանքի բարօրութեան համար օրինաց տրամադրած միջոցները կրնայ ի գործ դնել:

Գարի գօծատան պիրի, այլլէ վազիֆէլէրինի ինմալ էտէր, հախուտ տիյէրի թէհիլքէե է վէ եա խէլալէթէ վէ եա գարարա մատրուզ պըրագըր իսէ. միւթէէսիր օլան թարաֆի հաքիմին միւտախէլէսինի թալէպ էտէպիրի: Հարիմ գապահաթըր օլան թարաֆա վազիֆէլէրինի իսթար էտէր, պու իսթար սէմէրէսըզ

գալըր իսէ պիրիյըն մէնափիինի սիւանէթէն գանուն-
տա մուայէն թէապիրլէր իթթիսագ էլլէր :

Lorsqu'un des époux néglige ses devoirs de famille ou expose son conjoint à péril, honte ou dommage, la partie lésée peut requérir l'intervention du juge. Le juge cherche à ramener l'époux coupable à ses devoirs et, s'il n'y résusil pas, prend les mesures prévues par la loi pour sauvegarder les intérêts de l'union conjugale.

ԱՄՈՒՄՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ԴԱԳԱՐՈՒՄ

(Միւշթէրէի հայաթըն թասդիլի—Suspension de la vie commune)

Յօդ. 162.— Այր ու կնոջմէն որն որ ըլլայ, երբ տեսնէ որ սոյն ընկերակցական կեանքի առթիւ իրեն առողջութիւնը, արժանապատուութիւնը և կամ գործին յառաջդիմութիւնը լրջօրէն վտանգի ենթարկուած է. այս շրջանի մէջ կրնայ տռանձին բնակավայր մը ընարել իրեն :

Բաժանման կամ ամուսնալուծութեան դատ տեղի ունեցած պարագային, իւրաքանչիւր ազատ է առանձին ապրելու մինչև դատի վախճան :

Այր ու կնոջմէն մինն երբ դատաւորին դիմելով քաժանուժ պահանջէ և յետ քննութեան արդարացի տեսնուի իր պահանջը, դատաւոր կ'որոշէ թէ մին միւսին որքան պարենագին վճարելով պէտք է օժտնդակէ անոր :

Գարի զօճատան հէր պիրի, միւշթէրէք հայաթըն տէվամի իւզընտան, սըհաթի, շէօհրէթի վէ հա իշին թէրագգիսի հիտտի սուրէթտէ թէհլիքէ տիւշտիյի միւտէթնէ այրը պիր մէսքէն էտինէպիլիր : Պօշանմա վէ հա այրըլըգ տավասի իգամէ էտիլտիքտէն սօնրա գարի վէ զօճատան հէր պիրի տավա տէվամ էթտիքնէ

տիլէրինտէն ալրը եաշամագ հագընի հայիգ տիր Գարի զօնատան պիրի թալէպ էտէր վէ ալրը եաշամագ քէ-
ֆիլէթտէ հագլի օլտր իսէ. հաքիմ հանկիսի դարաՖըն-
տան տիլէրընըն իյաշէսի իլին նէ մըզտար մուավէ-
նէթտէ պուլունանալը թաային էտէր :

Un époux peut avoir une demeure séparée, aussi longtemps que sa santé, sa réputation ou la prospérité de ses affaires sont gravement menacées par la vie en commun. Chacun des époux a le droit, après l'introduction d'une demande en divorce ou en séparation de corps, de cesser la vie commune pendant la durée du procès. A la demande de l'un des conjoints et si la suspension de la vie commune est justifiée, le juge règle les subsides à verser par l'une des parties pour l'entretien de l'autre.

ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋ ՊԱՐՏԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՄԻՋՈՅՆԵՐ

(Դարը վէ զօնանըն պորճլըարընա այիա թէտպիրլէր) —

(Mesures relatives aux débiteurs des époux)

Յօդ. 163. — Այր՝ երբ թերանայ իրեն ընտանեկան պարտականութիւնները կատարելուն մէջ, կին դատաւորին զիմում բրած պարագային դատաւոր անոնց մատակարարութիւնը թէ ինչ կերպ ալ որ որոշուած ըլլան, իրաւունք ունի հրամայել թէ ըլլայ այր կնոջ պարտականներուն, թէ ըլլայ ուղղակի էրկան պարտականներուն որ իրենց պարտքերէն մաս մը և կամ ամբողջովին վճարեն կնոջ :

Գօնա, այիլէ վագիֆէլէրինի իհմալ էտէր իսէ զարը զօնանըն մալլարընը իտարէ խուսուսընտա զապուլ էթտիրլէրի ուսուլ նէ օլտր իսէ օլսուն հաքիմ, զարը վէ զօնանըն պորճլիլէրինէ պորճլարընըն, թէմամնի վէ հա պիր գըսմընը էօտէմէլէրինէ էմը էտէր :

Lorsque le mari néglige ses devoirs de famille, le juge peut, quel que soit le régime matrimonial, prescrire aux débiteurs des époux d'opérer tout ou partie de leurs paiements entre les mains de la femme.

ԴԱՏԱՎՃՌՈՎ ԵՂԱԾ ՆԱԽՑԵՍՈՒԹԵԱՆՑ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՄԻՋՈՅ

(Գազայի թէտպիրլէրին միւտաւթի)

(Durée des mesures judiciaires)

Յօդ. 164. — Դատաւորին ձեռք տաած նախատեսական միջոցներուն տեղի տուող պատճառները երբ վերջ գտնեն, այլեւս դատաւոր կրնայ այր կամ կնոջ պահանջին վրայ իր տուած վճիռը եւ առնել:

Հարիւր դարաւիճնտան ակընան թէտպիրլէր, սէպէպլէրընըն զէվալի հալլնտա գարի զօճաւան պիրինըն դալէպ իլէ բէթ օլունըր:

Les mesures prescrites par le juge sont rapportées, à la demande de l'un des époux, lorsque les causes qui les ont déterminées n'existent plus.

ԲՈՆՈՒԹԵԱՄԲ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԸՆԴՀ. ԿԱՆՈՆՆԵՐ

(Ճէպրի ինրա, ումումի զայալէր)

(Exécution forcée, Règle générale)

Յօդ. 165. — Այր ու կին՝ իրենց միուրիան շրջանին ասեն, բացառեալ օրինաց դրամադրած իրաւատութիւններէն, մնացեալ խնդիրներու մէջ իրաւունք չունին դատարանի դիմելու և իրարու վրայ ճնշում բանեցընելը խնդրելու:

Իսկ օրինօք ճնշումը պահանջել այն ասեն կրնայ ընդունելի ըլլալ, երբ այր ու կնոջմէն մին իրեն ենթակայ եղած վնասին վտխարէմէրը պահանջելու իրաւունք ունեցած պարագային, ուրիշի մը կողմէ ալ ուրիշ առ-

թիւ էրկոսն վրայ դատ բանալով ննանկութիւն պահանջուած է և կամ արգիլման տակ առնելու. ձեռնարկ եղած է:

Գարի զօճա էվլէնմէ տէվամի միւտէթընճա գանունէն մուայէն էհվայ խարիճինտէ հէքտիկէրինէ գարշու ճէպր իճրա դալէպընտա պուլընամազ, Գանունէն ճէպրի իճրա հայիզ օլան էհվարտա տախի գարի զօճատան պիրիինըն տիլէր դարամի եիւզինտէն օլրատըզը զիեան դարամի հագգընտա իփլաս վէ եա սէմէրէսըզ գալան հաճըզտա ճարի մահրուամիլէթլէրինի մի սթէլզէմ օլմազ.

Les époux ne peuvent pendant le mariage requérir l'exécution forcée l'un contre l'autre que dans les cas prévus par la loi. La privation des droits civiques pour cause de saisie infructueuse ou de faillite n'est pas encourue par suite des pertes que l'un des époux a subies du chef de l'autre.

ԲԱՅԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ԵՐԲ ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋՄԷՆ

ՄԻՆՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆ ԸՂԱՍՅ

(Խսթիսնարար, գարի զօճատան պիրի պօրճը իսէ)

(Exceptions, Si l'un des époux est débiteur)

Յօդ. 166.— Այր ու կնոջմէն մինն եթէ ուրիշներու պարտական ըլլալուն պատճառաւ իրեն վրայ դատ մը բողուի. ու սնանկութիւնը տեղի ունենայ այն պարագային այր ու կնոջմէն որն սր պահանջ մը ունի կըրնայ դատարան գիմելով մասնակցիլ սնանկութեան մասային:

Գարի զօճատան պիրի այլէյընտէ պիր շախաի սալիս դարամիթընտան իճրա թմաքիպաթընայ պաշլանմիշ օլտըր իսէ, տիլէրի քէնտի հագընտան տօլայի հաճգ վէ եա իփլաս մասատընա իշթիրաք էտէպիլիր:

Lorsque des poursuites sont exercées contre l'un

des époux par un tiers, l'autre conjoint peut participer à la saisie ou intervenir dans la faillite.

ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋՄԷՆ ՄԻՆՆ ԵԹԷ ՊԱՀԱՆՋԱՏԷՐ ԸՂԼԱՅ

(Գարը գօճատան պիրի ալաճագլը իսէ)

(Si l'un des époux est créancier)

Յօդ. 167. — Այր ու կնոջմէն մինն հրը ուրիշներու կողմէ իրեն ապրանքներու վրայ արգելում գրուի և գանուած ապրանքները պարտքեր գոցելու անբաւակօն ըլլայ, պայմանաժամը չը լրացած պահանջը այժմէու-թիւն ստանալով պայմանուած ժամանակամիջոցին այլ-եւս կարեւորութիւն չըլլալով այն պարագային, այր ու կնոջմէն մինն կրնայ զիմել և իրեն ժամանակցութիւնը խնդրել ժառանգէն, կամ արգիլման տակ տանել տալ :

Գարի գօճատան պիրի հաճգ սուրէթ իլէ թաազիպէ տիւչար օլուպ տա մալլարի պօրճընի իյֆախա քեաֆի կէլմէտիյի թագադիրտէ տիյէրընտէքի ալաճագլարը մուաճէլիէթ քէսպ էտէր, վէ հաճգ էտէպիլիր, Գարը գօճատան պիրիներն իֆիյասի հալընտա տիյէրընըն ալաճագլարը իֆիյաս մասսարնա տախիլ օլուր :

En cas d'insuffisance des biens d'un conjoint poursuivi par voie de saisie, ses créances contre l'autre époux deviennent exigibles et peuvent être saisies. Si l'un des époux est déclaré en faillite ses créances contre son conjoint tombent dans la masse.

ՍՍԱՅՈՒԱԾՔՆԵՐՈՒ ԲՍԺԱՆՄԱՄԲ ՊԱՐԵՆԱԳԻՆՈՒ

ԳԱՆՋՄԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆ

(Մալ այրըլը իլէ իյաշէ պէտէլէրինին թահսիլի հալընտա)

(En cas de separation de biens et de recouvrement de subsides)

Յօդ. 168. — Այր և կնոջ մէջ ամէն տանն օրէնքով և դատաւորի վճիռով ստացուած քներու բաժանումի ճնշումի պահանջումը կրնայ ըլլալ, այս պարագային

մէջ դատաւոր բաժանուով հետ միասին կը վճռէ նաև այր և կնոջ իրարու փոխադարձաբար վճարելու պէտք եղած պարենագինի քանակը :

Գանունի վէ գազայի մալ այրը լըզըն թէն ֆիզի իջիւն հէր զէման ճէպը իճրասի դալէպ օլունապիլիը : Հարիմ գարարը իլէ դարը զօճատան պիրինա իյաշէ իչիւն մուայէն մուավէնէթ մրգտարընըն թահսիլի հագգընտա տախի պու հիւքմ թադպիգ օլունուր :

ԱՅՐ ՈՒ ԿՆՈՋ ՄԷՋ ԵՂԱԾ ԻՐԱՒԱՆՅ

ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԻՐԿԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ

ԸԼԼԱԼԻՖ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Գարը զօճա արասընտաքի հուգուզի մուամէլէլէր վէ զօճա

լէհինէ իճրա օլունան մուամլլէլէր)

(Actes juridiques entre époux et dans l'intérêt du mari)

Յօդ. 169. — Այր ու կնոջ մէջ՝ ամէն առթիւ իրաւական տիրապետութիւն ընդունելի է. կնոջ իրեն սեպհական: Եղող և կամ սմուսնոյն հետ ընկերակցաբար եղած ստացուածքներու առթիւ եղած տիրապետական իրաւասութիւնները մինչև որ հաշտաբար դատաւորի վճռով չը վա երացուի ընդունելի չէ :

Կնոջ կողմէ ի նպաստ իրեն էրկան ուրիշներու հանդէպ ստանձնած պարտականութեանց մասին ալ նոյն օրինաց արամադրութիւնը գործադրելի է :

Գարի զօճա արասընտա հէր նէվի հուգուզի մէսարըֆի հայիգ տիր. գարընըն շախսի մալլարընա, վէ հա մալ օրթագըլըր ուսուլընա թապի մալլարա տայիր գարի զօճա արասընտաքի հուգուզի թէսարրուֆլար սուլի հարիմի դարաֆրնտան թաստիգ օլունմատրգճէ միլթէպէր օլմազ: Գօճա մէնֆասաթընա օլարագ գարի թարաֆընտան շախսի սալիսէ գարշու իլթիզամ օլունան վաճիպէլէր իչիւն տախի հիւքմ պէօլլէ տիր :

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ,

Մեռնողին ժառանգութիւնը իրեն մանչ և ազջկան կ'իյնայ հաւասարապէս: Իսկ եթէ մեռնող՝ այր և կամ կին մը ձգէ. առնք $\frac{1}{4}$ կ'առնեն ժառանգութենէն մնացեալը զաւակաց կը արժի:

Մեռնողէ մը տաջ մեռած զաւակի մը զաւակներ (թոռներ) իրենց հօր տեղ կ'անցնին և անոր բաժին կըստանան. զոր վերջէն կը բաժնեն իրենց մ'ջ հաւասարապէս:

Մեռնող՝ զաւակ չունեցած պորտադային իրեն հայր ու մայր կ'առնեն հաւասարապէս: Եթէ հայր մայր չունենայ մեծ հայր և մեծ մայր կ'առնեն հաւասարապէս մեռնող եթէ ոչ զաւակ ոչ հայր կամ մայր ոչ ալ մեծ հայր ու մայր ունենայ. հօր և մօր ժառանգորդներ ամբողջ ժառանգութեան կը տիրանան:

Մեռնողին եթէ վերոյիշեալ արեւակից ժառանգորդներ չըլլան մօր կողմէ: Եղած ազգականներուն կ'անցնի:

Մեռնողին այր կամ կին ողջ եղած պորտադային երբ զաւակներէն մէկն մեռնի. ազատ են ուղեն ժառանգութեան $\frac{1}{4}$ մասը կ'առնեն, ուղեն ձգուած հասոյթներէն ($\frac{1}{2}$) կէսը կ'առնեն շարունակարար:

Ինչպէս նաև այս մասին ազահոյութիւն կրնան պահանջել միւս ժառանգորդներէն, եթէ ասիկա կուրելի չըլլայ, կրնան պահանջել որ մեռնողին ձգած որոշ մէկ հասոյթը իրենց յատկացուի:

Ի վերայ այս ամենայնի, ազատ են այս միջոցը ձրգելով իրենց որոշ $\frac{1}{4}$ բաժինը տանելով ձեռնթափ ըլլալ:

Մեռնող՝ եթէ սեէ ազգական մը չը ձգէ. մեծ հօր

ԾՆԵՑՔ. — Թաւգմանիչեմ Յերագոյ օրէնքները համառօտապէս կը դնեն մանրամասնութիւնները պահելով յաջորդելիք Բ. մասին:

և մօր կողմէ մերձաւոր եղող ազգականներ / իրաւունք
ունին օգտուել անոր հասոյթներէն . բայց ստացուած-
քին տիրութեան սեփականութիւնը կանցնի կառավա-
րութեան : Որոնց մահուանէ վերջ , հասոյթներով ՚լիս-
սին բացարձակապէս կ'անցնի կառավարութեան :

ԿՏԱԿ ԵՒ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՕՃԱԽ (Վասիլէթ այլիէ եիրար)

Մէկն կրնայ իրեն ստացուածքները ուղած չափով և
քանակութեամբ կտակել սեւէ բարեպաշտական հաստա-
տութեան վր . Նոյնպէս նաև իրեն բնակավայրը կտակել
իրեն ժառանգորդներուն որ մինչև վերջ անբաման
բնակին անոր մէջ , և չը կարենան ծախել . ինչպէս նաև
ուրիշներ չը կարենան ծախել զայն , բայց պայմանաւ որ
նախապէս զայն յայտարարէ կառավարութեան և հոն
արձանագրել տայ , և իրեն պարտքերը վճարած ըլլայ :

ՈՐԳԵԳՐՈՒԹԻՒՆ (Էվլատ էտինմէ)

Անդաւակ մէկն կրնայ ուրիշ զաւակ մը որգնգրու-
թեան առնել . պայմանաւ որ որգեգրող անձառնուող
40 տարեկան ըլլայ և որգեգրելիք զաւակէն 18 տարի
մեծ ըլլայ : Եւ այս որգեգրումը պետական տոմարի մէջ
արձանագրուի :

Որգեգիրը ժառանգական խնդիրներու մէջ բուն զա-
ւակի իրաւունքները կը վայելէ :

Երկուստեք հաւանութեամբ որգեգրութիւնը կըրնայ
ջնջուիլ :

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ (Վիլայէթ)

Անչափաւ զաւակը ծնողաց խնամակալութեան ներ-
քև ըլլալով հայր մեռած պարագային միայն մայրն ալ
կը վայելէ սոյն իրաւասութիւնը : Բայց հայրն մայրն ողջ
եղած պարագային հայր նախապատ կը համարուի և
անոր կամքը գերիվեր է : Զաւակի կրթութեան և սը-

նուցման գործին երկուքն ալ պորտուռը են . զառակի կրօնական կրթութեան մասին հայր ու մայր երկուքն ալ հաւատար ձայն ունին :

Չուակը չափահասութեան հասած պարագային ազատէ իրեն ուղած կրօնքը ընտրելու չափահասութեան սարիքը 18 կը համարուի , ծնողք չեղած պարագային ինք կընտրէ :

ՊԱՐԵՆԱԳԻՆ (Նափազայ)

Մերձուոր ազգակոններէն մինն թշուառութեան մասնուած պարագային , իբաւունք ունի . գատաւորին դիմելով իրեն հարուստ ազգականներէն պարենագին ժը պահանջելու ինչպէս նաեւ զաւակն ալ հօրմէն :

Գատաւոր երկու կողմի նիւթական վիճակին համեմատ պատշաճ գումար ժը կ'որոշէ : Ասոր քանակը ժամանակի և վիճակի փոփոխմամբ կընայ փոփոխութեան ենթարկուել :

ՏԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆ (Էլ ըէիսլի)

Ընտանեաց նախագահութիւնը ըստ օրէնքի և սովորութեան այր մարդուն կը պատկանի և կամ հաւաքարար մէկն կրնան ընտրել իրենց մէջէն ընդօժիններ՝ անոր հպատակելու պարտաւոր են :

Տան նախագահ իրեն ընդօժինները հաւաստրապէս հոգալու և անոնց ինչքերը արգարութեամբ մատակարարելու պարտաւոր է :

ՄՄ Հայագիտական գրադարան

MAL040032

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՈՒՐԻՇ ԳՈՐԾԵՐԸ

1. Հաւաքածոյ Օրինաց (ուղղեցոյց ամեն անհասի) Ա. մաս
2. » » (» վաճառականաց) Բ. մաս
3. Վաճառականի մք ընթացքը
4. Զինուորական կանոնագիր
5. Հաւաքածոյ սահմանադրական օրինաց
6. Շահատուրքի եւ սպառման օրէնքներ
(Գազանն, իսթինլագ, վե մազրու վերկիլերի
նիզամնամլ.սի, Գին 20 Գահեկան):

Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Ե Լ Ի Ք

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒՅ ԵՒ ԻՐԱԵՈՆՅ ՕՐԷՆՔՆԵՐ
(Պօրենյար գանուկի)

Վ.Ա.ՃԱՌՈՒՄԿԱՆՍԿԱՆ ՕՐԷՆՔՆԵՐ
(Գանուկի քինաւեր)

ՀՕ.ՍՑԻՂ՝

Մահմադ Բաշա, Թարագերլար, քիւ 59.

Կ. ՍՕԼՍ.ԵՆՍԿ.